

■ SLUŽBENE

VIJESTI

HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

GODIŠTE XIX. ▣ ZAGREB 2020.

BROJ 1 (27)

**DOKUMENTI
PORUKE · IZJAVE · PISMA
PRIOPĆENJA
IMENOVANJA**

**SLUŽBENE VIJESTI
HRVATSKE BISKUPSKE
KONFERENCIJE**
BROJ 1 (27)
GODIŠTE XIX.
ZAGREB 2020.

IZDAJE
**HRVATSKA BISKUPSKA
KONFERENCIJA**
Ksaverska cesta 12A
Tel. 01 5635 001
e-mail: hbk@hbk.hr

UREDNIK
PETAR PALIĆ

GRAFIČKA PRIPREMA
TOMISLAV KOŠČAK, HILP

TISAK
DENONA, Zagreb

ISSN 1332-2354

SADRŽAJ

DOKUMENTI

Pravilnik o radu i ustroju Povjerenstva Hrvatske biskupske konferencije za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba	2
<i>Karizmatički pokret i obnova u Duhu u Katoličkoj Crkvi</i> – dokument Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za nauk vjere	7

PORUKE • IZJAVE • PISMA

Poruka svetoga oca Franje za 28. svjetski dan bolesnika	16
Poruka svetoga oca Franje za korizmu 2020.	17
Poruka svetoga oca Franje za 54. svjetski dan sredstava društvene komunikacije	19
Poruka svetoga oca Franje za 35. svjetski dan mladih.	21
Poruka svetoga oca Franje za 57. svjetski dan molitve za zvanja	24
Poruka svetoga oca Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2020.	26
Poruka svetoga oca Franje za Svjetski dan misija	28
Uskrsna poruka biskupa Hrvatske biskupske konferencije	29
Odredbe biskupa Hrvatske biskupske konferencije u vezi sa sprječavanjem širenja bolesti COVID-19	30
Pismo biskupa Hrvatske biskupske konferencije svećenicima i vjernicima o slavljenju svetih misa i drugih liturgijskih slavlja u vrijeme epidemije bolesti COVID-19	31
Poruka biskupa Hrvatske biskupske konferencije za parlamentarne izbore 2020.	32
Poruka predsjednika Vijeća HBK za život i obitelj biskupa Mate Uzinića za Dan života 2020. – <i>Usamljenost prevladavati ljudskom blizinom, vjerom i ljubavlju</i>	34
Izjava Komisije <i>Iustitia et pax</i> Hrvatske biskupske konferencije o Odluci Ustavnoaga suda Republike Hrvatske u vezi s ustavnošću Zakona o udomiteljstvu	35

PRIOPĆENJA

Priopćenje sa 60. plenarnog zasjedanja Sabora Hrvatske biskupske konferencije	38
Priopćenje s 22. zajedničkog zasjedanja HBK i BK BiH	39

IMENOVANJA

Vlč. Marko Đurin imenovan rektorom Papinskoga hrvatskog zavoda svetoga Jeronima u Rimu	41
Vlč. Marko Škraba imenovan vicerektorom Papinskoga hrvatskog zavoda svetoga Jeronima u Rimu	42

DOKUMENTI

PRAVILNIK O RADU I USTROJU POVJERENSTVA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKÂ I RANJIVIH OSOBA

OSNIVANJE

Članak 1.

Povjerenstvo za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba osnovao je Sabor Hrvatske biskupske konferencije na zasjedanju održanom 8. lipnja 2020. godine, u skladu sa člankom 19. Statuta Hrvatske biskupske konferencije.

SVRHA

Članak 2.

Povjerenstvo za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba (dalje: Povjerenstvo) jest specijalizirano tijelo koje omogućuje i provodi djelatnost zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba u ime Hrvatske biskupske konferencije (dalje: HBK) te djeluje kao kvalificirana podrška ustanovama posvećenog života i družbama apostolskog života koje djeluju na području mjerodavnosti HBK, kao i udrugama i drugim crkvenim pravnim osobama, te crkvenim pokretima i stvarnostima na njezinu području.

ZADACI

Članak 3.

Zadatak je Povjerenstva, u suradnji s drugim tijelima HBK:

a) savjetovati i podržavati promicanje zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba, kako od strane HBK tako i od strane pojedinačnog biskupa, mjerodavnih poglavara

ustanova posvećenog života i družbi apostolskog života, kao i onih koji zastupaju crkvene pravne osobe djelujući u njihovo ime, te onih koji su po pravu ili po naravi stvari zastupnici ili voditelji određenoga crkvenog pokreta ili stvarnosti;

b) promicati i pratiti djelatnost metropoljskih ureda za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba, te biskupijskih povjerenika za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba;

c) proučavati i predlagati sadržaje koji podižu razinu svijesti, znanja i odgovornosti o zaštiti maloljetnikâ i ranjivih osoba, zatim programe obrazovanja o mjerama i učinkovitim oblicima te zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba, te općenito sadržaje koji promiču jačanje kulture zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba unutar crkvenih zajednica, pridonose rastu ozračja sigurnosti crkvenih mjesta koja posjećuju maloljetnici i ranjive osobe, te podizanje svijesti svih pastoralnih djelatnika i sprječavanje bilo kakvog oblika zlostavljanja;

d) pružati informacije, praktične upute, mjere za postupanje i sve ostalo što je potrebno za ostvarenje svrhe iz članka 2. ovoga Pravilnika;

e) predlagati prikladne oblike preventivnih mjera u svrhu pomoći roditeljima i skrbnicima maloljetnikâ i ranjivih osoba, kao i pastoralnim djelatnicima, klericima ili laicima, kako bi mogli raspoznati znakove zlostavljanja i primijeniti odgovarajuće mjere zaštite;

f) pripremiti posebne odgojne programe koji bi se provodili u sjemeništima i odgojnim kućama s posebnim naglaskom na one koji se spremaju za primanje svetih redova, uključujući i njihovu trajnu formaciju.

USTROJ

Članak 4.

Povjerenstvo čine:

- a) predsjednik
- b) tajnik
- c) članovi po samom pravu
- d) imenovani članovi.

PREDSJEDNIK

Članak 5.

- (1) Predsjednika Povjerenstva imenuje Sabor HBK iz reda članova HBK.
- (2) Služba predsjednika traje pet godina, uz mogućnost obnove mandata.
- (3) Predsjednik Povjerenstva saziva i predsjedava sjednicama Povjerenstva te potvrđuje dnevni red.
- (4) Predsjednik Povjerenstva dostavlja Saboru HBK godišnje izvješće o stanju, provedenim aktivnostima Povjerenstva, kao i o svim ostalim pitanjima koja se odnose na područje zaštite maloljetnika i ranjivih osoba.

TAJNIK

Članak 6.

- (1) Sabor HBK imenuje tajnika Povjerenstva.
- (2) Služba tajnika traje pet godina, uz mogućnost obnove mandata.
- (3) Tajnik može biti svećenik, član ustanove posvećenog života ili laik, a u svakom slučaju osoba koja je spremna na predano i stručno djelovanje u svrhu obavljanja djelatnosti iz članka 2. ovoga Pravilnika.
- (4) Tajnik provodi i usklađuje djelatnost Povjerenstva, brine se o odnosu i suradnji s tijelima iz ustroja HBK, te po potrebi predsjedava sjednicama Povjerenstva u svojstvu zamjenika predsjednika Povjerenstva.

ČLANOVI

Članak 7.

- (1) Voditelji metropoljskih ureda za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba članovi su Povjerenstva po samom pravu.
- (2) Sabor HBK za članove Povjerenstva imenuje predloženog:
  - predstavnika Hrvatske redovničke konferencije
  - predstavnika Vijeća HBK za život i obitelj
  - predstavnika Vijeća HBK za laike

– osobe koje svojim stručnim znanjima mogu pridonijeti podizanju kvalitete zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba, s posebnim naglaskom na stručnjake laike iz područja civilnog (osobito obiteljskog i kaznenog) prava, psihološke i medicinske zaštite djece i ranjivih osoba, te komunikacijskih znanosti.

- (3) Mandat članova Povjerenstva traje pet godina, uz mogućnost obnove.

NAČIN RADA

Članak 8.

- (1) Povjerenstvo se sastaje na plenarnom zasjedanju najmanje dva puta na godinu, ili kad god predsjednik Povjerenstva to smatra potrebnim u svrhu suočavanja sa žurnim pitanjima iz djelatnosti Povjerenstva.
- (2) Povjerenstvo djeluje u suradnji s drugim tijelima HBK te u suradnji s Papinskim povjerenstvom za zaštitu maloljetnikâ.
- (3) Povjerenstvo neposredno i trajno razmjenjuje podatke i pruža potrebne upute:
  - biskupijskim povjerenicima za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba
  - metropoljskim uredima za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba.
- (4) Povjerenstvo može koristiti stručne usluge specijaliziranog Centra za zaštitu djece (*Centre for Child Protection*) Papinskog sveučilišta Gregoriana i drugih nacionalnih te međunarodnih tijela i institucija s priznatom stručnošću u području zaštite djece i ranjivih osoba, kao i usluge pojedinačnih stručnjaka za određena područja i zaštite.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 9.

Uz Povjerenstvo ustanovljeno ovim Pravilnikom, neka se ustanove, prema vlastitim pravilima sadržanim u Smjernicama objavljenima uz ovaj Pravilnik, i metropoljski uredi za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba, te služba Biskupijskog povjerenika za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba.

Ovaj Pravilnik i Smjernice stupaju na snagu danom objave na mrežnoj stranici HBK.

SMJERNICE ZA OSNIVANJE METROPOLIJSKIH UREDA ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKÂ I RANJIVIH OSOBA I IMENOVANJE BISKUPIJSKIH POVJERENIKA ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKÂ I RANJIVIH OSOBA

Metropolijski ured za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba

Metropolijski uredi za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba (dalje: Metropolijski uredi) pružaju potporu u pogledu zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba dijecezanskim biskupima iz metropolije, kao i mjerodavnim poglavarima i poglavaricama ustanova posvećenog života i družbi apostolskog života koji djeluju na području metropolije, zatim onima koji zastupaju crkvene pravne osobe djelujući u njihovo ime na području metropolije, te onima koji su po pravu ili po naravi stvari zastupnici ili voditelji određenoga crkvenog pokreta ili stvarnosti s djelovanjem na području metropolije.

Osnivanje

U svim metropolijama na području HBK osnivaju se metropolijski uredi za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba.

Metropolijski uredi u svojem djelovanju odgovaraju dijecezanskim biskupima metropolije.

Zadarska nadbiskupija priklanja se radu Metropolijskog ureda za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba Splitske metropolije, a Vojni ordinarijat radu Metropolijskog ureda Zagrebačke metropolije s mogućnošću priklanjanja radu drugih metropolijskih ureda u pojedinačnim slučajevima, ako to nalaže blizina zahtjeva zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba.

Ustroj

Metropolijski ured ima:

- a) predsjednika
- b) tajnika
- c) biskupijske povjerenike za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba
- d) predstavnika muških i predstavnicu ženskih ustanova posvećenog života s područja metropolije
- e) osobe koje svojim stručnim znanjima mogu pridonijeti podizanju kvalitete zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba, s posebnim naglaskom na laike s područja civilnog (posebno obiteljskog i kaznenog) prava, psihološke i medicinske zaštite djece i ranjivih osoba, te komunikacijskih znanosti.

Predsjednik

Predsjednika Metropolijskog ureda, koji može biti svećenik, član ustanove posvećenog života ili laik, imenuje metropolit uz prethodnu suglasnost biskupâ metropolije, vodeći se, koliko je moguće, kriterijem stručnosti predsjednika u području zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba.

Služba predsjednika traje pet godina, uz mogućnost obnove mandata.

Predsjednik Metropolijskog ureda provodi i usklađuje djelatnost Metropolijskog ureda prema mjerodavnim pravnim propisima i uputama biskupâ metropolije, saziva i predsjedava sjednicama Metropolijskog ureda, te prema potrebi može zatražiti stručno mišljenje Povjerenstva za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba.

Predsjednik Metropolijskog ureda dostavlja dijecezanskim biskupima metropolije godišnje izvješće o stanju, djelatnostima Metropolijskog ureda, te o mogućim novim pitanjima iz područja zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba.

Tajnik

Metropolit, uz prethodnu suglasnost biskupâ metropolije, imenuje tajnika Metropolijskog ureda.

Služba tajnika traje pet godina, uz mogućnost obnove mandata.

Tajnik može biti svećenik, član ustanove posvećenog života ili laik, a u svakom slučaju osoba koja je spremna na predano i stručno djelovanje radi ostvarivanja ciljeva Metropolijskog ureda.

Ostali članovi Metropolijskog ureda

Metropolit, uz prethodnu suglasnost biskupâ metropolije, za članove Metropolijskog ureda imenuje jednog predstavnika muških i jednu predstavnicu ženskih ustanova posvećenog života s istoga područja.

Osim toga, imenuje stručnjake koji svojim stručnim znanjima mogu unaprijediti djelatnost Metropolijskog

ureda i kvalitetu zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba. Neka se pri tome imenovanju uzmu u obzir stručnjaci laici s područja civilnog (posebno obiteljskog i kaznenog) prava, psihološke i medicinske zaštite djece i ranjivih osoba, odgojne i obrazovne djelatnosti, vjeroučitelji laici, te stručnjaci iz područja komunikacijskih i informatičkih znanosti.

Mandat članovima Metropolitjskog ureda imenovanih prema smjernicama iz ovog odsjeka traje pet godina.

Djelatnost

Dužnost je metropolitjskih ureda, u skladu s Pravilnikom HBK za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba, te provedbenim uputama biskupâ metropolije:

1. Postupati u skladu sa Smjernicama HBK i provedbenim mjerama Povjerenstva za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba u vezi s dojavama o spolnom zlostavljanju u crkvenom okruženju, ako to za sve ili pojedinačne slučajeve zatraži metropolit, odnosno mjerodavan dijecezanski biskup, ili uz suglasnost dijecezanskog biskupa mjerodavan poglavar ustanove posvećenog života ili družbe apostolskog života, odnosno oni koji zastupaju crkvene pravne osobe djelujući u njihovo ime, ili oni koji su po pravu ili po naravi stvari zastupnici ili voditelji određenoga crkvenog pokreta ili stvarnosti.

U ovoj djelatnosti Metropolitjski ured mora biti tako mjesno uspostavljen i osobno ustrojen da stvarno pogoduje mogućnosti slobodne dojava koju će učiniti moguća žrtva, odnosno njezini zakonski skrbnici ili treće osobe, uključujući i mogućnost poduzimanja sljedećih mjera:

a) uspostava mjesta dojava mogućega spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe izvan područja biskupijskog ordinarijata ili drugoga crkvenog prostora ili okruženja;

b) uspostava mogućnosti dojava o mogućem spolnom zlostavljanju maloljetnika ili ranjive osobe stvarno dostupnim telefonom, elektroničkom poštom, ili jednostavnim i dostupnim mrežnim servisom za dojava, s

obvezom odgovora o zaprimanju dojava i njezinoj brižljivoj obradi u skladu sa Smjernicama HBK, te crkvenim i civilnim zakonodavstvom;

c) ustrojiti Metropolitjski ured na takav način koji će omogućiti da se dojava osobno priopće stručnjaku laiku, ako to podnositelj dojava želi;

d) određivanje djelatnosti i ustroja Metropolitjskog ureda, njegova sjedišta ili možebitne ispostave izvan crkvenog okruženja, te razrade načina dojava mogućeg slučaja spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe, pri čemu se na prikladan način mora izvijestiti javnost.

O dojavama u povodu mogućih povreda zaštite maloljetnika i ranjivih osoba, Metropolitjski ured će bez odlaganja obavijestiti mjerodavnoga dijecezanskog biskupa i biskupijskog povjerenika za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba, te poglavara ustanove posvećenog života ako su posrijedi njihovi članovi. Mjerodavni dijecezanski biskup ili poglavar ustanove posvećenog života osobno će, ili putem biskupijskog povjerenika, pokrenuti zakonitu suradnju s nadležnim civilnim vlastima u skladu s civilnim pravnim propisima, kanonskim zakonodavstvom i Smjernicama HBK.

2. Pratiti i dokumentirati inicijative za suzbijanje mogućih zlostavljanja maloljetnikâ i ranjivih osoba, te inicijative za obrazovanje o zaštiti maloljetnikâ i ranjivih osoba, kao i za mjesnu provedbu mjera propisanih u Smjernicama HBK, odnosno preporuka i provedbenih smjernica Povjerenstva za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba.

3. Pratiti pojedine biskupije, vjerske zajednice, udruge ili druga crkvena tijela u sastavljanju pojedinačnih provedbenih mjera i smjernica dobre prakse u svrhu zaštite maloljetnikâ.

4. U suradnji s odgojiteljima pratiti i poticati provedbu odgojnih programa u sjemeništima i odgojnim kućama koje je sastavilo Povjerenstvo te o tome izvještavati biskupe metropolije.

5. Poticati, promicati i usklađivati protok informacija i osposobljavanje pastoralnih djelatnika u pitanjima zaštite maloljetnikâ i sprječavanja zlostavljanja.

Biskupijski povjerenik za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba

Imenovanje

U svakoj biskupiji dijecezanski biskup imenuje biskupijskog povjerenika za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba (dalje: biskupijski povjerenik), koji može biti svećenik, član ustanove posvećenog života ili laik, a u svakom

slučaju osoba koja je stručnjak u ovom području ili barem pouzdane spremnosti i predanosti glede te crkvene službe.

Biskupijskom povjereniku za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba može se imenovanjem dijecezanskog biskupa, ili barem uz njegovo prethodno znanje, pridružiti jedan ili više stručnjaka, laika ili klerika, u obavljanju

njegove dužnosti, osobito ako je biskupijskom povjereniku potrebna pomoć specijaliziranih stručnjaka za obavljanje svoje službe.

Djelatnost

Dužnost je biskupijskog povjerenika:

a) usko surađivati s dijecezanskim biskupom u ispunjavanju njegovih pastoralnih odgovornosti u zaštiti maloljetnikâ i ranjivih osoba;

b) djelovati, u zajedništvu s dijecezanskim biskupom, u svojstvu mjesnog izvršitelja Smjernica HBK, te u skladu s tim Smjernicama donesenih provedbenih mjera i smjernica Metropolitjskog ureda, čiji je član po pravu;

c) predlagati inicijative, također i edukacijske naravi, za podizanje svijesti u pogledu zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba kod svećenika, članova ustanove posvećenog života, djelatnikâ ureda i savjetodavnih tijela crkvene vlasti na razini biskupije, kao i nositeljâ raznih pastoralnih biskupijskih službi i ostalih djelatnika u pastoralu, evangelizaciji, odgoju i obrazovanju na području biskupije.

Uspostava sustava primanja i obrade dojava o mogućim povredama zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba

Biskupijski povjerenik za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba ovlašten je primati dojava o mogućim povredama zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba, saslušati dojavitelje i žrtve, te obraditi zaprimljene dojava o tim povredama i mogućim zlostavljanjima u skladu s kanonskim zakonodavstvom i mjerodavnim Smjernicama HBK, osobito pritom pazeći na zaštitu žrtve.

O dojavama u povodu mogućih slučajeva povreda maloljetnikâ i ranjivih osoba, biskupijski povjerenik će bez odlaganja obavijestiti dijecezanskog biskupa. Dijecezanski biskup će osobno, ili putem biskupijskog

povjerenika, pokrenuti zakonitu suradnju s nadležnim civilnim vlastima u skladu s civilnim propisima, kanonskim zakonodavstvom i Smjernicama HBK.

Na razini svake biskupije moraju se uspostaviti kanali slobodne dojava koju će učiniti moguća žrtva, odnosno njezini zakonski skrbnici ili treće osobe, uključujući i moguće sljedeće mjere:

a) uspostava mjesta dojava mogućega spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe izvan područja biskupijskog ordinarijata ili drugoga crkvenog prostora ili okruženja;

b) uspostava mogućnosti dojava o mogućem spolnom zlostavljanju maloljetnika ili ranjive osobe telefonom, elektroničkom poštom ili jednostavnim i dostupnim mrežnim servisom za dojava, s obvezom odgovora o zaprimanju dojava i njezinoj brižljivoj obradi u skladu sa Smjernicama HBK, te kanonskim i civilnim zakonodavstvom;

c) ako je biskupijski povjerenik svećenik ili član ustanove posvećenog života, potrebno je osigurati mogućnost da osobne dojava zaprima i stručnjak laik, ako su podnositelji dojava skloniji zbog bilo kojeg razloga obratiti se stručnjaku laiku;

d) o postojanju biskupijskog povjerenika i njegovoj djelatnosti, sjedištu njegova ureda i eventualnoj ispostavi izvan biskupijskog ordinarijata ili crkvenog okruženja, te načinu dojava mogućega spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe, a osobito o mogućnosti odabira dojava stručnjaku laiku, mora se na prikladan način obavijestiti javnost.

Biskup metropolit na području čije biskupije jest uspostavljen Metropolitjski ured, također mora imenovati biskupijskog povjerenika, a glede stručnih suradnika i mogućnosti dojava slučajeva zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe stručnjaku laiku, može se koristiti već postojeća mjesna i osobna infrastruktura Metropolitjskog ureda.

Ovaj Pravilnik i Smjernice usvojila je Hrvatska biskupska konferencija na svome LX. plenarnom zasjedanju održanom u Zagrebu 8. i 9. lipnja 2020. godine.

VIJEĆE HBK ZA NAUK VJERE

Karizmatički pokret i obnova u Duhu u Katoličkoj Crkvi

Fenomenološka analiza i pastoralne smjernice Crkve

Uvod

Crkvi je potrebna trajna Pedesetnica.
(papa Pavao VI., 29. 11. 1972.)

1. Karizmatički pokret u Katoličkoj Crkvi u svijetu, kao i kod nas u Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini, jest stvarnost. On postoji i djeluje donoseći puno duhovnih plodova u promicanju nove evangelizacije. Budući da je to u Katoličkoj Crkvi svojevrsna novost, nije čudno da su se pojavila i kontroverzna pitanja na koja treba odgovoriti iz perspektive dogmatske i pastoralne teologije, kao i zdrave psihologije. Jedni u ovom pokretu vide znak nade za novo nadahnuće i polet Crkve, a drugi smatraju da se u njemu kriju i neke opasnosti koje bi trebalo na vrijeme prepoznati i tako zaštititi one vjernike koji se olako i nekritički oduševljavaju ovom pojavom.

Karizmatički pokret veoma je aktualna tema u Crkvi. Ima najbrži rast u cijeloj povijesti Crkve. Uz karizmatički pokret, obrađujemo i karizmatičku obnovu u Duhu Svetom, koja u ovo naše vrijeme ima sve više pristaša.

2. Drugi vatikanski sabor u Dogmatskoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu *Lumen gentium*, naziva karizme konstitutivnim elementom Crkve. U broju 4 čitamo: »Crkvu, koju [Duh Sveti] uvodi u svu istinu (usp. *Iv* 16,13) i ujedinjuje u zajedništvu i služenju, različitim je hijerarhijskim i karizmatičkim darovima oprema i vodi te je resi svojim plodovima (usp. *Ef* 4,11-12; i *Kor* 12,4; *Gal* 5,22).«

3. Karizmatički pokret nastao je u okruženju protestantskih vjernika koji su veliku važnost davali krštenju u Duhu i pojavi glosolalije, odnosno govora u jezicima. Pentekostalno iskustvo ponovno je oživljeno u nekim protestantskim crkvama (Luteranskoj, Episkopalnoj, Prezbiterijanskoj) kao i u Katoličkoj Crkvi (1967.). Korijeni karizmatičkog pokreta u Katoličkoj Crkvi sežu puno prije 1967. godine. Papa Lav XIII. uveo je trajnu devetnicu Duhu Svetom i napisao encikliku o Duhu Svetom – *Divinum illud munus* (9. svibnja 1897.). Kada je papa Lav XIII. uveo trajnu devetnicu, dao je i posebnu nakanu: ohrabriti katolike da se posebno mole na svetkovinu Duhova za ujedinjenje kršćana. Moli se više od sto godina. Godine 1901. ušao je papa Lav XIII. u

baziliku svetoga Petra i posvetio XX. stoljeće da bude stoljeće Duha Svetoga. Karizmatički pokret u Katoličkoj Crkvi naišao je na dobar prijem, jer su njezini članovi ostali duboko privrženi svojoj Crkvi, tako da je Biskupska konferencija Latinske Amerike 1973. godine »preporučila svojim svećenicima da aktivno sudjeluju u karizmatičkim zajedničkim molitvama«. U pravoslavnim crkvama pentekostalan pokret nije zaživio, osim donekle u Grčkoj pravoslavnoj Crkvi.

Donosimo prvo fenomenološku analizu karizmatičkog pokreta i karizmatičke obnove u Duhu, a zatim predložimo kriterije za objektivno prosuđivanje ovog fenomena prema smjernicama Katoličke Crkve, koja se u više navrata i u više svojih dokumenata kritički i poticajno izražavala o tomu.

I. Katolički karizmatički pokret

Obnovi i u našem vremenu nove Duhove u Crkvi!
(papa Ivan XXIII.)

4. Crkva je uvjerena da nju Duh Sveti neprestano obnavlja, izgrađuje i vodi »različitim hijerarhijskim i karizmatičkim darovima«. Duh Sveti neprestano pomlađuje i izgrađuje Crkvu, te je obogaćuje posebnim milostima na razne načine i u svako vrijeme njezine povijesti. To Duh Sveti čini na svoj način, kako on hoće i kada hoće. Duh Sveti uvijek obnavlja evangelizacijsko i misionsko poslanje Crkve. U taj kontekst treba staviti i karizmatički pokret u kojem prevladavaju laici, odnosno »Crkva koja izlazi«, koja je bliska svakom vjerniku na periferiji Crkve. Papa Franjo naglašava da Crkva treba biti uz ljude koji su u nevolji, prepoznati njihove konkretne poteškoće i njima, tamo gdje jesu, posvjedočiti Božju milosrdnu ljubav. U tom smislu treba promatrati i nove karizmatičke pokrete kao izvor za obnovu Crkve i njezina misijskoga i evangelizacijskoga poslanja.

5. Karizmatički pokret u Katoličkoj Crkvi, poznat i pod nazivom Katolička udruga *Obnova u Duhu Svetom*, nastao je neposredno nakon Drugoga vatikanskog sabora. Sa sveučilišta Duquesne u SAD-u karizmatički pokret proširio se kasnije po cijelom svijetu. Na Drugom međunarodnom kongresu katoličkoga karizmatičkog

pokreta, koji je održan u Rimu 1975. godine, sudjelovalo je 10.000 sudionika iz 60 država svijeta. Na tom je kongresu papa Pavao VI. ustvrdio da je pokret obnove u Duhu Svetom »prilika za Crkvu i za svijet«. Smatra se da danas u svijetu katolički karizmatički pokret obnove u Duhu Svetom obuhvaća oko dvjesto milijuna članova u većini zemalja svijeta. Središnji ured spomenutoga katoličkog karizmatičkog pokreta je u Vatikanu. Pokret se na početku zvao *Međunarodna služba katoličke karizmatičke obnove (International Catholic Charismatic Renewal Service – ICCRS)*. Ova je služba utemeljena 1978. godine i njezin Statut odobrilo je Papinsko vijeće za laike.

6. Nova Međunarodna služba katoličke karizmatičke obnove *Catholic Charismatic Renewal International Service (CHARIS)* osnovana je 8. lipnja 2019. godine na poticaj pape Franje spajanjem *Međunarodne službe katoličke karizmatičke obnove (International Catholic Charismatic Renewal Services – ICCRS)* i *Katoličkog bratstva (Catholic Fraternity)*. CHARIS je danas međunarodna služba zajedništva s vatikanskim pontifikalnim pravom koja je službeno počela djelovati na Duhove 2019. godine. CHARIS okuplja i služi karizmatičkim zajednicama svijeta i potiče sve nacionalne službe zajedništva karizmatičkih duhovnih stvarnosti koje imaju svoga predstavnika u skupštini CHARIS-a u Vatikanu.

7. CHARIS ima udjela i u ekumenskoj dimenziji. Papa Franjo je uvjeren da je katolička karizmatička obnova rođena kao ekumenska. Ona je rođena u Katoličkoj Crkvi, ali je dio velike obitelji koja dotiče sve kršćanske Crkve. Papa želi da se u cijelom kršćanstvu dogodi jedinstvo, a njega želi prvo vidjeti unutar Katoličke Crkve, prije svega unutar katoličke karizmatičke obnove. Ako karizmatičci nisu ujedinjeni unutar sebe, kako onda mogu raditi na jedinstvu s ljudima koji su izvan Katoličke Crkve. Stoga CHARIS, prema Papinoj želji, nastoji od svih zemalja gdje djeluje karizmatička obnova, da se u svakoj zemlji formira Nacionalna služba zajedništva i da okuplja sve različite karizmatičke stvarnosti. CHARIS neće imati puno autoriteta nad tim zajednicama i skupinama, ali će biti jako važan za to zajedništvo u različitosti.

II. Karizmatički pokret u Katoličkoj Crkvi u Hrvatskoj

Ako živimo po Duhu, po Duhu se i ravnajmo!
(Gal 5,25)

8. Iako nema svog službenog utemeljitelja, ipak se može reći da su najzaslužniji za širenje karizmatičkog pokreta

u Hrvatskoj svećenici profesor Tomislav Ivančić i fra Zvezdan Linić. Katolička karizmatička *Obnova u Duhu Svetomu* počela je organizirano djelovati 2002. godine kada je oformljena Koordinacija u koju su ušli duhovnici i voditelji raznih molitvenih zajednica u Hrvatskoj. Godine 2004. *Obnova u Duhu Svetomu* registrirana je u Uredu za pokrete i udruge Zagrebačke nadbiskupije, te je aktivno sudjelovala u Predsinodskim raspravama. Koordinacija karizmatičkih zajednica nastala je i u Splitko-makarskoj nadbiskupiji (2010./2011.). Postoji još koordinacija karizmatičkih zajednica u Gospičko-senjskoj biskupiji, a ostale nastaju u metropolijama. Godine 2005. sastavljene su *Teološko-pastoralne smjernice za karizmatičke molitvene zajednice*. Godine 2016. u Mariji Bistrici održan je prvi nacionalni susret voditelja karizmatičkih zajednica. Tada je osnovana Nacionalna koordinacija, koja je dobila potvrdu da ju je prepoznala *Međunarodna katolička karizmatička služba* u Vatikanu (ICCRS-a).

9. Hrvatska katolička karizmatička obnova okuplja oko 3500 ljudi u 80 karizmatičkih zajednica u Hrvatskoj, u četiri podružnice Hrvata u Njemačkoj i Austriji, te dvadesetak karizmatičkih zajednica u BiH. Dosadašnji naziv *Koordinacija katoličkih karizmatičkih molitvenih zajednica, grupa, udruga, ustanova* (Koordinacija KKODS) promijenjen je u *Nacionalna služba zajedništva KKODS (NSZ KKODS)*. Razvijeni su razni apostolati, ali i vrlo važna formacija ljudi koja uključuje općeljudsku, teološku i karizmatičku dimenziju, kao i dimenziju služenja i poslanja putem više različitih programa za različite stadije formacije: obraćenik, učenik, radnik, voditelj. Imenovani su konkretni ljudi za koordinate i moderatore.

Nacionalna služba zajedništva ravna se prema načelima:

- poslušnost Crkvi: u svojem djelovanju njeguju jasan i redovit kontakt sa župnicima, i prema potrebi s biskupima;
- otvorenost za suradnju: svoj plan formacije članova, organizacije i pastoralnog djelovanja, kao i druge projekte prije konačnog osmišljavanja, a svakako prije početka realizacije, predstave i daju na zajedničko promišljanje nacionalnim predstavničkim tijelima NSZ-a;
- sudjelovanje u radu tijela NSZ-a: tijekom određenog vremena svojim redovitim sudjelovanjem u molitvenim inicijativama i radu tijela NSZ-a pokazuju da razumiju i prihvaćaju glavne smjernice djelovanja, a posebice teološko-pastoralne smjernice, te druge akte koje je donio NSZ.

III. Treba li Katolička Crkva karizmatiku obnovu?

Ja ću moliti Oca, i dat će vam drugog Branitelja koji će ostati s vama zauvijek: Duha Istine, kojega svijet ne može primiti jer ga ne vidi i ne poznaje. Vi ga poznajete jer kod vas ostaje i u vama je. (Iv 14,16-17)

10. Crkva tijekom cijele svoje povijesti ima potrebu obnove i usavršavanja. Ona je *Ecclesia semper reformanda!* Duh Sveti je obogaćuje svojim darovima (karizmama). One se, prema svetomu Pavlu apostolu (1 Kor 12), daju na korist i dobrobit svih, a neke mogu biti korisne samo za pojedince (glosolalija). Karizme Duha Svetoga posebice su vidljive u karizmatičkoj obnovi koja se događa putem novih karizmatičkih i crkvenih pokreta u Crkvi. Papa Franjo se o karizmatičkoj obnovi u Duhu izjasnio vrlo pozitivno: »Vi, karizmatička obnova, dobili ste velik dar od Gospodina: rođeni ste iz želje Duha Svetoga kao struja milosti u Crkvi i za Crkvu. Pozvani ste pomagati Božjem narodu u njihovom osobnom susretu s Isusom Kristom, koji nas mijenja u nove muškarce i žene u malim skupinama, ponizne ali djelotvorne, jer to je Duh na djelu.« Izjava pape Franje nedvosmisleno potvrđuje da je karizmatička obnova u Duhu itekako potrebna Crkvi. Ona je »struja milosti u Crkvi i za Crkvu«, i ta struja dolazi od Duha Svetoga.

11. Pet ciljeva obnove u Duhu

- 1) Postići zrelo i trajno osobno obraćenje Isusu Kristu.
- 2) Jačati odlučnu osobnu otvorenost prema osobi, prisutnosti i sili Duha Svetoga.
- 3) Poticati prihvaćanje i korištenje duhovnih darova – karizmi – ne samo u karizmatičkom pokretu, već i u široj Crkvi.
- 4) Jačati trajan rast u svetosti ispravnim uključanjem navedenih karizmatičkih naglasaka u puninu života Crkve.
- 5) Jačati djelo evangelizacije oslušujući poticaje Duha Svetoga (Statuti ICCRS-a).

Svih pet navedenih ciljeva obnove u Duhu ne samo da su prihvatljivi za katolički stav i nauk, nego su i prije potrebno kao ciljevi i metode uspješne nove evangelizacije. Od pape Pavla VI. sve do pape Franje, vidimo kako su svi vrhovni poglavari Katoličke Crkve aktivno, deklarativno i stvarno podržavali i promicali katoličku obnovu u Duhu.

12. Što ljudi doživljavaju na karizmatičkim susretima i kako se tamo osjećaju?

Većina onih koji su uključeni u karizmatički pokret, doživljavaju uvjerljivo i osobno Božju ljubav, i u isto vrijeme osjećaju se odgovornima da tu ljubav svjedoče

drugima i oduševljavaju ih za Boga. Njihovi doživljaji i osjećaji na karizmatičkim druženjima (seminari, duhovne obnove...) mogu se obuhvatiti u sljedećem:

- Bog ih osobno pozna i ljubi;
- nov, življi odnos spram Boga;
- radost susreta s Isusom u molitvi, Bibliji i euharistiji;
- djelotvorna snaga Duha Svetoga u osobnom životu;
- Duh Božji osposobljava ih da mogu drugima govoriti o živom Bogu i posredovati im nadu da upoznaju Isusa;
- Bog ih obdaruje sposobnostima (darovima/karizmama) kako bi u Crkvi i u svijetu živjeli i djelovali iz kršćanske vjere.

IV. Karizme u nauku sv. Pavla

Kad bih sve jezike ljudske govorio i anđeoske, a ljubavi ne bih imao, bio bih mjed što ječi ili cimbal što zveči. (1 Kor 13,1)

13. Da bismo bolje razumjeli i objektivno vrednovali karizmatičke pokrete, važno je ukratko podsjetiti na nauk sv. Pavla o karizmama koje on spominje u svojim poslanicama. Pojam *karizma* dolazi od grčke riječi *charis* (milost), a *charisma* znači djelo milosti ili dar milosti. U Svetome pismu spominje se 17 puta (16 puta kod sv. Pavla i jednom kod sv. Petra – 1 Pt 4,10). Karizme su posebni i različiti Božji darovi koji su usmjereni na dobrobit drugih osoba, a podređeni su primatu ljubavi.

Pavao izraz *charisma* koristi na sljedeće načine:

- 1) *Charisma* – bitna milost otkupljenja i vječnoga života (usp. Rim 5,15 i 6,23);
- 2) *Charisma* – pojam za pojedinačne darove Božje blagonaklonosti darovane pojedincima (2 Kor 1,10) ili čitavom narodu (Rim 11,29);
- 3) *Charisma* – darovi koji su podijeljeni članovima zajednice s obzirom na ulogu ili službu koju svatko od njih ima.

14. Prema Pavlu, karizme su bitne za pravu strukturu kršćanske zajednice. Za Pavla je nezamisliva kršćanska zajednica bez raznolikosti karizama koje djeluju u njezinim članovima. Bez njih Crkva ne bi više bila kao živo tijelo, odnosno ne bi se mogla više zvati »Tijelo Kristovo«. U Prvoj poslanici Korinćanima Pavao naglašava da ima puno milosnih darova (*charismata*), mnogo službi (*diakonai*) i mnogo Božjih djela (*energemata*) koji su prava očitovanja Duha koji vodi Crkvu i dijeli svoje darove na opću korist. U spomenutoj poslanici Pavao upozorava Korinćane da, osim darova nadahnuća kao što su govor u jezicima i proroštva koje su oni posebice cijenili, postoje i drugi darovi, službe i djela koje nadahnjuju

Duh Sveti. U tom kontekstu Pavao donosi veličanstven himan ljubavi (1 Kor 13) u kojem naglašuje kako je djelotvorna i čista ljubav najveći dar Duha Svetoga i da bez nje nijedan drugi dar ne vrijedi. Upravo je takva ljubav najpouzdaniji znak da je neka osoba duhovna, odnosno da ima u sebi Duha Kristova, da živi po Duhu. Ovo je jako važno naglasiti, jer je već u Pavlovo vrijeme vladalo mišljenje da su oni koji govore stranim jezicima ili imaju dar proroštva, duhovnije osobe od drugih, i prema tome, vjerojatno svetije i Bogu draže. Da ispravi to krivo uvjerenje, Pavao donosi svoj nauk o ljubavi koja daje smisao svim drugim darovima. Pavlu je bilo jasno da je moguće da neka osoba ima dar jezika, proroštva, znanja i ostalih darova, a da joj ipak nedostaje ljubav kao temeljna krepost. Mogli bismo tako reći da osoba može biti visoko »karizmatička«, a da ne bude ispravno duhovna. Ljubav je temeljan dar i bez te milosti nijedna karizma nema vrijednosti. Pavao izdiže dar ljubavi iznad svih drugih darova zato što će svi drugi darovi iščeznuti, a ljubav nikad neće prestati. Proroštva i znanje će iščeznuti, a jezici će umuknuti, jer je nesavršeno naše znanje i nesavršeno naše proricanje. »Kada dođe što je savršeno, iščeznut će što je nesavršeno« (1 Kor 13,19).

15. Važnost i odnos »hijerarhijskih i karizmatičkih darova« najbolje su obrađeni u dokumentu Kongregacije za nauk vjere *Iuvenescit ecclesia – Pismo biskupima Katoličke Crkve o odnosu između hijerarhijskih i karizmatičkih darova za život i poslanje Crkve*. U ovom dokumentu naglašeno je da »hijerarhijski i karizmatički darovi« imaju isti izvor (Presveto Trojstvo) i istu svrhu, te su dani da na različite načine pridonose izgrađivanju Crkve (br. 8). Dokument daje do znanja da »onaj tko je primio dar vođenja Crkve ima također zadaću bdjeti nad dobrim korištenjem drugih karizmi«. Ovaj dokument naglašuje da »isti Duh daje hijerarhiji Crkve sposobnost razlučivanja autentičnih karizmi, prihvaćati ih s radošću i zahvalnošću, promicati ih velikodušno i pratiti ih budnim očinstvom« (br. 8).

V. Važniji pojmovi u karizmatičkoj obnovi

*A sada: ostaju vjera, ufanje i ljubav
– to troje – ali najveća je među njima ljubav.
(1 Kor 13,13)*

16. »Izljev Duha Svetoga«

Karizmatici se najviše pozivaju na djelovanje Duha Svetoga u životu kršćanina. Tu stvarnost izražavaju razni termini kao što su: »krštenje u Duhu«, »izljev Duha Svetoga« i sl. Duh Sveti daje novo poslanje i snagu za

karizmatičko djelovanje. Oni koji su iskusili »izljev Duha Svetoga« uspoređuju ga s iskustvom apostola na Duhove. Nakon izljeva Duha Svetoga na prve učenike na dan Duhova, nastala je očigledna promjena na njima. Od plašljivaca i skeptika postali su hrabri svjedoci Krista raspetoga i uskrsloga. Tako i oni koji u naše vrijeme tvrde da su primili »krštenje u Duhu«, doživljavaju veliku promjenu u sebi: osjećaju da se puno toga promijenilo u njihovu životu, osjećaju spremnost i želju da naviještaju živoga Isusa Krista i spremni su za to trpjeti.

Kršćani su po sakramentima kršćanske inicijacije već primili darove Duha Svetoga: teologalne kreposti (vjeru, nadu i ljubav) te sedam darova Duha Svetoga. Krštenjem u Duhu, kršćani ulaze u »novo stanje milosti«, u tzv. »karizmatičku milost« koju Bog daje kršćanima na opću korist kako bi bili osposobljeni za bolje služnje Bogu i ljudima. Najsigurniji znak da je osoba uistinu primila »izljev Duha Svetoga« jest vidljiva promjena na bolje u životu te osobe, tj. vjerodostojno obraćenje.

17. Proroštvo

Proroštvo je karizma o kojoj govori sv. Pavao, a kasnije i Crkva u svojim dokumentima. Prema nauku Drugoga Vatikanskog sabora (*Lumen gentium*), »sudjelovanje u Kristovoj proročkoj službi« obilježava cijeli narod Božji. Osim toga, postoji i proročko zvanje kad je netko pozvan da bude prorokom. »I jedne je Bog postavio u Crkvi: prvo za apostole, drugo za proroke, treće za učitelje« (1 Kor 12,28). Pavao potiče Korinćane da »vruće čeznu za duhovnim darovima, posebno za darom prorokovanja« (1 Kor 14,1). Prema Djelima apostolskim, Bog će u posljednje vrijeme »izliti od svoga Duha na svoje slugе i sluškinje, te će proricati« (Dj 2,18). Uloga proroka je da tješi i potiče braću u vjeri. »Onaj koji prorokuje govori ljudima: izgrađuje ih, opominje i tješi« (1 Kor 14,3). Prema sv. Pavlu, karizma proroštva jest dar koji svi kršćani mogu željeti (usp. 1 Kor 14,1), ali taj dar nije nešto što bi svi imali samo zato što su kršćani. Neki vjernici mogu dobiti dar proroštva samo prigodice, kao što čitamo u Starome zavjetu: »počeše prorokovati, ali to više nikad ne učiniše« (Br 11,16-30).

Budući da karizma proroštva izgrađuje zajednicu vjernika, može se očekivati da Duh Sveti i u naše vrijeme daje taj dar običnim vjernicima koji čeznu za njim i mole za njega. Sâm Pavao nas na to potiče. Dar proroštva ne odnosi se na proricanje budućnosti, nego na uzdizanje, opominjanje i utjehu Crkve. U karizmatičkom pokretu postoje osobe koje su uvjerenе da im Bog govori i da one moraju tu poruku navijestiti svijetu. Kako se ispravno postaviti prema takvim karizmatičcima? Trebamo biti oprezni. Sv. Pavao poručuje da ne smijemo sve naivno prihvaćati kao poruku Božju, nego

da duhove treba provjeravati. Preko proroka Jeremije, sâm Bog poručuje kako ima lažnih proroka koji prorokuju laž u Božje ime. »Oni vam prorokuju lažna viđenja, isprazna gatanja i snove srca svoga« (Jr 14,14). Pavao daje pravi savjet kako postupati s onima koji tvrde da imaju dar proroštva: »Duha ne gasite! Proročanske govore ne prezirite, nego sve provjeravajte: Što je dobro, zadržavajte!« (1 Sol 5,12). Novozavjetni pisci daju dva kriterija za razlikovanje istinitih od lažnih proroka: moralna ispravnost proroka i pravovjernost (ortodoksija) njegovih proroštava.

18. Govor u jezicima

Na Duhove su apostoli dobili dar jezika kojim su naviještali evanđelje i hvalili Boga. Svi koji su ih slušali mogli su ih dobro razumjeti. Sv. Pavao je također imao dar jezika (glosolalija) i o tom je daru pisao u poslanici Korinćanima: »Ja, hvala Bogu, govorim tuđim jezicima više od vas svi. Ali u Crkvi više volim reći pet riječi svojim naravnim umom, da i druge poučim, nego bezbroj riječi u tuđem jeziku« (1 Kor 14,18-20). Prema Pavlovu gledanju, glosolalija je prvotno bila korisna u privatnoj molitvi. Pavao je uvjeren da onaj koji »govori Bogu« u jezicima, »izgrađuje sebe«. Ako nema nikoga tko bi razumio taj govor, onda je bolje ne govoriti naglas, jer onaj koji to sluša a ne razumije, ne može na tu molitvu reći: »Amen«. Prema mišljenju nekih suvremenih egzegeta, korinška glosolalija bila bi »ekstatično govorenje«, odnosno govorenje u ekstazi. Međutim, budući da se u stanju ekstaze gubi kontrola vlastita uma, teško je prihvatiti tvrdnju da je glosolalija plod ekstaze, jer se u njoj ne gubi kontrola svijesti. Sâm Pavao kaže za sebe da može kontrolirati taj svoj dar.

Glosolalija nije govorenje tuđih jezika koje netko nije nikada učio i nije plod religiozne ekstaze, nego je ona koristan način moljenja koji dopušta izražavanje dubokih osjećaja ljubavi prema Bogu. Govor u jezicima omogućuje »izljev srca Bogu« i kao takav pridonosi doživljaju snažnog iskustva nazočnog Boga. Prema nekim biblijskim stručnjacima, dar jezika je neracionalna molitva, priprosta molitva koja ne troši puno energije na formulaciju, a može izraziti duboke osjećaje duše. Glosolalija je neverbalna molitva hvale. Takva molitva oslobađa i umiruje, jer širi horizonte duha. Ona znači mucati pred Bogom kao malo dijete. To ne mora biti čudesan dar s Neba, nego može biti naravan izražaj duhovnog iskustva koje se može opisati kao: »Stojim pred Bogom kao razdragano dijete.« Gdje postoji naravno tumačenje, ne treba posezati za nadnaravnim.

Vrijednost dara govorenja u jezicima leži u tome što oslobađa dubine ljudskog duha da izrazi naglas i riječima ono za što osoba ne može naći riječi da izrazi

pojmovno. Većina ljudi koji na ovaj način mole, nalaze u svojem »novom jeziku« jezik hvale ili veličanja Boga, kojim uspijevaju izraziti ono što inače ne bi uspjeli reći Bogu.

Ako je neki govor u jezicima upućen cijeloj zajednici, onaj koji ima taj dar trebao bi biti uvjeren da Bog želi da se njegova poruka prenese zajednici. U tom slučaju našlo bi se tko ima dar razumijevanja govora u jezicima da poruku Božju prenese zajednici. U protivnom, onaj koji ima dar govorenja u jezicima trebao bi to koristiti potihom, odnosno samo za sebe. Pojedini vođe karizmatičkih zajednica sugeriraju svojim članovima da namjernim brzim izgovaranjem riječi »aleluja« ili nekih drugih slogova (la-la-la; ta-ta-ta...) aktiviraju u sebi dar jezika. Nameće se pitanje opravdanosti te metode, jer dar jezika jest dar koji Duh Sveti daje slobodno kome hoće i kada hoće, i on se – čini se – ne bi mogao zadobiti takvim prisilnim oponašanjem.

19. Karizme ozdravljenja

U Prvoj poslanici Korinćanima Pavao tri puta govori o *charismata iamaton*, što znači *karizme ozdravljanja*. Tko ima taj dar, na neki je način uključen u ozdravljanje drugih. To ne bi bilo kakvo habitualno stanje, odnosno trajan dar liječenja, nego dar koji se dobiva prigodice za svaki slučaj. Ipak, iskustvo je pokazalo da neke osobe posjeduju određenu učestalost raspolaganja tim darom. Evandelist Matej za Isusa kaže da je on »obilazio po svoj Galileji (...) ozdravljajući svaku vrstu bolesti i nemoći u narodu« (Mt 4,23-24). Marko također opisuje ozdravljenja koja je Isus činio: »I svi koji bi ga se doticali ozdravljali su« (Mk 6,56). Luka kaže da je sve mnoštvo tražilo da dotakne Isusa »jer je iz njega izlazila sila koja je liječila sve« (Lk 6,19). Liječiti bolesnike pripada poslanju koje je Isus dao svojim učenicima. »Na svom putu navješćujte: Blizu je kraljevstvo nebesko! Liječite bolesnike, uskrisujte mrtvace, čistite gubavce, izgonite zle duhove! Badava ste primili, badava i dajte« (Mt 10,7-8).

S pojavom karizmatičkih pokreta, oživljuje vjera mnogih katolika i u izvansakramentalnu molitvu za ozdravljenje. Postoji mnogo izvještaja o čudesnim ozdravljenjima u sklopu karizmatičke obnove. Neki članovi koji su uključeni u karizmatičku obnovu – nakon opetovana iskustva prisustvovanja izvanrednim ozdravljenjima koja su se zbilila dok su se i oni moliti nad bolesnicima – došli su do zaključka kako ih Bog na poseban način zove u službu ozdravljenja. To su oni vjernici koji, prema Pavlovim riječima, »imaju karizmu ozdravljenja« (1 Kor 12,30).

Čudesna ozdravljenja koja je činio Isus, integralni su dio same njegove poruke te imaju duboko kristološko

značenje. Ona su Radosna vijest na djelu. Prema Lukinu evanđelju, može se zaključiti kako postoji velika povezanost između ozdravljenja i spasenja. Isusova rečenica: »Tvoja te je vjera ozdravila«, trebala bi se prevesti kao: »Tvoja te je vjera spasila.« I Matejevo evanđelje promatra čudesna ozdravljenja kao ispunjenje starozavjetnih obećanja spasenja. Iz toga su neki pentekostalci zaključili da nas je Isus oslobodio od naših bolesti jednako kao što nas je oslobodio od grijeha. I kao što dobivamo oprostjenje svojih grijeha svojom vjerom, jednako tako bismo dobili i ozdravljenje činom vjere, jer nam je to ozdravljenje Krist već postigao svojim otkupiteljskim djelom smrti i uskrsnuća. Takav stav je neprihvatljiv za teologiju. Kada bi se to odvijalo na takav način, tada bi svi oni koji ne ozdrave bili dodatno opterećeni krivnjom da je to zbog njihove nevjere. U povijesti Crkve nalazimo mnogo velikih svetaca koji su bolovali od teških i kroničnih bolesti od čega ih nije oslobodila njihova snažna molitva, pa ni sama svetost života. Isusova ozdravljenja teško bolesnih osoba ukazuju na njegovu buduću pobjedu nad moći koju smrt ima nad čovječanstvom. Promatrana kao posljedica grijeha, smrt je neprijateljica Božja i bit će posljednja uništena. Treba imati na umu da Isusovo gospodstvo nije još apsolutno i nije bez protivnika, jer su njegovi neprijatelji još aktivni i moćni. Oni će biti posve uništeni kad Krist konačno dođe, kada »smrti više neće biti« (Otk 21,4).

Točno je da neki bolesnici bivaju izliječeni po molitvi, a neki ne. Treba reći kako je svako karizmatičko ozdravljenje posve nezasluzena anticipacija »otkupljenja tijela« koje će se dogoditi u budućnosti. Budući da smo podložni smrti, nemamo pravo pred Bogom zahtijevati da budemo oslobođeni od ponekih uzroka smrti, kao što su nemoć i bolest. Ozdraviti po molitvi jest vrsta pobjede nad smrću, ali i strpljivo prihvaćanje bolesti jest pobjeda milosti Božje i ljudskog duha nad smrću. Prema tome, jasno je da Bog želi da potražimo medicinsku pomoć kada smo bolesni. Bilo bi preuzetno odbiti liječničku pomoć pod izlikom da bi to pokazivalo manjak vjere u Božju moć da nas izliječi, kao što se može katkad čuti na nekim karizmatičkim seminarima. Odbijanje medicinske pomoći značilo bi pokušati prisiliti Boga da nam pomogne nekim čudom, a to nije stav prave vjere, nego više pokušaj manipuliranja Bogom.

20. »Počivanje u Duhu«

Riječ je o fenomenu u kojem osoba pada natraške nakon što vođa ili karizmatik položi ruke na tu osobu. Posrijedi je snažno duhovno iskustvo koje bi se moglo ovako izreći: »Imam toliko povjerenje u Boga da padam u njegove ruke.« U tom smislu može se reći da se radi o naravnoj psihofizičkoj reakciji. Neki to tumače kao

plod autosugestije ili autohipnoze. Često padaju oni koji žele pasti ili očekuju da padnu. »U ovom je području potrebno odgovorno teološko-pastoralno istraživanje, zbog čega pozivamo voditelje karizmatičke obnove da postupaju oprezno i svojim načinom molitve ne potiču ove pojave«, upozorio je kardinal L. J. Suenens (*Malinski dokumenti*).

VI. Nejasnoće i poteškoće vezane uz karizmatičku obnovu i pokrete

Sud o njihovoj [karizme] ispravnosti i urednoj uporabi pripada onima koji predsjedaju Crkvi i kojima posebno pripada to da Duha ne trnu, nego da sve provjere te zadrže ono što je dobro.
(*Lumen gentium*, br. 12)

21. Treba reći da karizmatička obnova nije primljena jednodušno u krilu Crkve. Službena je teologija više naglašavala racionalan element vjere, dok je karizmatički pokret naglasak stavljao na emocionalan doživljaj vjere. I nerazboritost ponekih karizmatika u promidžbi karizmatičke obnove utjecala je na slabiji prijem u mjesnim crkvama. Teolog Yves Congar upozorio je da su biskupi i teolozi upozoravali na opasnost teških devijacija u katoličkom karizmatičkom pokretu. Naš teolog Celestin Tomić upozoravao je na opasnost zastranjenja u ponekim potezima karizmatikâ, kao što su: kolektivna histerija u izvanjskim manifestacijama, traženje karizmi pod svaku cijenu, često magičnim pokretima, zaboravivši da su karizme darovi Duha koje on daje kome hoće, kako hoće i kada hoće.

22. Potrebno je spomenuti još nekoliko opasnosti koje se mogu pojaviti u krugu crkvenih pokreta, i koje valja na vrijeme prepoznati.

1) *Stvaranje geto-mentaliteta*: Bijeg od svijeta u vlastitu zajednicu zbog nesposobnosti pojedinaca da se suočavaju s poteškoćama u svijetu.

2) *Elitizam*: Kad pokret sebe smatra Crkvom u malom, a ne u Crkvi. Riječ je o opasnost da neki karizmatički sebe smatraju nad-kršćanima i da su u neposrednoj vezi s Duhom Svetim. Zbog toga mnogi biskupi i župnici dovode u pitanje djelovanje crkvenih pokreta ili ih ne dopuštaju na svome području.

3) *Zanemarivanje redovničke karizme*: Neki redovnici koji su uključeni u karizmatički pokret previše se zanesu takvom duhovnošću, koju potom stave iznad vrijednosti svoga redovničkog poziva, svojih zavjeta i svoje redovničke karizme.

4) *Redukcionizam*: Opasnost je da se kršćanska vjera svede na jedan vid, primjerice na Sveto pismo, molitvu, glosolaliju... Ovdje treba spomenuti i selektivno čitanje Svetoga pisma. Neki zagovornici liječenja obiteljskog stabla pozivaju se na starozavjetni citat da Bog kažnjava grijeh od sedme generacije, a ne citiraju dalje da svatko snosi odgovornost za vlastiti grijeh. Također ignoriraju Isusove riječi da bolesnikova sljepoća od rođenja nije bila posljedica niti njegova grijeha, niti grijeha njegovih roditelja.

5) *Liječenje obiteljskog stabla*: Prema nekim autorima (M. Szenmártoni), riječ je o jednom obliku alternativne terapije, koja polazi od pretpostavke da preci mogu imati izravan utjecaj na stanje i ponašanje svojih potomaka, u smislu da potomci trpe zbog toga što njihovi preci nisu umrli pomireni s Bogom, pa je potrebno da ih njihovi potomci predaju Bogu. Teološka poteškoća je u tome što je ovakvo shvaćanje nespojivo s učenjem Crkve o osobnoj odgovornosti. Pravi stav prema našim pokojnicima imamo u *Katekizmu Katoličke Crkve*, koji govori o molitvama za pokojne. Liječenje obiteljskog stabla nema nikakvih biblijskih temelja, smatra i Ranie-ro Cantalamessa. Generacijsko liječenje nespojivo je s naučavanjem Crkve o sakramentu krštenja, gdje se već moli molitva otklinjanja. Može se zaključiti da generacijsko liječenje nije sloboda volje, jer se smatra da su preci krivi za sadašnje stanje svojih potomaka, a iz toga bi slijedilo da nema mjesta ni za osobnu ispovijed. Službeni stav Nacionalne službe zajedništva u Hrvatskoj jest da se ova metoda pomaganja pokojnicima ne prakticira, nego da se za pokojne upućuju Bogu molitve i služe sve-tise mise, prema savjetu *Katekizma Katoličke Crkve*.

6) *Psihologizam*: Opasnost da prevladaju psihološki mehanizmi u stvaranju unutarnjih struktura međuljudskih odnosa u obitelji.

7) *Navezanosti na jakog vođu*: U nekim karizmatiskim pokretima stvara se velika navezanost na vođu (sindrom gurua) i gotovo potpuno pokoravanje svemu što on zahtijeva.

8) *Opasnost od lažnih očekivanja čudesnih ozdravljenja*: Pojedini karizmatici u svojim molitvama grčevito traže čudesna uslišanja smatrajući, ako nisu uslišani, da je to samo zbog slabe vjere i nedovoljno snažne molitve. Mišljenje da će božansko ozdravljenje stići onima koji dovoljno mole ide tako daleko da su neki govorili kako oni koji idu liječniku pokazuju da nemaju dovoljno vjere. U grčevitom traženju ozdravljenja može se skrivati nespремnost da se prihvati križ. Kongregacija za nauk vjere izdala je 2000. godine dokument *Instrukcija s obzirom na molitvu da se zadobije zdravlje od Boga*. Dokument upozorava kako treba dobro paziti na to da se kod molitve za zdravlje izbjegne svaki oblik hysterije,

teatralnosti i senzacionalizma (usp. br. 3). Na nekim karizmatiskim seminarima često se mogu vidjeti upravo takvi prizori.

9) *Odabiranje lakšeg puta*: U nekim je pokretima često prisutno utilitarno mišljenje: »Ako imate bilo koju poteškoću – u braku, na poslu, u financijama – kod nas ćete naći brzo rješenje.« Međutim, Isus nije obećavao laka rješenja životnih poteškoća: »Ako, dakle, tko želi ići za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi!« (*Mk 8,34*).

10) *Pogrešne procjene egzorcizma*: U nekim krugovima karizmatске obnove ima pojedinaca koji su skloni svuda i u svemu vidjeti đavla. Karizmatici bi trebali biti jako razboriti kad govore o egzorcizmu, jer se u suprotnom može dogoditi da patološka očitovanja ljudske psihe poistovjete s demonskim opsjednućem. Osobe koje ne poznaju elementarne pojmove iz psihologije i psihijatrije mogu pogrešno procijeniti osobu koja ima neke psihološke ili psihijatrijske probleme, i proglasiti je opsjednutom, a da to u stvarnosti nije.

11) *Dvostruka pripadnost*: Redovnici koji se uključuju u nove karizmatске pokrete mogu doživjeti krizu identiteta do te mjere da napuštaju redovništvo i prilaze pokretu.

12) *Nekatolici unutar pokreta*: Neki crkveni pokreti prihvaćaju u svoje redove nekatolike. Ako njihov broj prevagne, mogli bi odvesti cijeli pokret u drugom smjeru.

13) *Svećenici otuđeni svojim dijecezama*: Neki pokreti formiraju svoje svećenike na svojim seminarima prema svojim karizmama i za svoje potrebe. Tako *Neokatekumenski pokret* ima svoja sjemeništa i bogoslovije.

14) *Apsolutiziranje vlastitoga kršćanskog iskustva kao jedino valjanoga*.

15) *Zatvaranje zajednice u sebe*: Opasnost da zajednice slijede samo vlastite pastoralne programe.

16) *Nepridržavanje liturgijskih propisa Crkve*.

VII. Kriteriji za razlučivanje karizmatiskih pokreta

Naprotiv, preobličavajte se obnovom svoga uma da možete uočavati što je volja Božja: što je dobro, ugodno i savršeno!
(*Rim 12,2*)

23. Glavni kriterij razlučivanja duhova nalazimo u Evandjelju u kojem sâm Isus Krist kaže da se stablo prepoznaje po svojim plodovima. Loše stablo ne može donijeti dobre plodove. Samo dobro stablo donosi dobre plodove. Dobri i trajni plodovi vjerodostojne

karizmatičke obnove su sljedeći: u osobi raste stvarna želja za potpunim nasljedovanjem Isusa Krista, napose u njegovoj patnji i ljubavi prema potrebitima; želja da se služi drugima u velikodušnosti, strpljenju i razboritosti.

Budući da postoji određena napetost između službene hijerarhijske Crkve i nekih karizmatičkih pokreta, potreban je oprez i dobro poznavanje razlikovanja duhova da se na vrijeme prepoznaju autentične od umjetnih karizmi. U tu svrhu donosimo važnije smjernice Crkve, izražene u raznim crkvenim dokumentima.

Važno je iznijeti načelni stav Crkve koji je formuliran već na Drugom Vatikanskom saboru. Tamo je prevagnuo stav kardinala Suenensa prema karizmama u Crkvi. Sabor je usvojio i uvrstio u dogmatsku konstituciju o Crkvi *Lumen gentium* (br. 12) činjenicu da Duh Sveti posvećuje narod Božji ne samo po svetim sakramentima, nego ga također vodi i krepostima uresuje, svojim posebnim darovima »dijeleći ih kako hoće« (1 Kor 12,11). Ove posebne milosti Duh Sveti daruje svim stateljima Crkve kako bi ih učinio sposobnima i spremnima da prime razna djela ili dužnosti korisne za obnovu i veću izgradnju Crkve, prema onomu: »Svakuomu se daje očitovanje Duha na korist« (1 Kor 12,7). Te darove treba primiti sa zahvalom i utjehom. Sabor također naglašuje kako te izvanredne darove ne treba lakoumno tražiti niti se preuzetno smiju od njih očekivati plodovi apostolskih djela. Konačno, sud o ispravnosti i urednoj uporabi pripada onima koji upravljaju Crkvom, a pastiri Crkve trebaju paziti da ne gase Duha, nego da sve ispituju i zadrže ono što je dobro, kao što savjetuje sv. Pavao u Poslanici Solunjanima (1 Sol 5,1-2; 19-21).

24. *Zakonik kanonskog prava*, govoreći o vjerničkim društvima, posebno se osvrće na nadzor koji nad njima treba imati crkvena vlast: »Sva su vjernička društva podložna nadzoru mjerodavne crkvene vlasti, koja se ima brinuti da se u njima čuva cjelovitost vjere i čudoređa i bdjeti da se u crkvenu stegu ne bi uvukle zloupotrebe; njoj stoga pripada dužnost i pravo da ih nadgleda prema odredbi prava i statuta; podložna su također upravljanju iste vlasti prema propisima kanona koji slijede« (Kanon 305).

VIII. Načela Crkve za ispravno djelovanje karizmatičkih pokreta

25. Od karizmatičkih pokreta i molitvenih udruga i zajednica, Crkva očekuje da se drže sljedećih načela:

- 1) da se hrane Božjom riječju i da ne dopuste da ih zahvati politička polarizacija snaga (EN, br. 58);
- 2) da odole napasti sustavnog osporavanja i kritiziranja (EN, br. 58);

3) da budu povezani s mjesnom i sveopćom Crkvom te da ne padnu u napast da povjeruju kako su samo oni jedina prava Kristova Crkva (EN, br. 58, RM); »Nijedna karizma ne oslobađa od navezanosti i podložnosti crkvenim pastirima« (KKC, br. 801);

4) da sačuvaju iskreno zajedništvo s pastirima i ostanu poslušni učiteljstvu Crkve, u odanosti papi kao trajnom jedinstvu Crkve, i biskupu kao temelju jedinstva partikularne Crkve (EN, br. 58; IE, br. 18; CL, br. 30; LG, br. 23); da to zajedništvo ostvaruju u prihvaćanju nauka Crkve i njezinih pastoralnih smjernica (CL, br. 30);

5) da sebe ne drže jedinim subjektom kojemu je upućeno evanđelje (EN, br. 58), nego da budu spremni na poštivanje uzajamne komplementarnosti ostalih karizmatičkih stvarnosti u Crkvi i otvoreni za uzajamnu suradnju (IE, br. 18);

6) da rastu u spoznaji, revnosti, zalaganju i misionarskom radu (EN, br. 58; IE, br. 18); da prihvate odgovornost u ispovijedanju katoličke vjere, u prihvaćanju i razglašavanju istine o Kristu i Crkvi (CL, br. 30); da budu sposobni u različite zajednice i u različite sredine unijeti duh evanđelja (AA, br. 23; CL, br. 30); da budu izrazito misionarski orijentirani (RM);

7) da uvijek zadrže univerzalnu životu perspektivu i ne poprime obilježje sektaštva (EN, br. 58);

8) da budu u službi svetosti u Crkvi i rasta ljubavi (IE, br. 18); da budu u službi rasta prema punini kršćanskog života i savršenoj ljubavi (LG, br. 40; CL, br. 30; 1 Kor 13; KKC, br. 801);

9) da budu spremni prihvatiti i podnositi trenutke kušnje, sumnje i ispitivanja, a ne samo tražiti čudesna izbavljenja (IE, br. 18);

10) da se trude vidljivo pokazivati prisutnost duhovnih plodova, kao što su ljubav, radost, mir, humanost, molitva, kontemplacija, briga za zvanja za posvećeni život, za ministerijalno svećeništvo i za kršćanski brak (IE, br. 18; LG, br. 39);

11) da budu spremni solidarno se zalagati u društvenim nevoljama, zauzimati se posebno za siromašne, zanemarene i isključene iz društva (IE, br. 18); da omoguće Crkvi da njihovim djelovanjem mogne ući u sve tokove sudjelovanja i solidarnosti na putu stvaranja pravednijega društva (CL, br. 30; Mt 25).

12) Hijerarhijski autoritet Crkve, sa svoje strane, promicat će legitimno priznavanje mnogostrukosti različitih oblika udruživanja laika u Crkvi. Svi kojima je dan autoritet trebaju se držati savjeta sv. Pavla apostola: »Duha ne gasite! Proročke govore ne prezirite, nego sve provjeravajte, što je dobro, zadržavajte!« (1 Sol 5,19-21). Katolička Crkva treba donositi dokumente koji su prvenstveno usmjereni na uređivanje i osnaživanje karizmi. Ako to ne čini, onda Crkva gubi svoj identitet (papa Franjo).

Zaključak

Duha ne trnite! Proročanske govore ne prezirite, nego sve provjeravajte: što je dobro, zadržavajte!
(1 Sol 5,19)

26. Temeljni stav Crkve prema karizmama i karizmatским pokretima izražen je u *Katekizmu Katoličke Crkve*: »Karizme mora sa zahvalnošću prihvatiti onaj tko ih prima, ali i svi članovi Crkve. One su, doista, divno bogatstvo milosti za apostolsku životnost i svetost cijeloga Kristova Tijela, uz uvjet, dakako, da se radi o darovima koji zaista dolaze od Duha Svetoga i da se upotrebljavaju u skladu s istinskim poticajima toga istoga Duha, tj. u skladu s ljubavlju koja je pravo mjerilo karizmama« (KKC, br. 800). U svim crkvenim dokumentima o novim karizmatским pokretima naglašavaju se dva temeljna stava: Od crkvenog autoriteta traži se da srdačno prihvati nove poticaje Duha i uključi nove crkvene pokrete u pastoralno djelovanje Crkve, te da cijeni i promiče njihov doprinos cjelokupnom apostolatu Crkve. Od novih crkvenih pokreta, udruga i karizmatских zajednica zahtijeva se poštovanje i priznavanje autoriteta pastira u mjesnoj crkvi te prihvaćanje stvarnosti kršćanskoga života kao takvoga.

Ovakav stav je na tragu *Zakonika kanonskog prava* Crkve, koji se ne bavi izričito crkvenim pokretima, ali načelno preporučuje da se ti pokreti i slična laička udruženja priznaju kao privatno vjerničko društvo (usp. Kan. 321 sl.) i da se uvažava dvostruko načelo: a) da se poštuju karizmatске pojedinosti karizmatских skupina; b) da se poštuje temeljni ustroj Crkve u koju se trebaju uključiti karizmatски darovi kao važan dio crkvenoga života.

Karizmatска obnova ili obnova u Duhu, novi karizmatски pokreti kao i druga duhovna gibanja, napose među laicima, jesu stvarnost koja je dobrodošla u Katoličkoj Crkvi, na univerzalnoj i mjesnoj razini. Od novog angažmana laika u Crkvi traži se sljedeće: razboritost,

poniznost i ljubav prema Bogu, Crkvi i svim ljudima. Uz to, prijeko je potrebna dobra teološka i psihološka formacija katoličkih karizmatika.

Korišteni i preporučeni crkveni dokumenti

1. Drugi vatikanski koncil, *Dogmatska konstitucija o Crkvi*, »*Lumen gentium*« (LG), 1965.
2. *Katekizam Katoličke crkve (KKC)*, Hrvatska biskupska konferencija, Zagreb, 1994.
3. Papa Pavao VI., *Evangelii nuntiandi (EN)*. *Apostolski nagovor o evangelizaciji u suvremenom svijetu*, Zagreb, 1975.
4. Ivan Pavao II., *Christifideles laici (CL)* – *Vjernici laici*. *Apostolska pobudnica o pozivu i poslanju laika u Crkvi i u svijetu*, Zagreb, 1990.
5. Ivan Pavao II., *Redemptoris missio (RM)*. *Enciklika o trajnoj vrijednosti misijske naredbe*, Zagreb, 1991.
6. Ivan Pavao II., *Fides et ratio (FR)* – *Vjera i razum*. *Enciklika svim biskupima Katoličke Crkve o odnosu vjere i razuma*, Zagreb, 1999.
7. Kongregacija za nauk vjere, *Naputak o molitvama kojima se od Boga moli ozdravljenje*, Zagreb, 2001.
8. Papa Franjo, *Evangelii gaudium (EG)* – *Radost evanđelja*. *Apostolska pobudnica biskupima, prezbiterima i đakonima, posvećenim osobama i svim vjernicima laicima o naviještanju evanđelja u današnjem svijetu*, Zagreb, 2015.
9. Kongregacija za nauk vjere, *Iuvenescit ecclesia (IE)*. *Pismo biskupima Katoličke Crkve o odnosu između hijerarhijskih i karizmatских darova za život i poslanje Crkve*, Zagreb, 2017.

U Sisku 24. lipnja 2020.

✠ VLADO KOŠIĆ, sisački biskup
predsjednik Vijeća HBK za nauk vjere

PORUKE • IZJAVE • PISMA

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 28. SVJETSKI DAN BOLESNIKA

11. veljače 2020.

»Dođite k meni svi koji ste izmoredeni i opterećeni i ja ću vas odmoriti« (Mt 11,28)

Draga braćo i sestre,

1. Riječi koje izgovara Isus: »Dođite k meni svi koji ste izmoredeni i opterećeni i ja ću vas odmoriti« (Mt 11,28) pokazuju tajanstven put milosti koja se objavljuje jednostavnima i daje snagu onima koji su izmoredeni i opterećeni. Te riječi izražavaju solidarnost Sina Čovječjega, Isusa Krista, sa svima onima koji su nevoljni i trpe. Koliki samo pate u tijelu i duši! On poziva sve da dođu k njemu: »Dođite k meni«, i obećava im odmor i okrijepu. »Kada Isus to kaže, ima pred očima ljude koje susreće svakoga dana na putovima Galileje: tolike jednostavne osobe, siromašne, bolesne, grešnike i marginalizirane bremenom zakona i tlačiteljskim društvenim sustavom... Ti su ljudi uvijek hrlili za njim da slušaju njegovu riječ – riječ koja je davala nadu!« (Angelus, 6. srpnja 2014.).

Na ovaj 28. svjetski dan bolesnika Isus upućuje taj poziv bolesnima, potlačenima i siromašnima koji su svjesni toga da u potpunosti ovise o Bogu i da, stenjući pod teretom životnih jada, trebaju njegovo ozdravljenje. Onima koji žive u tjeskobi zbog svojega stanja krhkosti, boli i slabosti, Isus Krist ne nameće zakone nego pruža svoje milosrđe, odnosno samoga sebe kao onoga koji ima moć ozdraviti i pridići. Isusov se pogled spušta na ranjena čovjeka. Njegove oči vide, opažaju jer mu pogled prodire duboko u čovjekovo srce. Taj pogled nije ravnodušan, nego se zaustavlja i prihvaća cijela čovjeka, svakog čovjeka u njegovu zdravstvenom stanju, ne odbacujući nikoga, pozivajući svakog pojedinca poziva da uđe u njegov život kako bi iskusio nježnost.

2. Zašto Isus gaji te osjećaje? Zato što je on sâm postao krhak, iskusio je ljudsku patnju te je i sâm primio utjehu

od Oca. Naime, samo onaj tko osobno doživi to iskustvo moći će tješiti druge. Postoje razni oblici teških patnji: neizlječive i kronične bolesti, psihičke bolesti, bolesti koje zahtijevaju rehabilitaciju ili palijativnu skrb, razni oblici invaliditeta, bolesti koje pogađaju djecu ili starije osobe... U takvim situacijama katkad nedostaje čovjekoljublja i zato, da bi njihovo ozdravljenje bilo cjelovito, ukazuje se potreba za personaliziranim pristupom bolesnicima povezujući medicinsku skrb s brigom o osobi. U bolesti osoba osjeća da joj je ugrožen ne samo tjelesni integritet, nego i relacijska, intelektualna, afektivna i duhovna dimenzija njezina života pa stoga, osim terapije i podrške, očekuje njegu i pažnju, riječju – ljubav. K tome, uz svaku bolesnu osobu je i njezina obitelj koja i sama pati i kojoj je potrebna podrška i utjeha.

3. Draga braćo i sestre koji ste bolesni, vaša vas bolest na poseban način svrstava među one koji, »izmoredeni i opterećeni«, privlače Isusov pogled i srce. Odatle dopire svjetlo koje će rasvijetliti trenutke tame, odatle dolazi nada koja će ublažiti nevolju koja vas je snašla. On vas poziva da dođete k njemu: »Dođite«. U njemu ćete naći snagu da se nosite s brigama i pitanjima koji vas slijeću u toj »mračnoj noći« tijela i duše. Krist nam nije dao recepte, nego nas svojom patnjom, smrću i uskrsnućem oslobađa od jarma zla.

U tome stanju sigurno vam je potrebno mjesto gdje ćete naći počinka duši svojoj. Crkva želi sve više postajati »gostinjac« dobrog Samarijanca koji je Krist (usp. Lk 10,34), to jest kuća gdje ćete moći pronaći njegovu milost koja nalazi svoj izraz u prisnosti, prihvaćanju i utjesi. U toj ćete kući moći susresti osobe izliječene Božjim milosrđem koje će znati pomoći vam nositi križ

i promatrati vlastito trpljenje i patnju kroz novu prizmu. Znat ćete tako izdići svoj pogled onkraj bolesti i primiti novo svjetlo i snagu za svoje živote.

Važnu ulogu u nastojanju da se pruži odmor i okrjepa našoj bolesnoj braći i sestrama imaju zdravstveni djelatnici: liječnici, medicinske sestre, medicinsko i administrativno osoblje, pomoćno osoblje te volonteri koji svojim znanjem i stručnošću daju drugima osjetiti prisutnost Krista koji pruža utjehu i preuzima na sebe brigu za bolesnu osobu vidajući njezine rane. Ali i oni su muškarci i žene s vlastitim slabostima, pa i bolestima. Za njih na osobit način vrijedi da »nakon što primimo od Krista okrjepu i utjehu, i mi smo pozvani postati okrjepa i utjeha za braću, u stavu krotkosti i poniznosti, prema Učiteljevu uzoru« (Angelus, 6. srpnja 2014.).

4. Dragi zdravstveni djelatnici, svaki dijagnostički, preventivni, terapijski, istraživački zahvat, sva njega i rehabilitacija uvijek su u službi bolesne osobe pri čemu imenica *osoba* ima prednost pred pridjevom *bolesna*. U svome radu, stoga, uvijek promičite dostojanstvo i život svake osobe i odbacujte svaki oblik eutanazije, potpomognutog samoubojstva ili zatiranja života, pa i kada je posrijedi terminalna bolest.

Kad se suočite s ograničenjima, pa čak i neuspjehom same medicinske znanosti u slučaju sve problematičnijih kliničkih slučajeva i nepovoljnih dijagnoza, pozvani ste biti otvoreni transcendentalnoj dimenziji koja vam može pružiti pun smisao vašega zanimanja. Sjetimo se da je život svet i pripada Bogu; stoga je nepovrediv i čovjek nema pravo njime raspolagati (usp. *Donum vitae*, 5; *Evangelium vitae*, 29-53). Život treba prihvaćati, štiti, poštovati i služiti mu od početka do svršetka. To zahtijevaju i razum i vjera u Boga, tvorca života. U nekim je slučajevima prigovor savjesti za vas prijeko potrebna odluka kako biste ostali dosljedni tome »da« životu i osobi. U svakom slučaju, vaša profesionalnost, nadahnuta

kršćanskom milosrdnošću, bit će najvrsnije služenje istinskom ljudskom pravu – pravu na život. Kad više ne budete mogli ponuditi lijek, i dalje ćete moći pružati njegu i ozdravljenje gestama i postupcima koji bolesnicima pružaju utjehu i olakšanje.

Nažalost, u nekim ratnim okolnostima i konfliktima meta napada su zdravstveno osoblje i ustanove koje primaju i pomažu bolesnima. U nekim područjima političke vlasti pokušavaju manipulirati medicinskom skrbi u svoju korist, ograničavajući time legitimnu autonomiju medicinske struke. Ali, zapravo, napadi na one koji se posvećuju služenju članovima društva koji pate i trpe, nikome ne koriste.

5. Na ovaj 28. svjetski dan bolesnika u mislima sam s našom brojnom braćom i sestrama diljem svijeta koji nemaju mogućnost pristupa medicinskoj skrbi jer grcaju u siromaštvu. Zato se obraćam zdravstvenim ustanovama i vladama svih zemalja svijeta da iz ekonomskih razloga ne zapostavljaju socijalnu pravdu. Nadam se da će se združivanjem načela solidarnosti i supsidijarnosti surađivati na tomu da se svima osigura pristup odgovarajućim lijekovima za čuvanje i vraćanje zdravlja. Od srca zahvaljujem volonterima koji se stavljaju u službu bolesnima, nadoknađujući nerijetko strukturne nedostatke te odražavajući – svojim djelima nježne ljubavi i bliskosti – sliku Krista Dobrog Samaritanca.

Blaženoj Djevici Mariji, Zdravljju bolesnih, povjeravam sve one koji nose teret bolesti, zajedno s njihovim obiteljima, kao i sve zdravstvene djelatnike. Svima od srca jamčim svoju blizinu u molitvi i od srca upućujem apostolski blagoslov.

*U Vatikanu 3. siječnja 2020. godine
spomen Presvetoga imena Isusova
Franjo*

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA KORIZMU 2020.

»Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom!« (2 Kor 5,20)

Draga braćo i sestre,

Gospodin nam i ove godine daje ovo milosno vrijeme pripreme da bismo obnovljena srca proslavili veliko otajstvo Isusove smrti i uskrsnuća, stožer našega osobnoga

i zajedničkoga kršćanskoga života. Tome se otajstvu moramo neprestano vraćati duhom i srcem. Naime, ono nastavlja rasti u nama u mjeri u kojoj dopustimo da nas zahvati njegova duhovna snaga i slobodno i velikodušno prionemo uza nj.

1. Pashalni misterij kao temelj obraćenja

Kršćaninova radost izvire iz slušanja i prihvaćanja Radosne vijesti o Isusovoj smrti i uskrsnuću. To je *kerygma* koja sažima otajstvo ljubavi koja je »tako stvarna, tako istinita, tako konkretna da nam nudi odnos pun otvorenosti i plodnog dijaloga« (*Christus vivit*, 117). Tko vjeruje u taj navještaj, odbacuje laž da naš život potječe od nas samih. On se zapravo rađa iz ljubavi Boga Oca, iz njegove želje da daje život u izobilju (usp. *Iv* 10,10). Ako umjesto toga sluša zavodnički glas »oca laži« (*Iv* 8,44), čovjek se izlaže opasnosti da potone u ponor besmisla i doživi pakao ovdje na zemlji, kao što to nažalost svjedoče mnogi tragični događaji osobnog i kolektivnog ljudskog iskustva.

Na ovu korizmu 2020. godine želim poručiti svim kršćanima ono što sam napisao mladima u apostolskoj pobudnici *Christus vivit*: »Upri svoj pogled u raširene ruke rassetoga Krista, pusti da te uvijek iznova spašava. A kada ideš ispovjediti svoje grijehе, čvrsto vjeruj u njegovo milosrđe koje te oslobađa krivnje. Razmišljaj o njegovoj krvi prolivenoj s tolikom ljubavlju i dopusti da te ona očisti. Tako ćeš se moći rađati uvijek iznova« (br. 123). Isusova Pasha nije događaj iz prošlosti: snagom Duha Svetoga trajno je prisutna i omogućava nam da vidimo u vjerom dotičemo Kristovo tijelo u onima koji pate.

2. Žurnost obraćenja

Spasonosno je dublje duhom proniknuti u pashalni (vazmeni) misterij po kojem nam je darovano Božje milosrđe. Iskustvo milosrđa moguće je, naime, samo u odnosu *licem u lice* s rassetim i uskrsnim Gospodinom »koji me ljubio i predao samoga sebe za mene« (*Gal* 2,20), u iskrenom, prijateljskom dijalogu. Zato je molitva tako važna u korizmenom vremenu. Prije nego li dužnost, molitva je izraz naše potrebe da odgovorimo na Božju ljubav koja nam uvijek prethodi i podupire nas. Naime, dok moli, kršćanin je svjestan da je ljubljen iako toga nije dostojan. Molitva može poprimiti različite oblike, ali ono što je u Božjim očima doista važno jest to da ona zađe tako duboko u nas da razbije tvrdoću našega srca kako bi se sve više obratilo njemu i njegovoj volji.

Dopustimo zato da nas se u ovom milosnom vremenu vodi poput Izraela u pustinji (usp. *Hoš* 2,16) kako bismo konačno mogli čuti glas našeg Zaručnika, dopustili mu i oraspoložili se da odjekne sve dublje u nama. Što više budemo njegovoj riječi puštali da nas zahvati, to ćemo više moći iskusiti besplatno milosrđe koje nam On pruža. Ne dopustimo zato da ovo vrijeme milosti protekne uzalud, u umišljenoj iluziji da smo mi gospodari vremena i putova našega obraćenja njemu.

3. Božja silna volja za dijalogom sa svojom djecom

To što nam Gospodin još jednom pruža milosno vrijeme za naše obraćenje, nikada ne treba uzimati zdravo za gotovo. Ta nova prilika trebala bi u nama probuditi osjećaj zahvalnosti i trgnuti nas iz naše tromosti. Unatoč katkad tragičnoj prisutnosti zla u našem životu, kao i u životu Crkve i svijeta, ta prilika da učinimo zaokret izražava Božju nepokolebljivu volju da ne prekida dijalog spasenja s nama. U rassetomu Isusu, kojega »Bog za nas grijehom učini« (usp. *2 Kor* 5,21), u toj je svojoj spremnosti išao tako daleko da je na svoga Sina svalio svu težinu naših grijehа, i to dotle da je okrenuo »Boga protiv samoga sebe«, kao što reče papa Benedikt XVI. (enciklika *Deus caritas est*, 12). Bog, naime, ljubi i svoje neprijatelje (usp. *Mt* 5,43-48).

Dijalog koji Bog želi uspostaviti sa svakim čovjekom po pashalnom misteriju svoga Sina nije poput onoga koji se pripisuje drevnom žitelju Atene koji »ni na što drugo ne trati vrijeme nego na pripovijedanje i slušanje novosti« (*Dj* 17,21). Takav isprazan govor, nošen praznom i površnom znatiželjom, karakterizira svjetovnost u svim vremenima, a u našim se danima može, među inim, uvući u sredstva komunikacije kad ih se koristi na neprimjeren način.

4. Bogatstvo treba dijeliti, a ne zadržati za sebe

Staviti pashalni misterij u središte vlastita života, znači osjetiti samilost prema ranama rassetoga Krista prisutnima u mnogim nevinim žrtvama ratova, nasrtajâ na život, od nerođena djeteta do starijih osoba, u mnogim nevinim žrtvama raznih oblika nasilja, ekoloških katastrofa, nepravedne raspodjele zemaljskih dobara, trgovine ljudima u svim njezinim oblicima i neobuzdane želje za profitom, što je oblik idolopoklonstva.

I danas je važno apelirati na muškarce i žene dobre volje da putem milostinje dijele vlastita dobra s onima koji su u najvećoj potrebi, kao oblik osobnog sudjelovanja u izgrađivanju boljeg svijeta. Dijeljenje s drugima u ljubavi čini čovjeka čovječnijim, a gomilanjem dobara čovjek se izlaže opasnosti da postane izopačen i začahuri se u vlastitu sebičnost. Možemo i moramo otići i korak dalje i uzeti u obzir strukturne dimenzije našeg ekonomskog života. Zato sam u korizmi ove godine, od 26. do 28. ožujka, sazvao u Asizu sastanak mladih ekonomista, poduzetnika i donositeljâ promjenâ (*change-makers*), s ciljem da pridonesu stvaranju ekonomije koja će biti više pravedna i inkluzivna. Kao što je učiteljstvo Crkve u više navrata ponovilo, politika predstavlja vrsni oblik ljubavi (usp. Pio XI., *Obraćenje članovima Talijanskog katoličkog sveučilišnog saveza [FUCI]*,

18. prosinca 1927.). Jednako vrijedi i za bavljenje ekonomijom s tim istim evanđeoskim duhom, a to je duh blaženstava.

Molim Presvetu Mariju da nas zagovara da u predstojećoj korizmi prihvatimo poziv da se pomirimo s Bogom, pogled svoga srca upremo u pashalni misterij i u srcu se opredijelimo za otvoren i iskren dijalog s Bogom. Tako ćemo moći postati ono što Krist traži od

svojih učenika, a to je sol zemlje i svjetlost svijeta (usp. Mt 5,13-14).

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom,
7. listopada 2019.
spomen Blažene Djevice Marije od Krunice
Franjo*

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 54. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENE KOMUNIKACIJE

»Da možeš pripovijedati svome sinu i svome unuku« (Izl 10,2). *Život postaje priča*

Želio bih ovogodišnju poruku posvetiti temi pripovijedanja jer vjerujem da, ako se ne želimo izgubiti na svome putu, moramo udisati dah istine sadržane u dobrim pričama. Priče su to koje izgrađuju, a ne ruše; priče koje nam pomažu ponovno otkriti korijene i snagu koji su potrebni da zajedno krenemo naprijed. Usred konfuzije glasova i poruka kojima smo obasuti sa svih strana, potrebna nam je ljudska priča koja nam govori o nama i ljepoti koja prebiva u nama; priča koja svijet i ono što se u njemu zbiva zna gledati s pogledom punim nježnosti; priča koja nam može reći da smo dio tkanja života; priča koja otkriva isprepletene niti kojima smo povezani jedni s drugima.

1. Istkati priče

Čovjek je biće koje pripovijeda. Još od malih nogu gladni smo priča jednako kao što osjećamo glad za hranom. Bilo da su u obliku bajki, romana, filmova, pjesama, vijesti... priče utječu na naš život čak i ako toga nismo svjesni. Često odlučujemo što je ispravno ili pogrešno na temelju ličnosti i priča koje smo upijali u sebe. Priče ostavljaju svoj trag na nama, oblikuju naša uvjerenja i naša ponašanja. One nam mogu pomoći da razumijemo i kažemo tko smo.

Čovjek nije samo jedino biće koje treba odjeću da bi pokrilo svoju golotinju (usp. Post 3,21), nego je također jedini koji ima potrebu pripovijedati o sebi, »zaodjenuti se« u priče kako bi zaštitio svoj život. Mi ne tkamo samo odjeću, nego i priče: naime, čovjekova sposobnost *tkanja* (latinski *texere*) upućuje i na tekstil i na tekstove. Svevremenske priče imaju zajednički *tka-laćki stan*: njihova struktura predviđa *junake*, uključujući i one obične, svakodnevnne, koji se, slijedeći svoj san, hvataju u koštac s teškim situacijama i bore protiv zla,

vođeni snagom koja im ulijeva hrabrost – snagom ljubavi. Uranjajući u priče možemo pronaći razloge da se junački nosimo sa životnim izazovima.

Čovjek je pripovjedač zato što je biće u nastajanju, koje sebe otkriva i obogaćuje u tkanjima danâ svojega života. Ipak, od samog početka, naša je priča ugrožena: tijekom povijest migolji se zlo.

2. Nisu sve priče dobre

»Onog dana kad budete s njega jeli... vi ćete biti kao bogovi« (usp. Post 3,4): zmijina napast unosi u tkanje povijesti čvrsti čvor koji treba razvezati. »Ako budeš posjedovao, postat ćeš ovo, postići ćeš ono...«, šapuću oni koji i dan-danas koriste tzv. *Storytelling* (pričanje priča) u instrumentalne svrhe. Kolike nas priče oammljuju uvjeravajući nas da, ako želimo biti sretni, trebamo stalno imati, posjedovati i konzumirati. Gotovo ni ne opažamo koliko postajemo pohlepni za tračevima i klevetama, koliko nasilja i neistina konzumiramo. Često s komunikacijskih razboja umjesto konstruktivnih priča, koje služe jačanju društvenih veza i kulturnog tkiva, izlaze destruktivne i provokativne priče koje uništavaju i trgaju krhke niti suživota. Skupljajući neproverjene informacije, ponavljajući banalne govore i tvrdnje koje su lažne ali uvjerljive, nasrćući na druge porukama mržnje, ne pomažemo u tkanju ljudske povijesti, nego čovjeka lišavamo njegova dostojanstva.

No dok su priče koje se koriste u instrumentalne svrhe i moć kratkoga vijeka, dobra priča može nadići granice prostora i vremena. Stoljećima kasnije ostaje aktualna jer hrani život.

U doba u kojem je falsifikacija sve sofisticiranija i postiže zapanjujuće razmjere (*deepfake*), treba nam mudrost kako bismo mogli prigrliti i stvarati lijepe, istinite

i dobre priče. Potrebna nam je hrabrost da odbacimo lažne i zle priče. Potrebni su nam strpljivost i moć raspoznavanja kako bismo ponovno otkrili priče koje nam pomažu da ne izgubimo niti vodilju usred mnogih današnjih razdora. Potrebne su nam priče koje će iznijeti na vidjelo istinu o nama samima, također u skrovitom junaštvu svakodnevnog života.

3. Priča nad pričama

Sveto pismo je priča nad pričama. Koliko je samo događaja, naroda i pojedinaca u njemu prikazano! Ono nam pokazuje od samoga početka Boga koji je i Stvoritelj i istodobno pripovjedač. On, naime, zbori svoju riječ i sve nastaje (usp. *Post* 1). Svojom riječju Bog sve poziva na život, a kao vrhunac stvara muškarca i ženu kao svoje slobodne sugovornike koji zajedno s njim oblikuju povijest. U jednom od psalama stvor govori Stvoritelju: »Jer ti si moje stvorio bubrege, satkao me u krilu majčinu. Hvala ti što sam stvoren tako čudesno [...] kosti moje ne bjehu ti sakrite dok nastajah u tajnosti, otkan u dubini zemlje« (139,13-15). Nismo rođeni cjeloviti, nego nas treba neprestano *tkati, prèsti*. Život nam je darovan kao poziv da nastavimo tkati onu *čudesnost* koju predstavljamo mi sami.

U tome smislu Biblija je velika povijest ljubavi između Boga i čovjeka. U njenom središtu je Isus: njegova povijest privodi punini Božju ljubav prema čovjeku i istodobno čovjekovu povijest ljubavi prema Bogu. Čovjek će tako biti pozvan, iz naraštaja u naraštaj, prepričavati i čuvati sjećanje na najznačajnije zgone iz te priče nad pričama, zgone koje mogu najbolje prenositi smisao i značenje onoga što se zbilo.

Naslov ovogodišnje poruke preuzet je iz Knjige Izlaska, temeljnog biblijskog izvješća koje svjedoči o Božjem zahvatu u povijest svoga naroda. Kad mu Izraelova djeca uzdižu svoj vapaj, Bog sluša i sjeća se: »Bog... sjetio se svoga saveza s Abrahamom, Izakom i Jakovom. I pogleda Bog na Izraelce i zauze se za njih« (*Izl* 2,24-25). Plod Božjeg sjećanja jest oslobađanje od tlačenja, oslobađanja koje se zbiva nizom znakova i čudesa. Gospodin tada otkriva Mojsiju značenje svih tih znakova: »da možeš pripovijedati svome sinu i svome unuku što sam učinio Egipćanima i kakva sam znamenja izvodio među njima, kako biste znali da sam ja Jahve« (*Izl* 10,2). Iskustvo Izlaska uči nas da se znanje o Gospodinu prenosi poglavito pripovijedanjem, iz naraštaja u naraštaj, o njegovoj trajnoj prisutnosti. Bog života objavljuje nam se pričama o životu.

Isus nije o Bogu govorio apstraktnim diskursima, nego prisposodobama, kratkim pričama preuzetim iz svakodnevnog života. Tu život postaje priča, a zatim, za slušatelja, priča postaje život: ta priča ulazi u život onih koji

je slušaju i mijenja ga.

Evandjelja su također priče, i to ne slučajno. Dok nas upoznaju s Isusom, ona su »performativna« [1] s obzirom na Isusa; suobličuju nas njemu. Evandjelje traži od čitatelja da bude dionikom iste vjere kako bi mogao dijeliti isti život. U Ivanovu Evandelju kaže nam se da pripovjedač u pravom smislu riječi – Riječ – postaje priča: »Jedinorođenac – Bog – koji je u krilu Očevu, on ga obznani« (*Iv* 1,18). Upotrijebio sam izraz *obznani* jer izvornik *exegésato* može se prevesti i kao *objavi* i kao *obznani*. Bog se osobno utkao u naše čovječstvo i tako nam je dao nov način oblikovanja naših povijesti.

4. Povijest koja se obnavlja

Kristova povijest nije baština iz prošlosti; to je naša povijest, trajno aktualna. Ona nam pokazuje da je Bogu toliko stalo do čovjeka, našega tijela i naše povijesti da je postao čovjek, tijelo i povijest. Također nam govori da ne postoje beznačajne ili male ljudske priče. Nakon što je Bog postao povijest, svaka ljudska povijest u stanovitom je smislu Božja povijest. U povijesti svake osobe Otac ponovno vidi povijest svoga Sina koji je sišao na zemlju. Svaka ljudska povijest ima neuništivu vrijednost. Zato čovjek zaslužuje priče koje su na njegovoj visini, na očaravajućoj visini koja ostavlja bez daha, na koju ga je Isus uzdigao.

»Vi ste – pisao je sveti Pavao – pismo Kristovo... napisano ne crnilom, nego Duhom Boga živoga; ne na pločama kamenim, nego na pločama od mesa, u srcima« (2 *Kor* 3,3). Duh Sveti, ljubav Božja, piše u nama. I dok u nama piše, usađuje u nas dobrotu i stalno nas na to podsjeća. Podsjećati znači dovesti u srce (tal. *ri-cordare*, nap. pr.), *pisati* na srcu. Po Duhu Svetomu svaka priča, čak i ona koja je pala u najveći zaborav, čak i ona koja izgleda kao da je pisana na najiskrivljenijim crtama, može pružiti nadahnuće, može se iznova roditi kao remek-djelo i postati dodatak Evandelju. Poput Augustinovih *Ispovijesti*. Poput *Hodočasnikove ispovijesti* svetog Ignacija. Poput *Povijesti jedne duše* Terezije od Djeteta Isusa. Poput *Zaručnika*, poput *Braće Karamazov*. Poput nebrojenih drugih priča koje su na divan način oslikale susret između Božje slobode i čovjekove slobode. Svaki od nas zna različite priče koje imaju miris evandjelja, koje svjedoče o ljubavi koja preobražava život. Te priče traže da ih se dijeli, prepričava i oživljava u svakom dobu, na svakom jeziku, svim sredstvima.

5. Povijest koja nas obnavlja

U svaku veliku priču ulazi naša vlastita priča. Dok čitamo Sveto pismo, zgone iz života svetaca, ali i one tekstone koji su uspjeli proniknuti čovjekov duh i pokazati njegovu ljepotu, Duh Sveti je slobodan pisati u našem

srcu, obnavljajući u nama sjećanje na to tko smo u Božjim očima. Kad se sjetimo ljubavi koja nas je stvorila i spasila, kad ljubav postane dijelom naših svakodnevnih priča, kada svoje dane ispredamo nitima milosrđa, mi tada okrećemo drugu stranicu. Više nismo sputani sponama žaljenja i tuge, sponama nezdravog sjećanja koje nam zatvara srce, nego, otvarajući se drugima, otvaramo se samoj viziji velikog Pripovjedača. Pripovijedati Bogu našu priču nikad nije beskorisno, čak i kada kronika događaja ostaje nepromijenjena, značenje i perspektiva se mijenjaju. Ispričati našu priču Gospodinu znači ući u njegov pogled suosjećajne ljubavi prema nama i prema drugima. Njemu možemo pripovijedati priče koje živimo, njemu možemo donositi ljude i povjeravati situacije. S njim možemo ponovno povezati tkanje života, krpajući pukotine i rupe u njemu. Koliko nam je samo svima to potrebno!

Pogledom velikog Pripovjedača – jedinog koji ima neograničen pogled – približimo se potom protagonistima, našoj braći i sestrama, koji su s nama akteri današnje povijesti. Da, jer na pozornici svijeta nitko nije suvišan i svačija priča otvorena je mogućoj promjeni. Čak i kad pričamo o zlu, možemo ostaviti prostora otkupljenju, možemo prepoznati usred zla također dinamizam dobrote i dati mu prostora.

Stoga nije riječ o tome da slijedimo logike onih koji se služe umijećem pričanja priča (*storytelling*) niti o tome da oglašavamo nešto ili sebe same, nego da se spomenemo toga tko smo u Božjim očima, da svjedočimo ono što Duh piše u našim srcima i otkrivamo svakom

pojedincu da njegova priča sadrži u sebi divne i čudesne stvari. Da bismo mogli to učiniti, povjerimo se ženi koja je u svome krilu istkala čovječstvo Božje i, govori nam Evanđelje, ispredala u sebi sve događaje iz svog života. Djeвица Marija je, naime, sve čuvala i o tome razmišljala u svome srcu (usp. *Lk 2,19*). Zamolimo za pomoć nju, koja je znala krotkom snagom ljubavi razvezati čvorove života.

O, Marijo, ženo i majko, u tvome se krilu istkala Božja Riječ. Ti si svojim životom pripovijedala veličanstvena Božja djela. Slušaj naše priče, pohrani ih u svome srcu, te neka budu tvoje i one priče koje nitko ne želi čuti. Nauči nas prepoznati dobru nit koja se provlači kroz povijest. Svrni svoj pogled na zapetljane čvorove u koje se zapleo naš život paralizirajući naše sjećanje. Tvoje nježne ruke mogu razvezati svaki čvor. Ženo Duha, majko povjerenja, nadahnjuj i nas. Pomozi nam istkati priče o miru, priče o budućnosti. I pokaži nam kako ih zajedno živjeti.

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom,
24. siječnja 2020.
spomen svetog Franje Saleškog
Franjo*

[1] Usp. Benedikt XVI., enciklika *Spe salvi*, 2: »Kršćanska poruka nije bila samo "informativnog" nego i "performativnog" karaktera – ona je djelotvorna. To znači da evanđelje ne samo da obznanjuje stvari kojima čovjek obogaćuje svoje znanje, već ono i djeluje na čovjeka i mijenja njegov život.«

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 35. SVJETSKI DAN MLADIH

»Mladeži, kažem ti, ustani!« (usp. *Lk 7,14*)

Predraga mladeži,

U listopadu 2018. godine, Biskupskom sinodom o mladima, vjeri i razlučivanju zvanja, Crkva je prionula razmišljanju o vašem položaju u današnjem svijetu, vašem traganju za smislom i planom u životu, kao i vašem odnosu s Bogom. U siječnju 2019. godine susreo sam se sa stotinama tisuća vaših vršnjaka iz cijeloga svijeta okupljenima u Panami u prigodi Svjetskog dana mladih. Događaji te vrste – Sinoda i Svjetski dan mladih – izraz su temeljne dimenzije Crkve, a to je »zajednički hod«.

Na tom putu, svaki put kad dostignemo važnu prekretnicu, Bog i život pred nas stavljaju izazov krenuti iznova. Vi mladi vrlo ste vješti u tome! Volite putovati, otkrivati nova mjesta i ljude koje nikad prije niste vidjeli, doživjeti nova iskustva. Zato sam izabrao grad Lisabon, glavni grad Portugala, kao cilj vašega sljedećega međukontinentalnoga hodočašća, koje će se održati 2022. godine. Odande je, u petnaestom i šesnaestom stoljeću, veliki broj mladih ljudi, među kojima je bilo mnogo misionara, odlazio u nepoznate zemlje kako bi s drugim narodima i nacijama dijelili svoje iskustvo Isusa. Tema Svjetskog dana mladih u Lisabonu bit će »Usta

Marija i pohiti« (Lk 1,39). Tijekom ove dvije godine koje prethode tome susretu, želim razmišljati s vama o još dva biblijska teksta: u 2020. godini »Mladeži, kažem ti, ustani!« (usp. Lk 7,14), a u 2021. godini »Ustani. Postavljam te za svjedoka onoga što si vidio« (usp. Dj 26,16).

Kao što možete vidjeti, glagol *ustati* javlja se u sve tri teme. Taj izraz zadobiva također značenje ponovnog ustajanja i buđenja na život. To je glagol koji se više puta javlja u pobudnici *Christus vivit!* (*Krist živi!*), koju sam vam posvetio nakon Sinode iz 2018. godine i koja vam, zajedno sa Završnim dokumentom, Crkva daje kao svjeticionik koji će obasjavati putove vašega života. Od svega se srca nadam da će put koji će nas dovesti do Lisabona biti praćen velikim naporima cijele Crkve oko provedbe ta dva dokumenta i usmjeravati poslanje animatorâ u pastoralu mladih.

Prijedimo sada na ovogodišnju temu: »Mladeži, kažem ti, ustani!« (usp. Lk 7,14). Već sam citirao taj redak iz Evanđelja u *Christus vivit!*: »Ako si izgubio svoju unutarnju poletnost, svoje snove, svoj zanos, nadu i velikodušnost, preda te dolazi Isus kao što je jednom stao pred mrtvim sinom udovice i sa svom snagom svoga uskrsnuća te poziva: 'Mladiću, kažem ti, ustani!' (Lk 7,14)' (br. 20)«.

Taj ulomak iz Biblije govori nam o tome kako je Isus, ulazeći u grad Nain u Galileji, naišao na pogrebnu povorku koja je ispraćala na groblje mladića, jedinog sina udovice. Isus, pogođen ženinom boli koja razdire srce, čini čudo uskrsnuća njezina sina. Ali, čudo slijedi nakon niza riječi i gesti: »Kad je Gospodin ugleda, sažali mu se nad njom i reče joj: 'Ne plači!' Pristupi zatim, dotiče se nosila; nosioci stadoše« (Lk 7,13-14). Zadržimo se u razmišljanju nad nekim od tih Gospodinovih gesta i riječi.

Vidjeti bol i smrt

Isus promatra tu pogrebnu povorku pogledom koji je pažljiv, a ne odsutan. U mnoštvu vidi lice žene koju razdire najveća bol. Njegov pogled rađa susret koji je izvor novog života. Tu ne treba mnogo riječi.

A kakav je moj pogled? Gledam li pažljivim okom ili kao kada na brzinu pregledavam tisuće fotografija na mobitelu ili na društvenim profilima?! Koliko nam se puta događa da vlastitim očima promatramo mnoge današnje događaje koje nikada nismo doživjeli u stvarnom vremenu! Katkad je naša prva reakcija snimiti prizor mobitelom, a da se možda pritom ni ne trudimo gledati u oči osobâ koje su u to uključene.

Oko sebe, ali katkad i unutar sebe, nailazimo na stvarnost smrti: fizičku, duhovnu, emocionalnu, socijalnu. Primjećujemo li je ili naprosto trpimo njezine

posljedice? Možemo li učiniti nešto da povratimo život?

Tu mislim na sve one negativne situacije koje proživljavaju vaši vršnjaci. Nekima je na umu samo sadašnji trenutak i izlažu pogibelji vlastiti život u ekstremnim iskustvima. Ima, međutim, među mladima i onih koji su »umrli« jer su izgubili nadu. Čuo sam jednu djevojku kako govori: »Među svojim prijateljima vidim osobe koje su izgubile želju da se u bilo što uključe, hrabrost da se ustanu.« Nažalost, depresija se širi i među mladima, što u ponekim slučajevima može čak dovesti i do iskušenja da si oduzmu život. Koliko je samo situacija u kojima vlada apatija, u kojima se ljudi gube u ponoru tjeskobe i kajanja! Koliko mladi plaču, a nitko ne čuje krik njihove duše! Oko njih su često rastreseni, ravnodušni pogledi onih koji žele uživati vlastiti *happy hour* i ne mare ni za što drugo.

Ima onih koji životare u površnosti, misle da su živi dok su u srcu zapravo mrtvi (usp. Otk 3,1). U dobi od dvadeset godina život im tone u dubinu, umjesto da se uzdiže u visinu svog istinskog dostojanstva. Sve se svodi na neko *životarenje* i traženje kakvog zadovoljstva: malo zabave, mrvica pažnje i naklonosti drugih... Postoji također široko rasprostranjen digitalni narcizam koji podjednako pogađa i mlade i odrasle. Mnogo je onih koji žive tako! Neki su od njih možda živjeli u ozračju materijalizma gdje se misli samo na to kako zaraditi novac i urediti se kao da se život svodi samo na to. Prije ili kasnije to će neizbježno dovesti do tupe neraspoloženosti, ravnodušja i dosade života, koja će vremenom rađati sve većom tjeskobom.

Negativne stavove mogu izazvati također osobni neuspjesi kada nešto do čega nam je stalo, ono oko čega smo se predano trudili, više jednostavno dalje ne ide ili ne postiže željene rezultate. To se može dogoditi u školi ili sa sportskim ili umjetničkim ambicijama... Kraj jednoga »sna« može dovesti do toga da se osjećamo mrtvi. Ali neuspjesi su sastavni dio života svakog čovjeka, a koji put mogu čak biti i milost! Često se nešto za što mislimo da će nam dati sreću pretvara u iluziju, idol. Idoli traže sve od nas pretvarajući nas u robove, ali ne daju ništa zauzvrat. I na kraju se raspadnu, iza njih ostanu samo prašina i dim. U tome smislu su neuspjesi. Ali ako dovedu do toga da se idoli urušavaju, dobri su čak i ako nam zadaju bol.

Mogli bismo tako nastaviti nabrajati i druge situacije tjelesne ili duhovne smrti u kojima se mlada osoba može naći, kao što su ovisnost, kriminal, siromaštvo ili teška bolest. No, prepuštam vama da osobno razmišljate i postanete svjesni onoga što se pokazalo »smrtonosnim« za vas ili za nekoga bliskog vama, sada ili u prošlosti. Istodobno vas molim da se sjetite da se onaj mladić iz Evanđelja, koji je bio zaista mrtav, vratio u život jer ga

je vidio netko tko je želio da on živi. Isto se može događati i danas i svaki dan.

Imati samilosti

U Svetome se pismu često govori o duševnom stanju onoga koji dopusti da ga duboko u srcu dotakne tuđa bol. Svojom samilošću Isus postaje dionikom stvarnosti drugoga. Uzima na sebe bijedu drugoga. Bol te majke postaje njegovom boli. Smrt toga mladog sina postaje njegova smrt.

Vi mladi u mnogim prigodama pokazujete da znate kako suosjećati s drugom osobom. Dovoljno je vidjeti koliko vas se velikodušno žrtvuje kad to okolnosti zahtijevaju. Nema katastrofe, potresa, poplave u kojima brojni mladi volonteri ne bi bili spremni priteći u pomoć. I velika mobilizacija mladih koji žele obraniti stvoreni svijet svjedoči o vašoj sposobnosti da čujete krik zemlje.

Dragi mladi, ne dopustite da vam se oduzme ta osjetljivost! Budite uvijek spremni poslušati vapaj onih koji pate i suosjećajte s onima koji plaču i umiru u današnjem svijetu. »Neke stvarnosti u životu mogu se vidjeti samo očima očišćenim suzama« (*Christus Vivit*, 76). Ako budete znali plakati s onima koji plaču, bit ćete zaista sretni. Mnogi vaši vršnjaci su u nezavidnom položaju i trpe nasilja i progon. Neka njihove rane postanu vaše i bit ćete nositelji nade u ovome svijetu. Moći ćete reći bratu ili sestri: »Ustani, nisi sam/a« i pomoći im da iskuse da nas Bog Otac ljubi, da je Isus ruka koja se pruža prema nama da nas ponovno podigne.

Približiti se i »dotaći«

Isus zaustavlja pogrebnu povorku. Približava se, očituje svoju blizinu. Ta blizina seže dalje i pretvara se u hrabar čin vraćanja života drugome. Proročka je to gesta. To je dodir Isusa, Živoga koji prenosi život. To je dodir koji ulijeva Duha Svetoga u mrtvo tijelo toga mladića i vraća mu vitalne funkcije.

Taj dodir prodire u stvarnost žalosti i očaja. To je dodir samoga Boga koji posreduje također vjerodostojna ljudska ljubav; to je dodir koji otvara nezamislive prostore slobode i punine novog života. Učinkovitost te Isusove geste je nesaglediva. Podsjeća nas da čak i jedan jednostavan, ali konkretan znak blizine može probuditi snage uskrsnuća.

Dá, vi mladi možete također pristupiti stvarnostima boli i smrti s kojima se susrećete, možete ih dodirnuti i poput Isusa donijeti nov život. To je moguće, zahvaljujući Duhu Svetomu, samo ako je vas prve dotakla njegova ljubav, ako vam se srce raznježi zbog iskustva njegove dobrote prema vama. Dakle, ako u sebi oćutate neizmjernu Božju ljubav prema svakom živom biću, posebno prema našoj braći i sestrama koji trpe glad i žeđ, ili su

bolesni, goli ili u tamnici, tada ćete im se moći približiti kao On, moći ćete ih dodirnuti kao On i prenijeti njegov život svojim prijateljima koji su u duhu mrtvi, koji pate ili su izgubili vjeru i nadu.

»Mladeži, kažem ti, ustani!«

U Evanđelju se ne spominje ime mladića kojega je Isus uskrisio u Nainu. To je poziv svakom čitatelju da se poistovjeti s njim. Isus se obraća tebi, meni, svakome od nas i kaže: »Ustani!« Itekako smo svjesni toga da mi kršćani također padamo i moramo se uvijek iznova dizati. Samo onaj koji ne hoda ne pada, ali ne ide ni naprijed. Zato trebamo prihvatiti pomoć koju nam pruža Isus i učiniti čin vjere u Boga. Prvi korak je prihvatiti ustati se. Novi život koji će nam On dati bit će dobar i vrijedan življenja, jer ga podržava Netko tko će nas pratiti i na našem putu u budućnost, i neće nas nikada ostaviti. Isus nam pomaže živjeti ovaj naš život na dostojanstven i smislen način.

To je zaista novo stvaranje, novo rađanje. To nije oblik psihološkog uvjetovanja. Možda ste u teškim trenucima mnogi od vas čuli one »čarobne« riječi koje su danas jako u modi i koje bi trebale sve riješiti: »Moraš vjerovati u samoga sebe«, »Moraš pronaći snagu u sebi«, »Moraš postati svjestan svoje pozitivne energije«... Ali to su puke fraze i kod onoga tko je doista »mrtav u nutrini« naprosto ne djeluju. Isusova riječ ima dublji odjek, ona je beskrajno veća. To je božanska i stvaralačka riječ koja jedina može vratiti život tamo gdje se ugasio.

Živjeti novim životom »kao uskrsli«

U Evanđelju se kaže kako mladić »progovori« (*Lk* 7,15). Prva reakcija osobe koju je Isus dotaknuo i vratio u život jest da govori i izražava bez kompleksa i bez straha ono što nosi duboko u sebi, svoju osobnost, želje, potrebe i snove. Možda to nikad ranije nije učinila, bila je uvjeren da je nitko neće moći razumjeti!

Govoriti znači također stupiti u odnos s drugima. Kad je osoba »mrtva«, zatvara se u sebe, odnosi se prekidaju ili postaju površni, lažni i dvolični. Kad nas Isus vraća u život, »vraća« nas drugima (usp. r. 15).

Danas smo često »na vezi«, ali ne komuniciramo. Upotreba elektroničkih uređaja, ako je neuravnotežena, može nas držati stalno prikovanima za ekran. Ovom porukom želim također, zajedno s vama mladi, odgovoriti na izazov kulturne promjene utemeljene na toj Isusovoj riječi: »Ustani!« U kulturi koja želi da se mladi izoliraju i povuku u virtualne svjetove, širimo taj Isusov poziv: »Ustani!« To je poziv da se otvorimo stvarnosti koja umnogome nadilazi virtualnu. To ne znači da na tehnologiju treba gledati s prezirom, nego da je treba koristiti

kao sredstvo, a ne kao cilj. »Ustani!« znači također *sanjaj, riskiraj, potruđi se da promijeniš svijet*, neka tvoje želje zažive novim sjajem, promatraj nebo, zvijezde i svijet oko sebe. »Ustani i postani to što jesi!« Zahvaljujući toj našoj poruci, mnoga će sumorna i beživotna lica mladih oživjeti i postati mnogo ljepša od svake virtualne stvarnosti.

Jer ako ti daš život, netko će ga primiti. Jedna je djevojka rekla: »Kad vidiš nešto lijepo, ustani se iz naslonjača te pokušaj i ti to učiniti.« Ono što je lijepo, pobuđuje strast. A ako se mlada osoba oduševi za nešto ili, još bolje, za Nekoga, konačno će ustati i početi činiti velike stvari. Od mrtve osobe kakva je bila, može postati Kristov svjedok i dati život za njega.

Dragi mladi, koje su vaše strasti i snovi? Dajte da izađu na vidjelo i putem njih ponudite svijetu, Crkvi i drugim mladima štogod lijepo na duhovnom, umjetničkom i društvenom polju. Ponavljam vam ono što sam jednom rekao na svom materinskom jeziku: *Hagan lio!*

»Napravite urnebes!« Od drugog mladića čuo sam ovo: »Da je Isus bio netko tko gleda samo svoja posla, udovičin sin ne bi uskrsnuo.«

Uskrsnuće toga mladića vratilo ga je njegovoj majci. U toj ženi možemo vidjeti Mariju, našu Majku, kojoj povjeravamo sve mlade na svijetu. U njoj možemo prepoznati također Crkvu koja želi s nježnom ljubavlju prihvatiti svakoga mladog čovjeka, bez iznimke. Molimo se stoga Mariji za Crkvu da uvijek bude majka svoje djece koja su u smrti, plačući i moleći da ponovno ožive. Za svako svoje dijete koje umire, umire također Crkva, a za svako njezino dijete koje oživi, i ona oživi.

Blagoslivljam vaš hod i, molim vas, ne zaboravite moliti za mene.

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom, 11. veljače 2020.
spomen Blažene Djevice Marije Lurdske
Franjo*

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 57. SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA

Nedjelja Dobrog Pastira, 3. svibnja 2020.

Riječi zvanja

Draga braćo i sestre!

Dana 4. kolovoza prošle godine, na 160. obljetnicu smrti Arškoga župnika, odlučio sam uputiti *Pismo svećenicima* koji svakodnevno posvećuju svoj život služenju Božjem narodu kao odgovor na Gospodinov poziv.

Tom prigodom odabrao sam četiri ključne riječi – bol, zahvalnost, hrabrost i hvala – kako bih zahvalio svećenicima i podupro ih u njihovoj službi. Vjerujem da se danas, na ovaj 57. svjetski dan molitve za zvanja, te riječi mogu ponovno dozvati u svijest i uputiti čitavom Božjem narodu na temelju evanđeoskog odlomka koji nam govori o jedinstvenom iskustvu koje su doživjeli Isus i Petar tijekom olujne noći na Tiberijadskom jezeru (usp. *Mt 14,22-33*).

Nakon umnažanja kruhova, koje je zadivilo mnoštvo, Isus je naredio svojim učenicima da uđu u lađu i prijeđu na drugu obalu, dok se on oprosti s narodom. Slika tog prelaska jezera na određen način priziva naše ovozemaljsko putovanje. Lađa našega života, naime, polagano plovi, uvijek nemirna jer traži sigurno pristanište, spremna suočiti se s opasnostima i mogućnostima na

moru, ali i željna da je kormilar konačno usmjeri kamo treba ići. Kadikad joj se, međutim, može dogoditi da zaluta, da dopusti da je zasljepe opsjene umjesto da prati sjajni svjetionik koji je navodi prema sigurnoj luci ili pak da se njome poigravaju protivni vjetrovi teškoća, sumnji i strahova.

Isto se događa u srcu učenikâ koji, pozvani slijediti Učitelja iz Nazareta, moraju se odlučiti prijeći na drugu obalu hrabro se odlučujući napustiti vlastite sigurnosti i krenuti putom nasljedovanja Gospodina. Ta pustolovina nije laka: spušta se noć, puše protivni vjetar, lađu udaraju valovi, strah od neuspjeha i osjećaj da nisu dorasli tom pozivu prijeti da ih nadvlada.

U Evanđelju se, međutim, kaže da na tom izazovnom putovanju nismo sami. Gotovo poput svitanja zore u srcu noći, Gospodin hoda po nemirnim vodama i dolazi učenicima; poziva Petra da mu dođe ususret na valovima, spašava ga kad ga vidi da tone i na kraju ulazi u lađu i zapovijeda vjetru da se umiri.

Prva riječ zvanja je, dakle, zahvalnost. Ploviti u pravome smjeru nije zadaća povjerena isključivo našim snagama niti ovisi isključivo o rutama kojim odlučimo

putovati. Ostvarenje nas samih i naših planova u životu nije matematički rezultat onoga što odlučimo u stanovitom izoliranom *ja*; naprotiv, to je prije svega odgovor na poziv koji nam dolazi odozgo. Gospodin je taj koji nam pokazuje obalu prema kojoj trebamo ići i koji nam, još prije toga, daje hrabrost da uđemo u lađu. On je taj koji, pozivajući nas, postaje također naš kormilar, On nas prati i pokazuje nam put, sprječava nas da se nasučemo na hridi neodlučnosti i čak nam omogućuje hodati po uzburkanim vodama.

Svako zvanje rođeno je iz tog pogleda punog ljubavi kojim nam je Gospodin došao u susret, možda čak u času kad su nam se o lađu razbijali olujni valovi. »Više negoli naš vlastit izbor, to je odgovor na Gospodinov besplatni poziv« (*Pismo svećenicima*, 4. kolovoza 2019.). Uspjet ćemo ga otkriti i prigrliti kad otvorimo svoje srce zahvalnosti i osjetimo Božji prolazak u našem životu.

Kad učenici vide Isusa kako im prilazi koračajući po moru, prvo pomisle da je to utvara i ispunjeni su strahom. Ali ih Isus odmah umiruje riječima koje bi nas trebale stalno pratiti u životu i na našem putu zvanja: »Hrabro samo! Ja sam! Ne bojte se!« (*Mt 14,27*). Upravo to je druga riječ koju vam želim izručiti: hrabrost.

Ono što nas često ometa na našem putu, u našem rastu, u našem izboru puta koji Gospodin obilježava pred nama, jesu određene utvare koje se klate u našem srcu. Kada smo pozvani ostaviti našu sigurnu obalu i prigrliti neko životno stanje – kao što je brak, zaređeno svećeništvo, posvećen život – prvu reakciju često predstavlja »utvara nevjerice«: nije moguće da je taj poziv za mene; je li doista riječ o pravome putu? Traži li to Gospodin upravo od mene?

Malo po malu u nama se sve više roje one misli, ona opravdanja i one računice zbog kojih gubimo zanos i odlučnost, koje nas zbunjuju i ostavljaju nas nepomičnima na obali s koje smo krenuli. Mislimo da se možda varamo, da nismo tome dorasli ili da smo jednostavno ugledali utvaru koju treba otjerati.

Gospodin zna da temeljni životni izbor – poput braka ili posebnog posvećenja njegovoj službi – traži hrabrost. Zna pitanja, sumnje i teškoće koje ljuljaju barku našega srca i zato nas umiruje: »Ne boj se, ja sam s tobom.« Vjera u njegovu prisutnost, da nam ide u susret i da nas prati pa i kada je oluja na moru, oslobađa nas one acedije koju sam nazvao »sladunjavom žalošću« (*Pismo svećenicima*, 4. kolovoza 2019.), to jest one unutarnje obeshrabrenosti koja nas koči i onemogućava nam osjetiti ljepotu našeg poziva.

U *Pismu svećenicima* govorio sam i o boli, ali ovdje bih želio taj izraz prevesti drukčije, kao trud. Svako zvanje sa sobom nosi i odgovornost. Gospodin nas poziva zato što nas želi osposobiti, kao Petra, »hodati

po vodi«, to jest da svoj život uzmemo u svoje ruke i stavimo ga u službu evanđelja na konkretne i svakodnevne načine koje nam On pokazuje, a posebice u različitim oblicima laičkog, svećeničkog i posvećenog zvanja. No nalik smo Apostolu: imamo želju i zanos, ali u isti mah nas muče slabosti i strahovi.

Ako dopustimo da nas sasvim zaokupi misao o odgovornostima koje nas očekuju – bilo u bračnom životu bilo u svećeničkoj službi – ili protivštinama koje će doći, brzo ćemo odvratiti pogled od Isusa i, poput Petra, naći ćemo se u opasnosti da potonemo. Naprotiv, usprkos našim krhkostima i siromaštvu, vjera nam omogućuje ići ususret Uskrsnom Gospodinu i pobijediti također oluje. Kad nam zbog umora ili straha prijete opasnosti da potonemo, On nam pruža ruku i daje poletnost koja nam je potrebna kako bismo svoj poziv živjeli radosno i s oduševljenjem.

Kada Isus, na kraju, ulazi u lađu, vjetar prestaje i valovi se smiruju. To je prekrasna slika onoga što Gospodin izvodi u našem životu i u povijesnim previranjima. On zapovijeda protivnim vjetrovima da ušute, pa sile zla, straha i bezvoljnosti nemaju više moć nad nama.

U posebnom zvanju koje smo pozvani živjeti, ti nas vjetrovi mogu iscrpsti. Tu mislim na one koji preuzimaju na sebe važne zadaće u građanskom društvu, na bračne parove koje rado nazivam »hrabrima« i posebno na one koji prihvaćaju posvećeni život i svećeništvo. Poznat mi je vaš trud, samoća koja katkada opterećuju srce, opasnost navike koja malo pomalo gasi žarki plamen poziva, breme nesigurnosti i neizvjesnosti našega doba, strah od budućnosti. Hrabro samo, ne bojte se! Isus je uz nas i ako ga priznamo jedinim Gospodarom našega života, On će ispružiti ruku, primiti nas i spasiti.

Dakle, i usred valova koje diže oluja, naš je život otvoren za hvalu. To je posljednja naša riječ što se tiče zvanja i želi biti također poziv da se njeguje unutarnji stav Blažene Djevice Marije. Zahvalna što je Bog spustio svoj pogled na nju, predavši mu u vjeri svoje strahove i nemire, hrabro je prihvatila svoj poziv i od svog života učinila neprolaznu pjesmu hvale Gospodinu.

Predragi, posebno na ovaj dan, ali i u redovnom pastoralnom djelovanju naših zajednica, želim da Crkva nastavi promicati zvanja pomažući svakom pojedinom vjerniku da uzmogne u vlastitome srcu sa zahvalnošću otkriti poziv koji mu Bog upućuje, smoći hrabrosti reći »da« Bogu, nadvladati sav napor vjerom u Krista i, na kraju, svoj život učiniti pjesmom hvale za Boga, za braću i sestre i za cijeli svijet. Neka nas Djevica Marija prati i zagovara.

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom, 8. ožujka 2020.
druga nedjelja korizme
Franjo*

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 106. SVJETSKI DAN SELILACA I IZBJEGLICA

Poput Isusa Krista, prisiljeni bježati. Prihvatiti, zaštititi, promicati i integrirati prognanike.

U početku ove godine u svom obraćanju članovima Diplomatskog zbora akreditiranog pri Svetoj Stolici, ubrojio sam među izazove našega suvremena svijeta tragediju prognanika (raseljenih osoba): »Zbog sukoba i izvanrednih humanitarnih prilika, pogoršanih klimatskim promjenama, povećava se broj raseljenih osoba, i to se odražava na osobe koje već ionako grcaju u teškom siromaštvu. U mnogim zemljama u kojima vladaju takve prilike nedostaju odgovarajuće strukture koje omogućuju izaći ussret potrebama raseljenih osoba« (9. siječnja 2020.).

Zbog tih sam razloga odlučio posvetiti ovu poruku drami prognanikâ, često nevidljivoj tragediji koju je globalna kriza izazvana pandemijom bolesti COVID-19 samo pogoršala. Zbog svoje siline, težine i geografske raširenosti ta je kriza, naime, utjecala na mnoge druge izvanredne humanitarne situacije kojima su pogođeni milijuni ljudi pa se međunarodne inicijative i pomoć neophodne za spašavanje života svelo zapravo na nacionalne političke planove. Ali »ovo nije vrijeme zaborava. Kriza s kojom smo suočeni ne smije dovesti do toga da smetnemo s uma mnoge druge izvanredne situacije koje povlače za sobom patnje mnogih ljudi« (*Urbi et Orbi*, 12. travnja 2020.).

U svjetlu tragičnih zbivanja koja su obilježila 2020. godinu, želio bih da ova poruka, iako je posvećena prognanicima, dopre do svih onih koji su prolazili i još uvijek prolaze kroz iskustvo oskudice, napuštenosti, marginaliziranosti i odbačenosti kao rezultat bolesti COVID-19.

Želio bih početi od slike koja je nadahnula papu Pija XII. pri sastavljanju apostolske konstitucije *Exsul familia* (1. kolovoza 1952.). Pri bijegu u Egipat, mali je Isus zajedno s roditeljima iskusio tragično stanje prognanikâ i izbjeglicâ »označeno strahom, nesigurnošću, nedaćama (usp. *Mt* 2,13-15.19-23). Nažalost, i danas se milijuni obitelji mogu prepoznati u toj tužnoj stvarnosti. Televizija i radio nam gotovo svaki dan donose vijesti o izbjeglicama koje bježe od gladi, ratova i drugih velikih opasnosti, u potrazi za sigurnošću i dostojanstvenim životom za sebe i svoje obitelji« (*Angelus*, 29. prosinca 2013.). U svakom od njih prisutan je Isus koji je prisiljen, kao u Herodovo vrijeme, bježati kako bi se spasio. Na njihovim smo licima pozvani prepoznati lice Krista gladna, žedna, gola, bolesna, stranca i utamničena koji treba našu pomoć (usp. *Mt* 25,31-46). Ako ga prepoznamo u tim licima, moći ćemo mu zahvaliti što smo ga uspjeli upoznati, ljubiti i služiti mu u njima.

Raseljeni nam nude takvu mogućnost da susretnemo Gospodina, »iako je našim očima teško prepoznati ga takva: u poderanoj odjeći, prljavih stopala, nagrđena lica, izranjena tijela, nesposobna služiti se našim jezikom« (homilija, 15. veljače 2019.). Na taj smo pastoralni izazov pozvani odgovoriti sa četiri glagola koje sam naznačio u svojoj poruci za ovaj dan 2018. godine: prihvatiti, zaštititi, promicati i integrirati. Njima bih sada želio dodati još šest parova glagola koji odgovaraju vrlo praktičnim radnjama međusobno povezanim uzročno-posljedičnim odnosom.

Potrebno je poznavati da bi se razumjelo. Znanje je prijeko potreban korak prema razumijevanju drugih. Uči nas to sâm Isus u zgodi o učenicima iz Emausa: »I dok su tako razgovarali i raspravljali, približi im se Isus i pođe s njima. Ali prepoznati ga – bijaše uskraćeno njihovim očima« (*Lk* 24,15-16). Kad govorimo o migrantima i raseljenim osobama, prečesto se zaustavljamo na statističkim podacima. Ali ne radi se o brojevima, nego o stvarnim ljudima! Susret s njima pomoći će nam da ih upoznamo, a kad se upoznamo s njihovim pričama moći ćemo ih razumjeti. Moći ćemo, primjerice, shvatiti da je nesigurnost koju smo tako bolno iskusili zbog ove pandemije stalno prisutna u životima raseljenih osoba.

Potrebno je biti bližnji da bi se moglo služiti. To se može činiti samorazumljivim, ali često tomu nije tako. »Neki Samarijanac putujući dođe do njega, vidje ga, sažali se pa mu pristupi i povije rane zalivši ih uljem i vinom. Zatim ga posadi na svoje živinče, odvede ga u gostinjac i pobrinu se za nj« (*Lk* 10,33-34). Strahovi i predrasude – tolike predrasude – drže nas podalje od drugih i često nas priječe da im »budemo bližnji« i služimo im s ljubavlju. Približiti se bližnjemu često znači biti spremni izložiti se rizicima, kao što su nas posljednjih mjeseci lijepo poučili mnogi liječnici, medicinske sestre i tehničari. Ta spremnost da se približimo i služimo nadilazi puki osjećaj dužnosti. Najljepši primjer u tome dao nam je sâm Isus kad je oprao noge učenicima: svukao je sa sebe haljine, kleknuo i uprljao ruke (usp. *Iv* 13,1-15).

Da bismo se jedni s drugima pomirili, potrebno je slušati. Uči nas tomu sâm Bog koji je, poslavši svoga Sina u svijet, htio čuti bolne uzdisaje čovječanstva ljudskim ušima: »Uistinu, Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga Sina Jedinorođenca [...] da se svijet spasi po njemu« (*Iv* 3,16-17). Ljubav koja pomiruje i spašava započinje slušanjem. U današnjem se svijetu poruke množe, ali nestaje navika slušanja. Ali samo poniznim i pažljivim

slušanjem možemo prispjeti istinskom međusobnom pomirenju. Godine 2020. na našim je ulicama tjednima vladala tišina. Dramatična i zabrinjavajuća tišina, ali tišina koja nam je pružila priliku da poslušamo vapaj ranjivih osoba, raseljenih osoba i našega teško bolesna planeta. To slušanje nam daje priliku pomiriti se s bližnjima, s mnogim odbačenima, sa samima sobom i s Bogom, koji se nikada ne umara nuditi nam svoje milosrđe.

Da bi se raslo, potrebno je dijeliti. Dijeljenje je bilo od ključne važnosti u prvoj kršćanskoj zajednici. »U mnoštva onih što prigriše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša. I nijedan od njih nije svojim zvao ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko« (Dj 4,32). Bog nije htio da resursi našeg planeta budu na korist samo nekima. Ne, to nije bila Gospodinova volja! Moramo naučiti dijeliti s drugima kako bismo rasli svi zajedno, bez iznimke. Pandemija nas je podsjetila kako smo svi u istom čamcu. Ponovno otkrivena svijest da imamo iste brige i strahove pokazala nam je još jednom da se nitko ne spašava sâm. Da bismo uistinu rasli, moramo rasti zajedno, dijeleći ono što imamo, poput dječaka koji je Isusu ponudio pet ječmenih kruhova i dvije ribe... I bilo je to dovoljno za pet tisuća ljudi (usp. Iv 6,1-15)!

Moramo uključivati da bismo promicali. Tako je, naime, Isus učinio sa ženom Samarijankom (usp. Iv 4,1-30). Gospodin joj prilazi, sluša je, govori njezinu srcu, a zatim je vodi do istine te ona postaje blagovjesnicom Radosne vijesti: »Dodite da vidite čovjeka koji mi je kazao sve što sam počinila. Da to nije Krist?« (r. 29). Katkad nam polet za služenje drugima onemogućuje vidjeti njihova stvarna bogatstva. Ako želimo uistinu promicati osobe kojima pružamo pomoć, moramo ih uključiti i učiniti ih protagonistima vlastita otkupljenja. Pandemija nas je podsjetila na to koliko je suodgovornost bitna i da se samo s doprinosom svih – pa i kategorija koje se često podcjenjuje – možemo uhvatiti u koštac s ovom krizom. Moramo pronaći »hrabrost da se otvore prostori u kojima će se svi moći osjetiti pozvanima i omogućiti nove oblike gostoljubivosti, bratstva i solidarnosti« (meditacija na Trgu svetog Petra, 27. ožujka 2020.).

Da bi se gradilo, potrebno je surađivati. To je ono što apostol Pavao poručuje korintskoj zajednici: »Zaklinjem vas, braćo, imenom Gospodina našega Isusa

Krista: svi budite iste misli; neka ne bude među vama razdora, nego budite savršeno istog osjećanja i istog mišljenja« (1 Kor 1,10). Izgrađivati Božje kraljevstvo zajednička je dužnost svih kršćana, i zato trebamo naučiti surađivati i pritom ne podležiti napasti ljubomore, nesloge i podjela. I u sadašnjim prilikama treba ponoviti: »Ovo nije vrijeme egoizama, jer izazov s kojim se suočavamo svima nam je zajednički i ne razlikuje jedne od drugih« (Urbi i Orbi, 12. travnja 2020.). Da bismo sačuvali naš zajednički dom i postigli to da bude sve više u skladu s Božjim izvornim planom, moramo se zalagati oko toga da se zajamči međunarodna suradnja, globalna solidarnost i založenost lokalne zajednice, ne isključujući nikoga.

Zaključit ću molitvom nadahnutom primjerom svetoga Josipa, osobito u trenutku kad je bio prisiljen pobjeći u Egipat kako bi spasio dijete Isusa.

Oče, Ti si povjerio svetom Josipu ono što ti je bilo najdragocjenije: Dijete Isusa i njegovu majku kako bi ih zaštitio od opasnosti i prijetnji zlih ljudi.

Daj i nama iskusiti njegovu zaštitu i pomoć. Neka on, koji je i sâm proživio patnje onih koji bježe zbog mržnje moćnih, utješi i zaštititi svu našu braću i sestre koje su rat, siromaštvo i prijeka potreba nagnali da napuste svoje domove i svoje zemlje, te su se kao izbjeglice zaputili prema sigurnijim mjestima.

Pomozi im, po njegovu zagovoru, da smognu snage ići dalje, naći utjehu u tuzi i hrabrost u toj kušnji.

Podari svima onima koji ih primaju nešto od nježnosti toga pravedna i mudra oca koji je ljubio Isusa kao pravog sina i podupirao Mariju na svakom koraku.

Neka on, koji je zarađivao kruh radom svojih ruku, uzmogne osigurati onima kojima je oduzeto sve u životu, dostojanstvo rada i mir vlastita doma.

To te molimo po Isusu Kristu, tvome Sinu, kojeg je sveti Josip spasio bijegom u Egipat, te pouzdajući se u zagovor Djevice Marije koju je ljubio kao vjerni zaručnik u skladu s tvojom voljom. Amen.

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom, 13. svibnja 2020.
spomen Blažene Djevice Marije Fatimske*

Franjo

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA SVJETSKI DAN MISIJA 2020.

18. listopada 2020.

»Evo me, mene pošalji!« (Iz 6,8)

Draga braćo i sestre!

Želim izraziti svoju zahvalnost Bogu na predanosti kojom se u Crkvi diljem svijeta u listopadu prošle godine živio Izvanredni misijski mjesec. Uvjeren sam da je pridonio poticanju misijskog obraćenja u mnogim zajednicama na putu naznačenom temom: *Kršteni i poslani – Kristova Crkva u misiji u svijetu*.

U ovoj godini obilježenom patnjom i izazovima koje je sa sobom donijela pandemija bolesti Covid-19, taj misijski hod čitave Crkve nastavlja se u svjetlu riječi koju nalazimo u izvješću o pozivu proroka Izaije: »Evo me, mene pošalji!« (6,8). To je uvijek novi odgovor na Gospodinovo pitanje: »Koga da pošaljem?« (ibid.). Taj poziv dolazi iz Božjega srca, od njegova milosrđa koje, u sadašnjoj svjetskoj krizi, predstavlja izazov na koji su Crkva i cijeli ljudski rod pozvani odgovoriti. »Poput učenika iz Evanđelja, iznenada nas je zahvatila neočekivana i žestoka oluja. Shvatili smo da se nalazimo u istoj lađi, svi krhki i dezorijentirani, ali istodobno važni i potrebni, svi pozvani veslati zajedno, svi potrebni utjehe drugoga. Na toj lađi ... svi se nalazimo. Poput tih učenika koji jednoglasno i u tjeskobi kažu: »Ginemo« (r. 38), tako smo i mi shvatili da ne možemo ići dalje svatko za sebe, već samo zajedno« (meditacija na Trgu sv. Petra, 27. ožujka 2020). Doista smo prestrašeni, dezorijentirani i uplašeni. Bol i smrt daju nam iskusiti našu ljudsku krhkost, ali istodobno uočavamo da svi imamo snažnu želju za životom i oslobođenjem od zla. U tome smislu poziv na poslanje, poziv da iziđemo iz sebe samih iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu, pokazuje se kao prilika za solidarnost, služenje, posredovanje. Poslanje koje Bog povjerava svakome od nas pomaže nam osloboditi se straha i zaokupljenosti samima sobom i shvatiti da ponovno pronalazimo same sebe kad se darujemo drugima.

U žrtvi križa, gdje se do kraja ispunjava Isusovo poslanje (usp. *Iv* 19,28-30), Bog objavljuje da ljubi sve i svakog pojedinog (usp. *Iv* 19,26-27) i od svakoga od nas traži osobnu raspoloživost da budemo poslani, jer On je Ljubav koja nikada ne miruje nego je uvijek »u poslanju«, uvijek izlazi iz sebe kako bi dala život. Iz ljubavi prema ljudima Bog Otac je poslao Sina Isusa (usp. *Iv* 3,16). Isus je Očev misionar: njegova osoba i njegovo djelo su potpuna poslušnost Očevoj volji (usp. *Iv* 4,34; 6,38; 8,12-30; *Heb* 10,5-10). Isus, koji je raspet i uskrsnuo za nas, uključuje nas u svoje poslanje ljubavi i svojim Duhom, koji oživljava Crkvu, čini nas svojim

učenicima i šalje nas u misiju u svijet i među narode.

»Misija, "Crkva koja izlazi", nije neki program, nego naum koji se ostvaruje snagom volje. Krist je taj koji daje Crkvi izići iz sebe same. U poslanju naviještanja evanđelja ti se krećeš jer te Duh Sveti tjera i nosi« (*Bez njega ne možemo ništa. Biti danas misionari u svijetu, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2020.*, str. 14). Bog uvijek prvi ljubi nas i tom nas ljubavlju susreće i poziva. Naš osobni poziv plod je činjenice da smo sinovi i kćeri Božje u Crkvi, njegova obitelj, braća i sestre u onoj ljubavi koju nam je Isus posvjedočio. Svi, međutim, imaju ljudsko dostojanstvo utemeljeno na Božjem pozivu da budu djeca Božja i da u sakramentu krštenja i slobodi vjere postanu ono što su oduvijek bili u Božjem srcu.

Sama činjenica da smo besplatno primili život, podrazumijeva poziv da uđemo u dinamiku sebedarja: to je sjeme koje će kod krštenika poprimiti zreo oblik kao odgovor ljubavi u braku i u djevičanstvu za kraljevstvo Božje. Ljudski se život rađa iz Božje ljubavi, raste u ljubavi i stremi ljubavi. Nitko nije isključen iz Božje ljubavi, a u svetoj žrtvi Isusa Krista na križu Bog je pobijedio grijeh i smrt (usp. *Rim* 8,31-39). Za Boga, zlo – pa čak i grijeh – postaju izazov ljubiti i to ljubiti još većom ljubavlju (usp. *Mt* 5,38-48; *Lk* 22,33-34). Zato u pashalnom otajstvu Božje milosrđe liječi praiskonsku ranu zadanu ljudskom rodu i izljevava se na cijeli svemir. Crkva, sveopći sakrament Božje ljubavi prema svijetu, nastavlja Isusovo poslanje u povijesti i šalje nas svuda da bi Bog, po našem svjedočenju vjere i naviještanju evanđelja, mogao ponovno očitovati svoju ljubav i dotaknuti i preobraziti srca, umove, tijela, društva i kulture na svakome mjestu i u svakome vremenu.

Poslanje je slobodan i svjestan odgovor na Božji poziv. No, taj poziv prepoznavamo samo kad živimo osobni odnos s Isusom živim u njegovoj Crkvi. Zapitajmo se: jesmo li spremni prihvatiti prisutnost Duha Svetoga u svome životu, poslušati poziv na poslanje, bilo u životu u braku, bilo u posvećenom ili svećeničkom životu, u svojoj svakodnevnici? Jesmo li spremni biti poslani na bilo koje mjesto kako bismo svjedočili svoju vjeru u Boga milosrdnog Oca, kako bismo naviještali evanđelje spasenja Isusa Krista, kako bismo dijelili božanski život Duha Svetoga izgrađujući Crkvu? Jesmo li poput Marije, Isusove majke, spremni bespridržajno se staviti u službu Božje volje (usp. *Lk* 1,18)? Ta je unutarnja raspoloživost veoma važna ako želimo reći Bogu: »Evo me,

Gospodine, mene pošalji« (usp. Iz 6,8). I to ne apstraktno, nego u ovom času Crkve i povijesti.

Shvatiti što nam Bog govori u ovim vremenima pandemije predstavlja također izazov za poslanje Crkve. Bolest, patnja, strah i izolacija stavljaju pred nas određena pitanja. Siromaštvo onih koji umiru sami, koji su napušteni, koji su ostali bez posla i primanja, beskućnika i onih koji nemaju što jesti tjeraju nas na razmišljanje. Prisiljeni držati fizički razmak i ostati u kući, pozvani smo ponovno otkriti važnost društvenih odnosa kao i zajednički odnos s Bogom. Te okolnosti ne samo da ne bi smjele dovesti do toga da u nama porastu nepovjerenje i ravnodušnost, nego bi nas trebale navesti da posvećujemo još veću pažnju našem odnosu prema drugima. A po molitvi, kojom Bog dotiče i pokreće naša srca, postajemo otvoreni za potrebe naše braće i sestara za ljubavlju, za dostojanstvom i slobodom, i ona u nama budi odgovornost za sav stvoreni svijet. Nemogućnost da se kao Crkva okupljamo na slavlju euharistije dovela nas je u situaciju da smo dijelili iskustvo brojnih kršćanskih zajednica koje ne mogu svake nedjelje slaviti misu. U takvim okolnostima pitanje koje nam Bog postavlja

glasi: »Koga da pošaljem?« i od nas očekuje velikodušan i uvjeren odgovor: »Evo me, mene pošalji!« Bog nastavlja tražiti koga da pošalje svijetu i narodima da svjedoči njegovu ljubav, njegovo spasenje od grijeha i smrti, njegovo oslobođenje od zla (usp. Mt 9,35-38; Lk 10,1-12).

Proslava Svjetskog dana misija ujedno nam pruža priliku još jednom potvrditi kako su molitva, promišljanje i materijalna pomoć prigode za djelatno sudjelovanje u Isusovu poslanju u njegovoj Crkvi. Svrha je ljubavi izražene u priložima, koji se prikupljaju na liturgijskim slavljinama na treću nedjelju u listopada, poduprijeti misijski rad koji u moje ime obavljaju Papinska misijska djela kako bismo izišli ususret duhovnim i materijalnim potrebama naroda i crkava u cijelome svijetu, za spas svih.

Neka nas presveta Marija, Zvijezda evangelizacije i Utjeha žalosnih, misijska učenica svojega Sina Isusa, nastavi zagovarati i biti nam na pomoć.

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom, 31. svibnja 2020.
svetkovina Duhova
Franjo*

USKRSNA PORUKA BISKUPÂ HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Zagreb, 7. travnja 2020.

Draga braćo i sestre u Kristu Uskrslomu!

1. Ulaskom u Veliki tjedan započeli smo proslavu otajstva smrti Isusa Krista, Sina Božjega, otajstva njegove nemoći i zemaljskoga poraza, te njegova uzdignuća u slavu. U trenutku umiranja Gospodin se obraća nebeskomu Ocu riječima: »Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj.« (Lk 23,46). Isusova predanost milosrdnomu Ocu nama je vjernicima uzor i poticaj. Posebice nam je taj stav potreban u ovim danima kada našu domovinu i cijeli svijet pogađa širenje bolesti koja je uvelike zaustavila redovitost života i rada, unijela nesigurnost i poremetila blizinu ophođenja i susreta. Uz to, kao biskupi suosjećamo sa Zagrebačkom nadbiskupijom, s ljudima u Zagrebu i okolici koji su doživjeli razorni potres koji je pojačao kušnju ugroženosti, dodatno uznemirio ljude, ošteti im domove i crkve, te uzdrmao dušu i osjećaje.

Kao zajednica Kristovih vjernika koja živi blizinu s Gospodinom, u susretu i zajedništvu s bližnjima, u ovim danima kušnje osjećamo velik nedostatak liturgijskih slavlja u kojima primamo puninu euharistijskoga dara. Premda smo medijski povezani s mjestima gdje se misa

slavi, nedostaje nam širina očitovanja vjere s drugim vjernicima. No, to nas usmjerava na dublje razmatranje i na uporište u sigurnoj nadi. Jer, kada trpi čovjek, zajedno s njime trpi i Krist. On se utjelovio i patnju podnio kako ne bismo ni u jednomu iskustvu bili sami i bez njegove milosne pomoći.

2. Veliki tjedan suočava nas sa znakovima i iskustvima nedostataka i praznine. A vjera nam omogućuje baš u životnoj praznini otkrivati prisutnost Živoga. To je iskustvo uskrsnoga jutra koje je anđeo objavio ženama: »Nije ovdje! Uskrsnuo je!« Stoga, u svakoj ljudskoj praznini odjekuje vijest da nam je po Uskrsnulomu Gospodinu darovana punina. Jer čovjek nije stvoren za prazninu, nego za puninu.

U nedjelju Uskrsnuća Gospodinova Crkva moli: »Bože, ti si danas po svojem Jedinorođencu pobijedio smrt i nama otvorio pristup vječnom životu.« To je Radosna vijest koju i mi naviještamo i svjedočimo. Život vječni za nas počinje kada se sjedinimo s Božjim Sinom, kada prihvatimo Boga koji nam se daje i koji se predao za nas. U tom vidu i kušnje kroz koje prolazimo obasjane

su svjetlom Uskrsa, koje ostaje našom novom snagom i utjehom.

3. Stoga vas, braćo i sestre, potičemo da ne prestanete moliti i vjerovati u snagu molitve. Poučeni biblijskim uzorima molitve i primjerima naših pređa, molimo jednostavno i iskreno poput psalmista čiji su vapaji i molitva kao melem duši našoj. Gospodinove riječi zvuče poput uskrsne pobjede: »Izbavit ću ga jer me ljubi, zakrilit ću ga jer poznaje ime moje. Zazvat će me, a ja ću ga uslišiti, s njim ću biti u nevolji, spasit ću ga i proslaviti. Pokazat ću mu spasenje svoje.« (Ps 91,114-116). Iz te sigurnosti spontano se uzdiže i naš ponizni vapaj: »Gospodine, pogledaj našu muku i zaustavi navale zla; oslobodi nas od preteških kušnja! Ali, prije svega, daj nam spoznati i vršiti volju tvoju!« Zato je iznimno znakovito i plodono što smo tijekom proteklih tjedana bili ujedinjeni u molitvi putem medija i drugih tehničkih sredstava. To nam je olakšalo samoću i udaljenost, a ohrabrialo i jačalo naše pouzdanje u Gospodina.

S osobitom molitvom i bratskom blizinom pratimo brižnost onih koji svojim služenjem svjedoče istinsku ljubav prema čovjeku: liječnici i medicinske sestre, državni dužnosnici, policija, vojska, djelatnici medija, vatrogasci, trgovci i volonteri, te svi ostali koji su pokazali spremnost izložiti svoje živote i zdravlje u obrani od opasnog virusa i razornog potresa. Nastavit ćemo ih uključivati u svoje molitve, s vjerničkom zahvalnošću koja nas potiče da činimo sve da se nitko ne osjeti odsutnim u našoj ljubavi.

4. Braćo i sestre, dok promatramo svoje muke i životne kušnje, koje nas već nekoliko tjedana pritišću, tješi nas vjera u uskrsnuće Isusa Krista koji je nadvladao svako zlo, pa je i samu smrt pobijedio. Zahvalni smo Gospodinu i ove godine za njegovu uskrsnu blizinu. On nakon uskrsnuća pokazuje učenicima svoje rane kako bi ih izvukao iz malodušnosti i beznada. To su rane koje su vidljive, koje bole, ali i koje sjaje na licu Crkve, koja je Njegovo otajstveno tijelo. Onima koji nisu vjerovali Isus ne pokazuje nebesku slavu, nego preobražene znakove svoje muke. Svojim uskrsnućem on upućuje na novu dimenziju preobraženosti stvorenoga svijeta.

U ozračju Uskrsa upućujemo jedni drugima čestitke i dobre želje. Nakon drame i šutnje Velikoga petka opet će zabrujati crkvena zvana i objaviti vijest koju je Marija Magdalena »rano u jutro, još za mraka« (Mk 16,9) otrčala priopćiti apostolu Petru. Neka nas sve uskrsnuli Gospodin učvrsti u vjeri i pouzdanju da je On sada »zdesna Bogu i da se zauzima za nas« (Rim 8,35). Osnaženi tom vjerom i mi ćemo svim nevoljama usprkos »stajati čvrsto u Gospodinu« (Fil 4,1). Uskrsnuli Gospodin je nada i snaga naša. On je svjetlo u povijesti ljudskog mraka i tame. On je središte i smisao svega.

U toj vjeri svim vjernicima naših (nad)biskupija, kao i onima izvan domovine, te svima do kojih dopire naša riječ, čestitamo Uskrs i želimo da bude ispunjen nadom, radošću i svakim nebeskim blagoslovom!

Biskupi Hrvatske biskupske konferencije
U Velikom tjednu 2020.

ODREDBE BISKUPÂ HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE U VEZI SA SPRJEČAVANJEM ŠIRENJA BOLESTI COVID-19

Svjesni sadašnjih zahtjevnih okolnosti, a kao dionici odgovornosti za zdravlje i život vjernika i drugih građana, te u skladu s najnovijim mjerama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Ministarstva zdravstva, mi, biskupi Hrvatske biskupske konferencije, donosimo privremene mjere koje stupaju na snagu u petak 20. ožujka 2020. i traju do drukčije odluke.

1. Da bi se izbjeglo širenje bolesti COVID-19 i očuvalo zdravlje stanovništva, sve se svete mise, slavlja sakramenata, sakramentalna, pučke pobožnosti, župna slavlja i drugi događaji, i svi sastanci otkazuju do daljnjega, kako unutar zatvorenih prostora tako i na otvorenim prostorima.

2. Svećenici neka slave svetu misu bez sudjelovanja zajednice, a u skladu s odredbama *Rimskoga misala* upotrijebit će se oblik *Reda mise bez naroda*. Neka istodobno žarko ustraju u molitvi *Časoslova* i razmatranju, prinoseći prošnje za Božji narod i sav svijet.

3. Dijecezanski biskupi, sve do opoziva, vjernike u Hrvatskoj oslobađaju obveze sudjelovanja na nedjeljnoj i blagdanskoj svetoj misi. Neka vjernici tu obvezu zamjene molitvom, postom, dobrim djelima, čitanjem Božje riječi, molitvenim sudjelovanjem u prijenosu euharistijskoga i ostalih slavlja prenošenih putem radija, televizije i drugih elektroničkih sredstava. Neka se tijekom prijenosa euharistijskog slavlja posebno združe primanjem duhovne pričesti.

4. Potrebno je vjernicima, napose djeci, mladima i obiteljima posredstvom elektroničkih medija omogućiti pristup katehetskim i drugim duhovnim sadržajima. O tome neka, prema odredbi dijecezanskih biskupa, skrbe katehetski uredi ili druga tijela i službe koje su na pomoć župnicima u njihovu pastoralnom djelovanju.

5. Neka crkve za trajanja epidemije budu otvorene isključivo pod sljedećim uvjetima:

a) crkve su otvorene samo za osobnu molitvu zdravih vjernika koji su bez simptoma akutne plućne bolesti;

b) u crkvi istodobno smije biti prisutno najviše deset osoba pazeći pritom da razmak između osoba bude barem dva metra;

c) crkva otvorena za vjernike mora imati stalno otvorena vrata, uz mjere pojačane higijene i svakodnevnog čišćenja.

6. Slavlje sakramentâ ispovijedi i bolesničkoga pomažanja ne može se slaviti do daljnjega, osim u smrtnoj pogibelji.

7. Slavlja kršćanskih sprovoda dopuštena su uz strogo pridržavanje zdravstvenih i sigurnosnih uputa mjero-davnih državnih institucija. Pokojnici će biti sprovedeni i pokopani u prisutnosti najbliže rodbine, a mise za pokojne bit će slavljene nakon ukidanja ovih mjera.

8. Bolnički kapelani i svećenici koji pastoralno skrbe u staračkim domovima i drugim sličnim ustanovama, trebaju slijediti upute spomenutih ustanova za prevenciju infekcija.

9. Nad/biskupijski, župni i drugi crkveni uredi te crkveni arhivi ostaju zatvoreni do daljnjega. Vjernici se mogu obratiti navedenim ustanovama isključivo telefonom ili elektroničkom poštom.

10. Katolički vrtići, škole i druge odgojno-obrazovne i dobrotvorne ustanove dužne su slijediti upute Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske.

11. U crkvenim ustanovama u kojima živi više osoba, kao što su svećenički domovi, redovničke kuće, sjemeništa, neka se ograniče izlasci i kontakti s posjetiteljima izvana.

Svećenici i ostali pastoralni djelatnici neka objave ove upute u župnim časopisima, na oglasnim pločama ili mrežnim stranicama.

Podsjećamo vjernike da nam je svima kršćanska dužnost posvjedočiti solidarnost i učiniti sve da bi se spriječilo širenje virusa. Pretvorimo ovu krizu u prigodu da, unatoč ovoj kušnji, u nadi budemo radosni, u nevolji strpljivi, u molitvi postojani (usp. *Rim 12,12*).

Neka molitva, post i djela ljubavi ostanu obilježje ovoga korizmenoga vremena, a molitva za zdravlje i blagoslov našega naroda i drugih hrvatskih građana u ovom izazovnom vremenu neka bude ustrajna.

Moleći zagovor Blažene Djevice Marije, Zdravlja bolesnih, u Gospodinu vas pozdravljamo.

*Biskupi Hrvatske biskupske konferencije
U Zagrebu 19. ožujka 2020.*

PISMO BISKUPÂ HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE SVEĆENICIMA I VJERNICIMA O SLAVLJENJU SVETIH MISA I DRUGIH LITURGIJSKIH SLAVLJA U VRIJEME EPIDEMIJE BOLESTI COVID-19

Draga braćo svećenici i dragi vjernici!

Bolesti su uvijek bile i ostale sastavni dio ljudskoga života. I tako će biti do kraja svijeta. Premda je napredak medicine i drugih znanosti olakšao i ubrzao liječenje mnogih bolesti, svjedoci smo kako nedovoljno poznati koronavirus stvara neizvjesnost i nesigurnost u mukotrpnj borbi za očuvanje zdravlja. U toj borbi i brizi za zdravlje duše i tijela dužni smo koristiti raspoloživa naravna i nadnaravna sredstva.

Tako Crkva od svoga postojanja svjedoči brižnost za bolesne i potrebite; osniva zdravstvene ustanove, promiče karitativno djelovanje, znanstvena istraživanja, ustrajno i pouzdano se obraćajući molitvom Gospodinu, u zahvalnosti za znakove njegove blizine. Na tome tragu, ni mi se prošlih tjedana kao vjernici nismo umarali u raznim prigodama i na više načina upravljati svoje molitvene vapaje. Naše su molitve posebice upućene Isusovoj i našoj Majci, Blaženoj Djevici Mariji, koja je Zdravlje bolesnih i »slika sigurne nade i utjehe«, kako

molimo predslavljenom svetkovine Velike Gospe. Obratili smo se Njoj i drugim nebeskim zaštitnicima da nas »oslobode od opasnosti pandemije koronavirusa«.

Potičemo vas, draga braćo i sestre, da nastavite s djelima pobožnosti i molimo naše nebeske zaštitnike da nam pomognu biti postojani u vjeri i isprose nam mir duše i tijela. Uz ovu duhovnu pomoć i potporu valja se pridržavati i zdravstvenih mjera u vidu potrebite prevencije pred nepoznatim i opasnim virusom koji ugrožava zdravlje i živote ljudi. Povežimo, dakle, molitvu s mudrim i razboritim sprječavanjem obolijevanja.

Dok zahvaljujemo svima koji su se brinuli i koji se brinu o zdravlju građana, zahvaljujemo vama, dragi svećenici i vjernici, što ste odgovorno prihvatili i pridržavali se Odredaba Hrvatske biskupske konferencije od 19. ožujka 2020. s obzirom na sprječavanje širenja bolesti COVID-19. Odredbe, koje smo donijeli iz ljubavi i odgovornosti za život i zdravlje svih nas, nisu bile iznimka. Donesene su u zajedništvu sa Svetim Ocem, kao što su to učinile i brojne biskupske konferencije prije ili poslije nas. Svojom disciplinom i žrtvom pokazali ste kršćansku odgovornost za opće dobro, a to je pripomoglo da pandemija ne zahvati više stanovnika Hrvatske, da zdravstveni sustav ne dovede u ozbiljne poteškoće, te da ne bude uzrokom patnje i umiranja u većim razmjerima, kao što je to bio slučaj u nekim drugim zemljama.

Hvala svima na strpljenju i podnošenju prigovora zbog mjera koje su do sada bile na snazi. Drago nam je što sadašnje okolnosti omogućuju ublažavanje odredaba, a to u životu Crkve budi nadu za postupno vraćanje u redovitije oblike liturgijskih i molitvenih okupljanja te pastoralno-katehetskoga djelovanja.

Vlada Republike Hrvatske prihvatila je u četvrtak 23. travnja 2020. zaključak o mjerama za pokretanje gospodarskih i drugih aktivnosti u uvjetima proglašene

epidemije bolesti COVID-19 kojima se propisuje postupno popuštanje uvedenih mjera, te s tim u vezi dopuštanje i vjerskih okupljanja od 2. svibnja 2020., čija je obustava bila donesena Odlukom Stožera civilne zaštite od 19. ožujka 2020.

U vidu sprječavanja zaraze, opreza i zaštite zdravlja ljudi, mi, biskupi Hrvatske biskupske konferencije, potičemo sve vas, draga braćo svećenici, i sve vas, dragi vjernici, da se nastavite pridržavati preporuka Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo o fizičkoj udaljenosti, pojačanoj osobnoj higijeni, pojačanoj higijeni prostora i praćenju zdravstvenog stanja koje će biti objavljene, a odnose se na crkvene prostore i vjerska okupljanja. Riječ je o stručnom mišljenju i preporukama, koji od svih nas traže da ih shvatimo ozbiljno, da ih poštujemo te da ih se savjesno pridržavamo.

Na temelju preporuka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, svaki će biskup za područje svoje biskupije donijeti konkretne odredbe. Stupanjem na snagu novih odredaba po biskupijama, opozivaju se odredbe HBK izdane 19. ožujka 2020. godine koje su se odnosile na opasnost od zaraze koronavirusom.

Dok u ovo uskršno vrijeme razmatramo otajstvo Kristove slavne pobjede nad smrću i nad grijehom, usmjerimo svoju pozornost prema svima koji proživljavaju teške trenutke neizvjesnosti, straha i tjeskobe, pružajući im molitvom i djelima ljubavi snagu Radosne vijesti.

Sve vjernike i ljude dobre volje stavljamo pod moćni zagovor naše nebeske Majke – Blažene Djevice Marije i sv. Josipa, zaštitnika Crkve i naše Domovine, i svih svetih zaštitnika naših biskupija.

*Biskupi Hrvatske biskupske konferencije
U Zagrebu 30. travnja 2020.*

PORUKA BISKUPÂ HBK ZA PARLAMENTARNE IZBORE 2020.

1. U povodu skorih parlamentarnih izbora, koji su raspisani za 5. srpnja 2020. godine, mi katolički biskupi želimo podsjetiti članove Božjega naroda, ali i ljude dobre volje, kako izbori zastupnika za Hrvatski sabor značajno utječu na osobnu, obiteljsku, društveno-političku i gospodarsku stvarnost. Za nas vjernike, stoga, izaći na izbore i osobno preuzeti odgovornost za pravedniji i općedruštveni boljitak te daljnji razvoj demokracije u hrvatskom društvu nije samo građanska dužnost, nego i izričaj kršćanske odgovornosti i istinske ljubavi prema domovini.

Jasno je da se u ovoj prigodi pitamo komu od predloženih kandidata na izbornim listama iskazati svoje povjerenje?! Proteklih mjeseci zbog pandemije izazvane koronavirusom morali smo se odreći mnogih ustaljenih navika. Privremeno smo iz brižnosti za zdravlje bližnjih obustavili redovita liturgijska slavlja i odustali od društvenih okupljanja. To iskustvo pokazalo je koliko su važne stručne i mjerodavne osobe u javnim službama i u politici. Naime, samo mudri i stručni, poštenu i nesebični pojedinci mogu osigurati da društvo napreduje i raste. Epidemiološka je kriza uz to pokazala koliko je

važna samostalnost i neovisnost države, kako u donošenju vlastitih odluka i propisa tako i u gospodarskom smislu proizvodnje hrane, lijekova i drugih potrepština.

2. Dobronamjerno, stoga, u ovom predizbornom razdoblju podsjećamo da je veoma važno upoznati kako pojedini kandidati ili političke stranke vide budućnost naše domovine i što kane učiniti da ona postane mjestom dobroga i zdravoga življenja. Važno je provjeriti i prosuditi kako kandidati namjeravaju jačati samostalnost države, promicati otvorenost i suradnju s drugim državama i narodima, i provoditi učinkovito gospodarske programe i agrarnu politiku, te kako i što žele učiniti da javna uprava postane učinkovitija i na službu građanima. Posebice valja uočiti koje se mjere kane poduzeti da se zaustavi val iseljavanja mladih ljudi i obitelji, stvore uvjeti za povratak hrvatskih iseljenika, spriječi socijalno raslojavanje i osiromašenje građana te promiču načela socijalne države.

Nadalje, potrebno je uočiti i kako pojedine političke stranke ili nezavisne liste namjeravaju provesti daljnju demokratizaciju društva, ponajprije promjenom izbornoga zakona i razvojem civilnoga društva na načelima pluralnosti i vjerske slobode. Važno je također vidjeti kako kandidati gledaju na zločine svih ideologija u kojima su stradali članovi našega i drugih naroda tijekom i nakon Drugoga svjetskoga rata. Posebice je važno kako se odnose prema Domovinskomu ratu i osuđuju li sve oblike totalitarizma, rasne, vjerske i druge netrpeljivosti. Konačno, bitno je da u svom programu promiču pozitivan i zdrav nacionalan osjećaj te traže cjelovitu i punu istinu o događajima iz prošlosti temeljem koje će se moći uspostaviti kultura dijaloga, nacionalnoga pomirenja i zajedništva.

3. Vjernici će svojom slobodnom odlukom glas povjerenja dati onima koji se zauzimaju za zaštitu braka kao zajednice muškarca i žene, koji promiču kulturu života dugoročnom pronatalitetnom politikom te se zalažu za neradnu nedjelju kao dan obiteljskoga zajedništva i dan Gospodnji. Važno je također znati kako namjeravaju provoditi obrazovnu reformu koja bi uključivala odgojne dimenzije utemeljene na općeljudskim vrijednostima i u skladu s kršćanskim vrijednosnim sustavom koji je utkan u identitet našega društva. Neizostavno je

propitati na koji se način kandidati kane zalagati za ozdravljenje hrvatskoga društva od ideoloških raslojavanja, korupcije i različitih oblika pogodovanja koja razaraju dobro i guše nadu.

Pozivamo sve stranačke i neovisne kandidate da u predizbornoj kampanji sačuvaju osobno dostojanstvo i povjerenje građana nastoje pridobiti snagom političkoga programa. Biti saborski zastupnik nije kakav politički aktivizam kojim se zadovoljavaju osobne ambicije, nego odgovorna služba u svrhu promicanja i ostvarenja općega dobra. Potičemo i sredstva društvenih komunikacija da svoje poslanje ispune visokim standardima profesionalnosti te pruže dostatne i jasne informacije o izbornim programima i kandidatima za budući saziv Hrvatskoga sabora. Zaređene službenike pozivamo da crkvene prostore čuvaju od bilo kakve predizborne aktivnosti i s vjernicima mole za blagoslov i napredak domovine.

4. Ne smijemo dopustiti da nas zahvati duh ravnodušnosti ili napast malodušja kako se ništa ne može učiniti. Kad netko ostane kod kuće i ne ide na biralište, čini grijeh propusta. Bježeći od vlastite odgovornosti, prepušta drugima da odlučuju i u njegovo ime. Među osobama koje se kandidiraju za obnašanje službe narodnoga zastupnika ili zastupnice u Hrvatskom saboru ima onih koji zaslužuju povjerenje. Izbor tzv. preferencijalnim glasom k tomu daje mogućnost izravno birati zastupnika ili zastupnicu za koje smo uvjereni da su sposobni suočiti se sa suvremenim izazovima. Naime, sud savjesti nije kakav emotivan sud, nego proizlazi iz razborite prosudbe i odgovornosti te usvojenoga sustava vrijednosti koji nadahnjuje naš kršćanski život.

Predizbornu kampanju, kao i same izbore, preporučujemo zagovoru Blažene Djevice Marije, koju vjekovima nazivamo odvjeticom našom, te zagovoru sv. Josipa, zaštitnika Hrvatske i Hrvatskoga sabora. Posebice molimo zagovor i pomoć blaženoga Alojzija Stepinca, koji je svoje služenje i život darovao Crkvi i svojemu narodu. Uz njihovu pomoć svi odgovorno i savjesno pristupimo skorim parlamentarnim izborima.

*Biskupi Hrvatske biskupske konferencije
U Zagrebu 10. lipnja 2020.
na dan kada je Hrvatski sabor 1687. godine sv. Josipa
proglasio zaštitnikom Hrvatske*

PORUKA ZA DAN ŽIVOTA 2020.

Usamljenost prevladavati ljudskom blizinom, vjerom i ljubavlju

»Nije dobro da čovjek bude sâm«, Božje su riječi koje čitamo na početku Biblije (*Post 2,18*). Te riječi predstavljaju podlogu za nastanak prve ljudske zajednice osoba, one između muškarca i žene stvorenih na sliku i priliku Božju. Bog, dakle, ne želi da čovjek bude sâm nego da, zrcaleći ljubav savršene zajednice božanskih osoba Oca, Sina i Duha Svetoga, izgrađuje međuljudske odnose ponajprije u braku i obitelji, a zatim i šire. Čovjek nije samačko biće nego je po svojoj naravi upućen na odnos i zajedništvo s drugima. On u sebi nosi duboko usađenu i trajnu potrebu za primanjem i davanjem ljubavi. Zato, u sklopu ciklusa obiteljskog pastoralna posvećenoga starijim osobama, međugeneracijskoj solidarnosti te poslanju djedova i bakâ, a u prigodi Dana života 2020. godine koji obilježavamo u nedjelju 2. veljače, želimo promišljati o usamljenosti, njezinim uzrocima i posljedicama, te o tomu kako je prevladavati.

Usamljenost – bolest suvremenoga društva

Neki znanstvenici tvrde da je usamljenost bolna, zarazna i ubojita bolest. Bolna, jer se u istom području čovjekova mozga obrađuje tjelesna bol kao i duševna bol zbog usamljenosti i izoliranosti. Zarazna, jer se poput epidemije širi ne samo među starijim osobama, već i među mladima. Ubojita, jer usamljene osobe češće od ostalih obolijevaju od raka, srčanog i moždanog udara, depresije i demencije. Usamljenost djeluje na zdravlje i tijela i duše te je jedan od najčešćih uzroka smrti na Zapadu (usp. Spitzer, Manfred, *Usamljenost. Nepoznata bolest*, 2019.).

Katolička Crkva prepoznala je taj problem i u više je navrata na njega upozoravala. U svom govoru pred Europskim parlamentom u Strassbourgu u studenom 2014. godine i papa Franjo je usamljenost nazvao bolešću, prepoznajući je kao jednu od najraširenijih u Europi. Tu tvrdnju potvrđuju rezultati *Europskog socijalnog istraživanja* (www.europeansocialsurvey.org) iz kojih se iščitava da se oko 30 milijuna odraslih Europljana često osjeća usamljeno, da usamljenost zahvaća sve dobne skupine te da su loše zdravlje, nepovoljne ekonomske okolnosti i življenje u samačkom kućanstvu povezani s višim stopama usamljenosti. U pokušaju suočavanja s tim problemom, u Velikoj Britaniji je, primjerice, u početku 2018. osnovano *Ministarstvo usamljenih*. Na drugom kraju svijeta, u Japanu, nudi se usluga kojom se usamljenima omogućava »unajmljivanje obitelji« tako da plaćaju glumce koji glume članove obitelji i prijatelje dnevno ili tjedno ili za neke prigode kada je usamljenost osobito bolna.

Među uzrocima usamljenosti ističemo rast egoizma i sebičnosti praćenih padom suosjećanja i solidarnosti. Tomu u novije vrijeme osobito pridonose mediji i društvene mreže. Podatci iz *Europskog istraživanja vrednota* (<https://europeanvaluesstudy.eu/>) ustanovili su postojanje krize solidarnosti i u hrvatskom društvu. Ipak, ohrabrujuće je što su rezultati posljednjeg vala istraživanja pokazali da je u Hrvatskoj došlo do porasta zabrinutosti za životne uvjete starijih te bolesnih i nemoćnih ljudi (usp. *Bogoslovska smotra 2/2019.*). Dodatan bitan uzrok usamljenosti naglasio je još papa Benedikt XVI. kada je za geslo svoga posjeta Bavarskoj 2006. godine uzeo riječi: »Tko vjeruje nikad nije sam.« Na tome tragu, uočavajući da se slabljenje vjere i vjerske prakse u nekim društvima odražava na obitelji, ostavljajući ih još usamljenijima usred njihovih teškoća, sinodski su oci na izvanrednoj biskupskoj sinodi o obitelji 2014. godine primijetili da je samoća posljedica odsutnosti Boga u životu osoba i nepostojanosti odnosâ (usp. papa Franjo, *Amoris laetitia*, 2016., 43).

Prevladavanje usamljenosti

Nije dovoljno samo ustanoviti postojanje problema usamljenosti, nego i zajednički nastojati oko iznalaženja načina za njegovo prevladavanje. Prvi korak u prevladavanju toga rastućega društvenog problema jest prosvjećivanje. Pritom, nakon što spoznamo ozbiljnost situacije, trebamo se preispitati znamo li uopće tko se od naših bližnjih osjeća usamljeno, počevši od članova vlastitih obitelji. Nadalje, kao moguća rješenja za prevladavanje usamljenosti, stručnjaci predlažu velikodušnost i pomaganje drugima te zajedničko sudjelovanje u glazbi, pjesmi i plesu, tim čovjeku svojstvenim aktivnostima. Svi ti postupci koji zbližavaju ljude djeluju protiv usamljenosti. Iz zarobljenštva usamljenosti moguće se maknuti tako da se posvetimo različitim aktivnostima i hobijima, umjesto da se pasiviziramo uz različite ekrane koji dodatno otupljuju, umanjuju empatiju, potiču depresivnost i općenito vode pogoršanju zdravlja. Osobito se preporučuje redovit boravak u prirodi u kojoj i samoća dobiva drugu dimenziju. Kontakt s prirodom dokazano je blagotvoran. Povezanost s prirodom, koja nas nadilazi i stvara osjećaj strahopoštovanja, pomaže da se lakše uživimo u potrebe drugih te tako budemo suosjećajni i solidarni. Time se također sprečava usamljenost, kako naša vlastita tako i ona naših bližnjih (usp. Spitzer, Manfred, *Usamljenost. Nepoznata bolest*, 2019.)

Sve navedeno može se staviti pod zajednički nazivnik ljudske blizine i dostupno je svakom čovjeku, bez obzira je li vjernik ili nije, a ponajprije se ostvaruje unutar obitelji i kruga prijatelja. Vjera i duhovnost su, međutim, dokazano važni čimbenici koji štite od usamljenosti. Krist je svojim učenicima, pa time i svima nama, obećao da nas neće ostaviti kao siročad (usp. *Iv 14,18*) snažno poručujući »Ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta« (*Mt 28,20*). Zato zajedno s papom Franjom možemo reći: »Radost evanđelja ispunja srce i čitav život svakog onog koji susretne Isusa. Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja oslobođeni su od grijeha, žalosti, duhovne praznine i samoće.« (papa Franjo, *Evangelii gaudium*, 2013., 1).

Kao vjernici pozvani smo ne samo znati za ozbiljnost problematike usamljenosti naših bližnjih, nego i ući u njihovu usamljenost i širiti radost evanđelja. Polazeći od autentične kršćanske vjere i ljubavi, molimo za

usamljene i pružimo im konkretnu ljudsku blizinu prožetu suosjećanjem i solidarnošću. Darujmo im vrijeme, osmijeh, toplu riječ i potrebnu pomoć, a kad urebna i rame za plakanje. Tako ćemo i drugima postati poticaj da se, uvažavajući dostojanstvo svakoga čovjeka, zauzmu oko prevladavanja usamljenosti kako bismo zajedno činili ovaj svijet čovječnijim. U tome nam neće toliko pomoći znanje koliko prava ljubav, jer »ako ljubimo jedni druge, Bog ostaje u nama, i ljubav je njegova u nama savršena« (*I Iv 4,12*).

U Zagrebu 24. siječnja 2020., na spomendan sv. Franje Saleškoga, crkvenoga naučitelja, koji poučava da je kap prave ljubavi dragocjenija od mora znanja

✠ MATE UZINIĆ, dubrovački biskup
predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj

O ODLUCI USTAVNOGA SUDA REPUBLIKE HRVATSKE U VEZI S USTAVNOŠĆU ZAKONA O UDOMITELJSTVU

Izjava Komisije HBK Iustitia et pax

Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske br. US U-I-144/2019 i dr., objavljena 29. siječnja 2020. godine, u vezi s ustavnošću Zakona o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 115/18) u javnosti je izazvala određene disonantne tonove i negodovanja. Stoga Komisija Hrvatske biskupske konferencije *Iustitia et pax*, u sklopu svojega poslanja, smatra potrebnim upozoriti na neke pojedinosti u vezi s tom odlukom, ali i u širem kontekstu. Negativni tonovi usmjereni su na odluku koju je donijela većina ustavnih sudaca, premda postoje još četiri tzv. izdvojena mišljenja. Ona se međusobno razlikuju po tome kako shvaćaju izreku i obrazloženje glavne odluke; jedno mišljenje smatra da osporavani zakon ne krši zabranu diskriminacije jer nije riječ o temeljnim ljudskim pravima, nego o socijalnoj usluzi, a jedno se mišljenje uz mnoštvo valjanih pravnih argumenata u potpunosti protivi glavnoj odluci. Ovom izjavom osvrćemo se na glavnu odluku i njezine društvene implikacije.

1. Dvojbena odluka. Premda ta ustavnosudska odluka ne proglašava Zakon o udomiteljstvu nesuglasnim s Ustavom RH, ona izrijekom stvara obvezu sudovima i drugim tijelima javne uprave da zakonske odredbe tumače i primjenjuju tako da istospolnim partnerima omogućuje udomljavanje djece. Time se Ustavni sud

stavio u poziciju zakonodavca, što smatramo nedopustivim s aspekta trodiobe vlasti i vladavine prava. Komisija *Iustitia et pax* stoga vjeruje da je spomenuta odluka pod snažnim utjecajem europskih strujanja, pravnih tendencija neoliberalnih svjetonazora, koji samim time nisu neutralni, i da nije tek jedna u nizu takvih odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske. Europska stvarnost odraz je utjecaja europskih nadinstitucionalnih sudova i tijela te različitih strategija koje mijenjaju nacionalne poglede na društvenu zbilju te vlastitu tradiciju, kulturu i suverenost država u nacionalnim pravnim okvirima.

2. Udomiteljstvo je isključivo u službi djetetove dobrobiti. Udomiteljstvo je socijalna usluga smještaja djeteta ili odrasle osobe koju pruža udomitelj sa svojom obitelji ili udomitelj samac. Prosuđivanje usluge udomiteljstva kroz zakonsku definiciju udomiteljske obitelji i njezino ustavnosudsko proširenje na osobe u životnom partnerstvu (formalnom ili neformalnom) učinjeno je uz prinos velike žrtve dobrobiti djeteta u ime, nekih tobože zajedničkih, modernih vrednota. Ravnopravnost spolova i iz nje proizlazeća zabrana diskriminacije temeljem spolne orijentacije nadjačali su u ovom slučaju veću, prvenstvenu vrednotu, onu dobrobiti djeteta. Činjenica je

da odluke takvoga sadržaja (ustavnosudskoga, sudskoga i upravnoga karaktera), ako tomu izravno ne smjeraju, neizbježno imaju za posljedicu dekonstrukciju postojeće društvene svijesti o tome da je udomljavanje djece od strane istospolnih partnera neprihvatljivo i strano. Dakako, čini se da je to prvi, a izgledno ne i posljednji korak prema izgradnji nametnutoga, društvenoga prihvaćanja novih obiteljskih paradigmi. Takvomu razvoju prava oštro se protivimo.

Komisija *Iustitia et pax* uvjerenja je da većina naših sugrađana smatra, što dokazuju i posljednja istraživanja javnoga mnijenja, da su djeci potrebni majka i otac i da nitko tu tvrdnju ne može oboriti valjanim argumentima. U hrvatskoj se tradiciji i u kulturi shvaćenoj u najširem smislu obitelj poima kao zajednica majke, oca i njihove djece, i takav pogled nipošto ne treba mijenjati niti ga označavati nazadnim, neciviliziranim, zastarjelim. On je dio hrvatskoga i općeljudskoga identiteta.

Pritisak zainteresiranih podnositelja zahtjeva za ocjenu ustavnosti, uz pomoć medija i pojedinih nevladinih udruga, čimbenik je koji je, čini se, utjecao na odluku kakva je donesena. Ustavni je sud, naime, prepoznao legitimni cilj Zakona o udomiteljstvu, a to je osoba u potrebi, tj. korisnik usluge udomiteljstva koji mora biti središnji subjekt cjelokupnoga sustava socijalne skrbi. Sud ističe da su pružatelji usluge udomiteljstva u službi ostvarivanja prava korisnika, u ovom slučaju djeteta, te Sud istodobno nije čuo postojanje »prava biti udomiteljem«.

Međutim, Ustavni sud u nastavku Odluke nelogičnim zaključivanjem ističe navodnu diskriminaciju istospolnih partnera. Pritom je Ustavni sud smetnuo s uma da propis koji spominje, a to je Zakon o suzbijanju diskriminacije, istodobno diskriminacijom ne smatra određena, točno navedena ponašanja i posebne mjere, među kojima se spominje i legitimna »zaštita prava i dobrobiti djece, zaštita javnoga morala i pogodovanje braku, pri čemu upotrijebljena sredstva moraju biti primjerena i nužna«. Valja upozoriti da zaštita prava i dobrobiti djece mora uvijek nadilaziti pojedinačne interese odraslih osoba, u ovom slučaju želju istospolnih partnera da udome djecu.

3. Odgovornost države i nadležnih tijela. Ustav Republike Hrvatske kao najviši pravni akt gubi na svojoj snazi pod udarom međunarodnih dokumenata. No, još uvijek je prisutna i valja je svesrdno poštovati – ustavna odredba, pomalo i zapovijed za sve nas, da je država dužna osobitu skrb posvetiti djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi (čl. 63. st. 5.). Dakle, središnji subjekti u takvoj situaciji su djeca koju valja zbrinuti, a ne odrasli koji bi ih mogli ili htjeli na svoj način zbrinuti. Propust je državne vlasti što premalo djece biva posvojeno, što

dovoljno ne podupire smještaj djece izvan domova, vodeći se uvijek djetetovom dobrobiti.

Pozivamo nadležna tijela koja su dužna provoditi ustavnu odluku da svaki konkretan slučaj zbrinjavanja djeteta (i ne samo udomiteljstvom) procijene u skladu s djetetovom dobrobiti i zaštitom njegova najboljega interesa, uz uvažavanje djetetova prava na izražavanje mišljenja o stvarima koje ga se tiču. Ni jedno dijete nije izolirani pojedinac, nego živi i odrasta u svijetu koji ga okružuje. Posljedice koje bi mogle proisteci za dijete udomljeno kod istospolnih parova mogu biti dalekosežne i nepopravljive. Dobrobit je djeteta individualna i najviša je vrednota u pravnim okvirima. Štoviše, Konvencija o pravima djeteta kao najmjerodavniji i najvažniji međunarodni dokument poziva sva državna tijela da uvijek prosuđuju što je za dijete u njegovu najboljem interesu te upozorava da djetetovi najbolji interesi imaju prednost pred interesima svih drugih (državne vlasti, institucija i odraslih osoba). U vezi sa smještajem djeteta izvan obitelji, a kakvo je i udomiteljstvo, Konvencija o pravima djeteta pojačano upozorava da odabir smještaja treba osigurati »kontinuitet u djetetovu odgoju, kao i njegovu (...) kulturnom (...) podrijetlu« (čl. 20. st. 3.). Dvojimo odgovara li udomiteljstvo djece kod istospolnih partnera navedenom zahtjevu.

Kao što iskustvo pokazuje, smatra Katolička Crkva, odsutnost majke i oca stvara zapreke normalnomu razvoju djece koju se eventualno uključi u istospolne zajednice. Njima nedostaje iskustvo majčinstva ili očinstva. Uključiti djecu u zajednice osoba istoga spola udomljavanjem ili posvojenjem znači zapravo činiti nasilje nad tom djecom u smislu iskorištavanja njihova stanja slabosti da bi ih se uključilo u okruže koje ne pogoduje njihovu punomu ljudskomu razvoju. Takva bi praksa zasigurno bila teško nemoralna i u otvorenom proturječju s načelom što ga je priznala i Konvencija o pravima djeteta, prema kojoj u svakom slučaju treba očuvati najbolji interes djeteta kao najslabije i najranjivije strane.

4. Ne postoji »pravo postati udomiteljem«. Napominjemo da ni jedan međunarodni ugovor ne poznaje »pravo na roditeljstvo« – laički često rečeno »pravo na dijete«, pa stoga ni jedan par (bračni, izvanbračni, istospolni) ni pojedinac ne mogu sebi prisvajati prava koja ne postoje. Napominjemo da praksa Europskoga suda za ljudska prava ne poznaje »pravo postati udomiteljem« u okvirima zaštite prava na obiteljski život (iz članka 8.) ili drugih ljudskih prava, koja štiti Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ta Konvencija nikomu ne jamči pravo osnovati obitelj, posvojiti dijete niti postati skrbnikom djeteta ili njegovim udomiteljem, pa je s tim zahtjevom usklađena i judikatura Suda.

U javnosti se, različitim medijskim istupima pojedina i ponekih udruga, stekao dojam da Zakon o udomiteljstvu krši ljudska prava istospolnih parova ne omogućujući im udomljavanje djeteta, pa ih zato navodno diskriminira i stavlja u nejednak položaj. Međutim, nije riječ o njihovim ljudskim pravima ni njihovu kršenju, jer strasburška i ustavnosudska praksa moguće diskriminaciju (pa i temeljem spolne orijentacije) povezuju uz kršenje materijalnih prava i sloboda po nekoj od diskriminatornih osnova. Budući da ne postoji »pravo na roditeljstvo« ni »pravo na dijete«, time ne postoji ni pravo pojedinca da bude udomitelj. U suprotnom bi se radilo o kršenju najboljega interesa djeteta kao temeljnoga načela Konvencije o pravima djeteta, jer dijete ne smije biti objekt pretenzija odraslih i sredstvo ostvarenja njihovih želja, kako na normativnoj tako ni na provedbenoj razini.

Upozoravamo da pri zasnivanju udomiteljskoga odnosa nadležna tijela moraju voditi računa ne samo o

mišljenju djeteta, nego i o postupkovnim pravima roditelja koji imaju roditeljsku skrb i koji mogu biti i nesuglasni s izborom istospolnih partnera kao udomitelja za svoje dijete. Neuzimanje u obzir ili zaobilaženje želje roditelja, moglo bi uroditi neželjenim plodovima, odnosno tužbama protiv države. Međutim, kad se dobrobit djece stavlja ispred svega, štetnih posljedica nema. Stoga apeliramo na savjest i razumnu prosudbu svih sudionika u postupku udomljavanja da ni u jednom trenutku ne ustuknu pred zaštitom dobrobiti djece.

U Zagrebu 4. ožujka 2020.

✠ ĐURO HRANIĆ
nadbiskup đakovačko-osječki
predsjednik Komisije HBK *Iustitia et pax*

PRIOPĆENJA

PRIOPĆENJE SA 60. PLENARNOGA ZASJEDANJA SABORA HBK

Zagreb, 10. lipnja 2020.

Članovi Hrvatske biskupske konferencije održali su 60. plenarno zasjedanje Sabora HBK pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, u Zagrebu 8. i 9. lipnja 2020. godine.

Pozdravljajući nazočne na početku zasjedanja, nadbiskup Puljić podsjetio je kako je pandemija bolesti Covid-19 omela i odgodila predviđene aktivnosti i događaje HBK, poput redovitoga zasjedanja HBK koje je trebalo biti održano u travnju, susreta Hrvatske katoličke mladeži u svibnju, susret HBK i Hrvatske redovničke konferencije te izvanredno zasjedanje HBK u početku lipnja, kao i ostale brojne pastoralne planove i programe ne samo kod nas, već i diljem svijeta. Osvrnuo se i na razorni potres koji je pogodio Zagreb 22. ožujka, te izrazio kršćansku solidarnost i bratsku blizinu zagrebačkom nadbiskupu i metropolitu kardinalu Josipu Bozaniću i apostolskom administratoru Križevačke eparhije mons. Milanu Stipiću, kao i svim župama i redovničkim zajednicama u Zagrebu, koji su osjetili i pretrpjeli posljedice potresa. Posebno je pozdravio nazočnog apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj mons. Giorgia Linguu, istaknuvši kako je u kratkom razdoblju svoje službe u našoj zemlji obišao brojne biskupije i krajeve, predvodio više liturgijskih slavlja te se susreo s mnogim javnim službenicima u našoj državi. Uputio mu je dobre želje za plodan i uspješan rad koji obavlja u ime Svetoga Oca i Svete Stolice. Osvrnuvši se podrobnije na pandemiju i ono što je uzrokovala, nadbiskup Puljić je rekao kako su nas koronavirus i potres učinili svjesnima da smo u biti vrlo slabašni i nejaki te da je ta novonastala situacija ujedno iznjedrila velikodušne i požrtvovne pojedince i institucije koji su posvjedočili snagu i osjetljivost za druge. Upozorivši na neke datosti koje je iznjedrila pandemija poput *online* nastave i izazove koji proizlaze iz virtualne stvarnosti, kao i traženje krivaca i kritike pojedinih mjera za sprječavanje pandemije, predsjednik HBK je posebno istaknuo važnost poruke pape Franje koju je uputio na ovogodišnju svetkovinu Duhova. Papa je tada

poručio kako će nakon pandemije sve biti drukčije te da će svijet biti bolji ili gori, te je ponudio i određeno usmjerenje istaknuvši kako nam je potreban Duh Sveti koji će nam dati nov pogled na svijet i pomoći otvoriti um i srca da se suočimo sa sadašnjošću i budućnošću, te kako smo iz iskustva s bolešću Covid-19 naučili da je čovječanstvo jedna ljudska obitelj i da nikomu ne uspijeva sâm se spasiti. Papa je naglasio kako bi sve ove patnje bile uzaludne ako zajedno ne bismo gradili pravednije društvo, te poželio da okončanje svjetske pandemije bude prigoda okončati i pandemiju siromaštva.

U radnom dijelu zasjedanja prvo je prihvaćen zapisnik s prošloga zasjedanja. Potom je u skladu sa smjericama Svete Stolice za opću Crkvu osnovano Povjerenstvo za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba, pa je usvojen Pravilnik o radu i ustroju toga Povjerenstva. Riječ je o specijaliziranom tijelu koje će omogućiti i provoditi djelatnost zaštite maloljetnikâ i ranjivih osoba u ime HBK, te će djelovati kao kvalificirana podrška ustanovama posvećenoga života i družbama apostolskoga života koje djeluju na području mjerodavnosti HBK, kao i udrugama i drugim crkvenim pravnim osobama, te crkvenim pokretima i stvarnostima na njezinu području. Za predsjednika Povjerenstva izabran je dubrovački biskup Mate Uzinić.

Biskupi su, nakon izvješća i rasprave o vjeronaučnim nastavnim materijalima, pripremljenima za uporabu u novoj školskoj godini 2020./2021., odobrili te materijale te su posebnu pozornost posvetili životu i radu vjeroučitelja laikâ, odnosno njihovoj zauzetosti u životu Crkve. Iznova je potvrđena zahvalnost vjeroučiteljima, koji nesebičnim evangelizacijskim radom pridonose rastu vjere učenika u osnovnim i srednjim školama. Biskupi su isto tako svjesni odgovorne i nenadomjestive uloge vjeroučitelja, te njihova svjedočanstva vjere u životu župnih zajednica. Posebno je, međutim, istaknut angažman onih koji su tijekom pandemije uzrokovane koronavirusom stvarali videomaterijale, odnosno

nastavne ali i katehetske sadržaje, te time izravno posvjedočili svoju crkvenost. Primijećeno je kako se cijela Crkva može nadahnjivati na ostvarenjima koja su proizašla iz stvarateljske sposobnosti i velikodušne predanosti pozivu vjeroučitelja. Biskupi ističu da su videouradci, zajedno s drugim nastavnim ali i evangelizacijskim materijalima, tek znak pronalaženja novoga načina govora o Radosnoj vijesti. Crkva računa na snagu vjeroučitelja. Svjesni njihova poziva u nikada dovršenom projektu naviještanja kraljevstva Božjeg, biskupi će s posebnom ljubavlju i kršćanskom otvorenošću osluškiivati potrebe i govor vjeroučitelja.

Upućeni da se u povodu uvođenja informatike kao izbornoga predmeta u razrednoj nastavi iznova u školama dijele upitnici kojima se sugerira ispis učenika iz katoličkoga vjeronauka kao školskog predmeta, biskupi pozivaju na poštovanje međunarodnih ali i hrvatskih zakonodavnih akata, kojima je točno određen status katoličkoga vjeronauka kao predmeta. Svjesni potrebe informatičkoga obrazovanja učenika u osnovnim i srednjim školama, te u želji da učenici prime vrijedne naglaske za cjelovit odgojno-obrazovni proces, biskupi se nadaju da će ravnatelji poštovati izbor i želju roditelja učenika koji upisuju vjeronauk te se pobrinuti za njegovo kvalitetno i transparentno ostvarenje. Roditelje, pak, biskupi podržavaju u njihovim nastojanjima i izboru katoličkoga vjeronauka koji se, nakon što se izabere, ostvaruje pod istim uvjetima pod kojima se izvodi svaki drugi predmet, napose s obzirom na položaj vjeronauka unutar rasporeda sati.

Budući da je proteklih godina došlo do važnih promjena u unutarnjem teritorijalnom i pastoralnom ustroju Crkve u Hrvatskoj, predloženo je da se u Stalno vijeće HBK uz predsjednika i dopredsjednika Konferencije izaberu tri dijecezanska biskupa, umjesto dva, kako je do sada bilo određeno Statutom HBK iz 2000. godine.

Izražavajući solidarnost sa stradalima u potresu koji je pogodio Grad Zagreb i njegovu okolicu, biskupi su odlučili određenim novčanim sredstvima pomoći pogođene obitelji kao i nad/biskupije.

Kako se nalazimo u jubilejskoj 1600. obljetnici smrti velikoga sveca i crkvenoga naučitelja svetoga Jeronima koji je rođen u našim krajevima, biskupi su dali poticaje da se ta obljetnica i u našoj Crkvi obilježi što dostojnije. Istaknuli su kako se njegova veličina posebno očitovala u ljubavi prema Svetomu pismu.

Biskupi su se osvrnuli i na Deveti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike o temi *Katekumenat – nadahnuće za katehezu i evangelizaciju odraslih*, koji su organizirali Vijeće za katehizaciju i novu evangelizaciju i Vijeće za kler Hrvatske biskupske konferencije. Odobreno je tiskanje zbornika s prijašnjih dvaju kolokvija o temama *Svećenik i nedjelja te Živjeti pomirenje (O sakramentu pomirenja u župnoj zajednici)*. Za idući Deseti pastoralno-katehetski kolokvij koji će se održati 2. i 3. ožujka 2021. godine, izabrana je tema *Pastirska služba i skrb o kršćanskom navještaju u pluralnoj kulturi današnjice*.

Predsjednici pojedinih tijela – komisija, vijeća i odborâ HBK, podnijeli su redovita izvješća o svojem djelovanju. Na zasjedanju su donesene i odluke o pojedinim mandatima u tijelima HBK.

Zbog novonastalih okolnosti u vezi s pandemijom bolesti Covid-19, biskupi su odlučili odgoditi Šesti hrvatski socijalni tjedan koji se trebao održati od 23. do 25. listopada ove godine. Nov termin održavanja Tjedna je od 22. do 24. listopada 2021. godine.

Na zasjedanju su odobrene i biskupske nakane Apostolata molitve za 2021. godinu.

U Zagrebu 10. lipnja 2020.

Tajništvo HBK

PRIOPĆENJE S XXII. ZAJEDNIČKOG ZASJEDANJA BK BIH I HBK

U prostorijama Biskupskog ordinarijata u Banjoj Luci, 2. ožujka 2020. godine, održano je XXII. redovito godišnje zajedničko zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i Hrvatske biskupske konferencije. Na jednodnevnom zasjedanju, kojem su predsjedali nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik BK BiH, i nadbiskup zadarski Želimir Puljić, predsjednik HBK, sudjelovali su svi članovi Biskupske konferencije BiH kao i apostolski vizitator za župu Međugorje, te svi članovi Hrvatske biskupske konferencije

osim nadbiskupâ iz Đakova i Rijeke, koji su se ispričali.

Na dijelu zasjedanja sudjelovao je i apostolski nuncij u BiH nadbiskup Luigi Pezzuto, koji je pohvalio odnose zajedništva među dvjema biskupskim konferencijama i konkretnu suradnju koja proizlazi iz zajedništva, ističući da se time osigurava život i rast sestrinskih Crkava, posebice kad se moraju suočiti sa zajedničkim poteškoćama da bi izgradili kraljevstvo Božje.

Biskupi su saslušali godišnje Izvješće o djelovanju Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu i

pastoralnoj brizi za katolike podrijetlom s ovih prostora koji sada žive diljem svijeta. Upoznati su da, zbog nesmanjenog vala iseljavanja, potrebe dušobrižništva Hrvata u inozemstvu i dalje rastu, pa je stoga potreban i odgovarajući odgovor Crkve u domovini. Dali su potrebne smjernice u vezi s pojedinim otvorenim pitanjima te saslušali financijsko izvješće Fonda solidarnosti za 2019. godinu.

Razmatrajući rad Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu, biskupi su izrazili zahvalnost dosadašnjem predsjedniku pomoćnom biskupu vrhbosanskom u miru Peri Sudaru za mudro vođenje spomenutog Vijeća i lijepu suradnju s hrvatskim pastoralnim djelatnicima u inozemstvu. Za novog predsjednika Vijeća izabrali su nadbiskupa koadjutora vrhbosanskog Tomu Vukšića. Također su odobrili na sljedećih pet godina Statut Vijeća te Pravilnik Ravnateljstva i Pravilnik delegatske službe. Zadužili su Vijeće da razmotri unošenje eventualnih amandmana u pojedine od ovih dokumenata u dijelovima u kojima se pokazala potreba za jasnijim odredbama.

Pošto su saslušali izvješće predsjednika Biskupskog povjerenstva za Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu, biskupi su izrazili zahvalnost Upravi Zavoda za uspješnu obnovu crkve sv. Jeronima i druge zahvate koji omogućuju bolji smještaj svećenicima iz svih biskupija u hrvatskom narodu tijekom poslijediplomskog studija. Posebno ih raduje lijepo ozračje i spremnost svećenika studenata da budu od pomoći hrvatskim hodočascima prigodom njihova dolaska u Vječni Grad. Također su zahvalni sestrama Milosrdnicama sv. Vinka Paulskog koje djeluju u tom Zavodu. Za novoga vicerektora Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu biskupi su izabrali vlč. Marka Škrabu, svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.

Predsjednici Caritasa BiH i Hrvatskog Caritasa upoznali su sudionike zasjedanja s prikupljenim sredstvima u sklopu akcije Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini, te s raspodjelom tih sredstava i projektima koji su financirani zahvaljujući toj pomoći. Izraženo je zadovoljstvo zbog dobre suradnje ta dva Caritasa, te izražena zahvalnost svima koji sudjelovanjem u spomenutoj akciji pomažu katolicima i drugim ljudima u Bosni i Hercegovini. Biskupi su upoznati i da se od 2016. godine Treća korizmena nedjelja obilježava kao Nedjelja solidarnosti u partikularnoj Crkvi u Bosni i Hercegovini, te da se prikupljeni darovi vjernika daju kao potpora župama s malim brojem vjernika.

Članovi BK BiH i HBK informirani su i o djelovanju Biskupske komisije HBK za liturgiju te o suradnji spomenute Komisije s Vijećem za liturgiju BK BiH. Upoznati su s tijekom rada na hrvatskome prijevodu trećega tipskoga izdanja *Rimskoga misala*, te da su u tijeku završni dogovori za tiskanje zajedničkog izdanja *Kantuala* s oba dodatka (onim koji se nalazi u pjesmarici HBK i onim

koji se nalazi u pjesmarici BK BiH) *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*. Zaduženi su predsjednici spomenute Komisije i Vijeća da, zajedno s generalnim tajnicima dviju biskupskih konferencija, razmotre i predlože izmjene Statuta Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral.

Tijekom zasjedanja izneseno je i Izvješće o aktivnostima Komisije HBK i BK BiH za Hrvatski martirologij. Izražena je zahvalnost biskupijskim povjerenicima na teritoriju obje biskupske konferencije za skupljanje i provjeru podataka o pobijenim katolicima žrtvama totalitarističkih sustava i politika. Ponovno je istaknuta potreba što detaljnijeg prikupljanja podataka o mogućim žrtvama ubijenima iz mržnje prema vjeri (*in odium fidei*) za koje postoji mogućnost uzdizanja na čast oltara. S radošću je konstatirano da su posljednjih godina iz nekoliko biskupija i redovničkih zajednica Crkve u Hrvata poslani svećenici, redovnici i redovnice u Rim na tečaj za postulare kako bi mogli voditi postupke za proglašenje blaženima i svetima.

Biskupi su saslušali i Izvješće o radu Vijeća HBK za misije te bili upoznati s plodnom suradnjom Nacionalnoga misijskog ureda iz Zagreba i Misijske središnjice iz Sarajeva pod vodstvom nacionalnih ravnatelja Papinskih misijskih djela. Pošto su upoznati s tijekom godišnjeg susreta misionara, koji je održan od 29. lipnja do 3. srpnja 2019. u Splitu, izrazili su zahvalnost svim članovima Crkve u Hrvata koji djeluju u misijama kao i onima koji u domovini podupiru rad misionara i misijskih djelatnika.

Okupljeni na zajedničkom zasjedanju u Banjoj Luci, biskupi su dali jednodušnu potporu mjesnom biskupu Franji Komarici svjesni da on, unatoč prozivanjima pojedinih moćnika, govori istinu i s pravom se zalaže za opstanak Crkve i u entitetu *Republika Srpska*, gdje se donošenjem pojedinih zakona želi privesti kraju etničko čišćenje umjesto da se nepravde isprave i svima omogućuje jednaka prava. Pozivaju sve mjerodavne da napokon na konkretan način porade na sprječavanju nepravdi i podupru sve koji su ostali na svome ili se žele vratiti na svoje ognjište.

Biskupi su na osobit način molili za mjesnu Crkvu banjolučku tijekom euharistijskog slavlja koje su zajedno slavili u nedjelju, 1. ožujka 2020. godine, u katedrali sv. Bonaventure u Banjoj Luci. Svetu misu predvodio je kardinal Puljić, a propovijedao nadbiskup Želimir. Svi sudionici zasjedanja slavili su euharistiju na istom mjestu i u jutarnjim satima uoči samog zasjedanja 2. ožujka, a misno slavlje predvodio je nadbiskup metropolit zagrebački kardinal Josip Bozanić.

U Banjoj Luci 2. ožujka 2020.

*Tajništvo HBK
Tajništvo BK BiH*

IMENOVANJA

VLČ. MARKO ĐURIN IMENOVAN REKTOROM PAPINSKOGA HRVATSKOG ZAVODA SVETOGA JERONIMA U RIMU

Kongregacija za kler imenovala je, dekretom od 9. siječnja 2020. godine, vlč. Marka Đurina, svećenika Varaždinske biskupije i dosadašnjega vicerektora Zavoda, rektorom Papinskoga hrvatskoga zavoda svetoga Jeronima u Rimu, s mandatom od pet godina počevši od spomenutoga datuma.

Hrvatski biskupi su, u skladu sa statutima Zavoda, nakon što je dotadašnji rektor mons. Bože Radoš imenovan varaždinskim biskupom, predložili vlč. Marka Đurina za novoga rektora. Taj prijedlog je, kao aktualni predsjednik Biskupske komisije HBK i BK BiH za Papinski hrvatski zavod svetoga Jeronima spomenutoj Kongregaciji priopćio mons. Mate Uzinić, dubrovački biskup. Odgovarajući na taj prijedlog, Kongregacija je obavijestila biskupa Uzinića o imenovanju novoga rektora sa zamolbom da mu uruči dekret imenovanja.

Velečasni Marko Đurin rođen je 25. ožujka 1985. godine u Varaždinu, od oca Rudolfa i majke Božene r. Beštek. Rodom je iz župe Kraljice svete Krunice u Remetincu u Varaždinskoj biskupiji, poznatoj po brojnim duhovnim zvanjima. Osnovnu školu pohađao je i završio u Remetincu i Novom Marofu. Nakon završetka osmog razreda upisuje se u Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju koju završava 2003. godine, boraveći istodobno u Dječjačkom sjemeništu na Šalati u Zagrebu. Akademске godine 2003./2004. upisuje se na Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, te istodobno ulazi u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište kao kandidat Varaždinske biskupije. Diplomirao je 2008. godine. Primio je sveti Red đakonata u Varaždinskoj katedrali 8.

studenoga 2008. Đakonski pastoralni praktikum obavljao je u Biskupskom ordinarijatu u Varaždinu kao tajnik varaždinskoga biskupa mons. Josipa Mrzljaka. Za prezbitera je zaređen 14. lipnja 2009. godine u Varaždinu. Nastavio je obavljati službu biskupskoga tajnika do kolovoza 2012. godine. Godine 2010. i 2011. obnašao je i službu predstojnika Ureda za pastoral u medijima Varaždinske biskupije. U rujnu 2012. godine ga biskup Mrzljak šalje u Rim na poslijediplomski studij iz teologije braka i obitelji na Papinski institut *Ivan Pavao II.* za studije o braku i obitelji, gdje je magistrirao u lipnju 2014. godine te nastavio studij prema doktoratu. Od jeseni 2012. godine boravi u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima.

Dana 25. listopada 2013. imenovan je vicerektorom Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima. Dekret o imenovanju, u ime hrvatskih biskupa, potpisao je kao predsjednik Biskupske komisije HBK i BK BiH za Papinski hrvatski zavod svetoga Jeronima tadašnji šibenski biskup mons. Ante Ivas. Dekretom tadašnjega Papinog vikara za Rimsku biskupiju kardinala Agostina Vallinija, od 1. studenoga 2013. imenovan je i vicerektorom Hrvatske crkve sv. Jeronima u Rimu. Po isteku petogodišnjeg mandata u listopadu 2018. godine, ponovno je imenovan na novi petogodišnji mandat na službu vice-rektora Zavoda sv. Jeronima dekretom požeškoga biskupa mons. Antuna Škvorčevića, predsjednika Biskupske komisije HBK i BK BiH za Papinski hrvatski zavod svetoga Jeronima.

Tiskovni ured HBK

**VLČ. MARKO ŠKRABA IMENOVAN VICEREKTOROM
PAPINSKOGA HRVATSKOG ZAVODA SVETOGA JERONIMA U RIMU**

Predsjednik Biskupskoga povjerenstva za Papinski hrvatski Zavod svetoga Jeronima u akademskoj godini 2019./2020. dubrovački biskup Mate Uzinić, imenovao je svećenika Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Marka Škrabu vicerektorom Papinskoga hrvatskog zavoda svetoga Jeronima.

Velečasni Marko Škraba rođen je 22. studenoga 1989. godine u Bugojnu, Bosna i Hercegovina, od oca Pave i majke Zorice r. Arežina. Rodom je iz župe Svete Terezije od Djeteta Isusa – Bistrica u Uskoplju – Gornjem Vakufu, u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

Osnovnu školu je pohađao i završio u Uskoplju. Nakon završetka osmog razreda, 2004. godine upisuje se u Nadbiskupsko sjemenište u Katoličkom školskom centru Petar Barbarić u Travniku. Opću gimnaziju u Travniku završava 2008. godine. Akademске godine 2008./2009. upisuje se na Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Sarajevu, te istodobno ulazi u Vrhbosansko bogoslovno sjemenište kao kandidat Vrhbosanske nadbiskupije.

Diplomirao je 12. studenoga 2013. godine. Primio je sveti Red đakonata u Župi svetoga Antuna Padovanskog

u Žepču 1. prosinca 2013. godine. Đakonski pastoralni praktikum obavljao je u župama Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja u Odžaku i Uznesenja Blažene Djevice Marije – Stup, Sarajevo. Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić zaredio ga je za prezbitera 29. lipnja 2014. godine u sarajevskoj katedrali.

Od kolovoza 2014. do kolovoza 2016. godine obnašao je i službu župnog vikara u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije – Stup, Sarajevo. U rujnu 2016. godine kardinal Puljić šalje ga u Rim na posljediplomski studij iz liturgike na Liturgijskom institutu Papinskog ateneja svetoga Anzelma u Rimu, gdje je i magistrirao sredinom akademske godine 2019./2020. s temom *Quadragesimale Ieiunium. Razvoj Korizme u pojedinim izvorima rimske liturgije (Povijesno-liturgijski pregled)*. Iste akademske godine nastavio je studij prema doktoratu.

Na službu zavodskoga vicerektora, s mandatom na pet godina, stupa s danom imenovanja.

IKA

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

HR-10000 ZAGREB, Ksaverska cesta 12A

Tel. 01 5635 001

e-mail: hbk@hbk.hr

www.hbk.hr

